

ການຮຽນຮູ້ແບບມີການດັດປັບ: ກອບຮ່າງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ
ທີ່ມີລັກສະນະຕົວຈິງ ສຳລັບການຮ່ວມຮູ້ມຄອງແບບດັດປັບ



ບົດຮຽນ ທີ່ໄດ້ຄັດເລືອກ ມາຈາກປະສົບການຂອງປະເທດ
ໃນອາຊີໃຕ້ ແລະ ອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້



ຄຳນຳ

ຄູ່ມືແນະນຳ ສະບັບນີ້ເກີດຂຶ້ນຈາກການເຫັນຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ສັງລວມ (ບົນພື້ນຖານທີ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້) ປະສົບການທີ່ໄດ້ຈາກຄວາມພະຍາຍາມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວິທີການຮ່ວມຄຸ້ມຄອງແບບດັດປັບສຳລັບການຄຸ້ມຄອງ ການປະມົງຢູ່ໃນປະເທດ ສປປ ລາວ, ວຽດນາມ, ໄທ, ກຳປູເຈັຍ ແລະ ເບນເກລຕາເວັນຕົກ ໃນປະເທດອື່ນໆ. ເລີ່ມຕົ້ນໃນປີ 1999, ໂຄງການການຮຽນຮູ້ທີ່ມີການດັດປັບໄດ້ຮັບການພັດທະນາ, ທົດສອບ ແລະ ປະເມີນຜົນ ວິທີການໃນຮູບຂອງລະບົບຊັບພະຍາກອນ ແລະ ບາງບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ ກໍ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ໃນສິ່ງພິມສະບັບສິ້ນໆນີ້.

ປະສົບການ, ຜົນໄດ້ຮັບຂອງການຮ່ວມມືທີ່ໃກ້ຊິດລະຫວ່າງ ບໍລິສັດ MRAG (ລອນດອນ, ລາຊະອານາຈັກອັງກິດ), RDC (ສະຫວັນນະເຂດ, ສປປ ລາວ), ອົງການແມ່ນ້ຳຂອງ (ວຽງຈັນ, ສປປ ລາວ), WorldFish Center (ປີນັງ, ມາເລເຊຍ), ກົມປະມົງ ແລະ ກະສິກຳ ຢູ່ເບນເກລຕາເວັນຕົກ (ໂກລກາຕາ, ອິນເດຍ), ແລະ ສະຖາບັນ Central Inland Fisheries Research Institute (ບາຣເຣກໂປ, ອິນເດຍ) ຈະບໍ່ສາມາດໄດ້ຮັບຜົນ ຖ້າບາດສະຈາກການຊ່ວຍເຫຼືອ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຫຼາຍໆຄົນ. ໂດຍສະເພາະ, ພວກເຮົາຂໍຂອບໃຈພະນັກງານສົ່ງເສີມ ຂອງພະແນກລ້ຽງສັດ ແລະ ປະມົງ (Department of Livestock and Fisheries, DLF), ຢູ່ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ກົມປະມົງ ແລະ ກະສິກຳ (Departments of Fisheries and Agriculture) ຂອງເບນເກລຕາເວັນຕົກ ທີ່ໄດ້ສ້າງພະນັກງານຜູ້ທີ່ເຮັດວຽກດ້ວຍຄວາມທ້າວທັນ ແລະ ກະຕືລືລົ້ນຕະຫຼອດເວລາ. ນອກຈາກນີ້, ວຽກງານຈະສຳເລັດຜົນໄດ້ໜ້ອຍ ຖ້າບາດສະຈາກຄວາມສົນໃຈ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນທຸກໆບ້ານທີ່ຕົກລົງເຫັນດີປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນກິດຈະກຳຕ່າງໆ ແລະ ຜູ້ທີ່ໄດ້ແລກປ່ຽນຄວາມຮູ້ ແລະ ປະສົບການຂອງເຂົາເຈົ້າ ກັບພວກຂ້າພະເຈົ້າ. ພວກຂ້າພະເຈົ້າມີຄວາມພໍໃຈເປັນຢ່າງຍິ່ງຕໍ່ເຂົາເຈົ້າ. ແລະ ຕໍ່ໝົດທຸກຄົນທີ່ໄດ້ສະຫຼະເວລາໃຫ້ການຕຳນິຕິຊົມກ່ຽວກັບຄູ່ມືແນະນຳທີ່ເປັນຕົ້ນສະບັບ ແລະ ສືບຕໍ່ສະແດງຄຳຄິດ ຄຳເຫັນໃນການຮ່າງຄູ່ມື. ຂໍຂອບໃຈມາຍັງ STREAM ຜູ້ທີ່ໄດ້ຊ່ວຍພວກຂ້າພະເຈົ້າໃນການແປ ແລະ ແຈກຢາຍຄູ່ມືແນະນຳເຫຼົ່ານີ້, ຂອບໃຈ Simon Bush ເຊິ່ງເປັນຄົນຖ່າຍຮູບ ແລະ Jeff Eden ທີ່ເປັນຄົນອອກແບບໂລໂກຂອງໂຄງການ.

ຄູ່ມືແນະນຳ ແມ່ນໝາກຜົນ ຈາກ "ວິທີການຮຽນຮູ້ແບບມີການດັດປັບ ສຳລັບການສົ່ງເສີມການປະມົງ" ແລະ "ຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງ ໂຄງການການຮຽນຮູ້ທີ່ມີການດັດປັບ" ທີ່ໄດ້ຮັບທຶນສະໜັບສະໜູນຈາກ UK Department for International Development (DfID) ເຊິ່ງເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງແຜນງານທາງວິທະຍາສາດດ້ານການຄຸ້ມຄອງທາງປະມົງ ຫຼື Fisheries Management Science Programme (FMSP). ແຕ່ວ່າຢູ່ໃນນີ້ ບໍ່ໝາຍຄວາມວ່າຄວາມຄິດເຫັນທີ່ລະບຸໄວ້ໃນນີ້ ແມ່ນຂອງ DfID ທັງໝົດ.

Copies available from

MRAG Ltd, 18 Queen Street, London W1J 5PN
Web Address <http://www.mragltd.com>
Telephone +44 (0) 20 7255 7755 Fax +44 (0) 20 7499 5388
E-mail enquiry@mrag.co.uk

Cite as:

Garaway, C.J. and Arthur, R.I. 2004. Adaptive learning: a practical framework for the implementation of adaptive co-management— lessons from selected experiences in South and Southeast Asia. MRAG Ltd. London

ສາລະບານ

ເປັນຫຍັງຈຶ່ງມີຄູ່ມືແນະນຳ?	4-5
ໂຄງສ້າງຂອງຄູ່ມືແນະນຳ	6-7
ພາກ 1—ພາບລວມ	
ຈຸດສຸມກ່ຽວຂອງການຮຽນຮູ້: ຫຼັກການ 1.....	8-10
ການຮຽນຮູ້ໂດຍໝົດທຸກຄົນ: ຫຼັກການ 2	11-13
ການວາງພື້ນຖານ.....	14-16
ຂັ້ນຕອນຂອງການຮຽນຮູ້ທີ່ມີການດັດປັບ.....	17-19
ປະເດັນຂອງການຮຽນຮູ້ (ພາກ 1)	20
ກໍລະນີສຶກສາຈາກພາກໃຕ້ຂອງ ສປປ ລາວ	21-22
ພາກ 2—ການກະກຽມເພື່ອຮຽນຮູ້	
ໃຜທີ່ຄວນຈະກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ດ້ວຍວິທີໃດ: ການກຳນົດ ແລະ ການປະເມີນບັນດາຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ	23-25
ຂະບວນການຕິດຕໍ່ສື່ສານ: ການພັດທະນາ ເຄື່ອນຍ້າຍໃນການແລກປ່ຽນ	26-28
ການເກັບກຳຂໍ້ມູນໃນເບື້ອງຕົ້ນ: ກອບຮ່າງອົງການຈັດຕັ້ງ	29-31
ການກຳນົດທາງເລືອກຂອງການຮຽນຮູ້: ຂະບວນການຄັດເລືອກ	32-34
ການອອກແບບການທົດລອງຕ່າງໆ: ວິທີການທີ່ຖືເອົາປະຊາຊົນເປັນຈຸດໃຈກາງ	35-37
ປະເດັນການຮຽນຮູ້ທີ່ສຳຄັນ (ພາກ 2).....	38
ກໍລະນີສຶກສາຈາກ ເບນເກລຕາເວັນຕົກ	39-40
ພາກ 3— ການຮຽນຮູ້	
ການສ້າງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ: ການແລກປ່ຽນຄວາມຮັບຜິດຊອບ	41-43
ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ.....	44-45
ປະເດັນການຮຽນຮູ້ທີ່ສຳຄັນ (ພາກ 3).....	46
ການຮຽນຮູ້ທີ່ມີການດັດປັບແຕກຕ່າງຄືແນວໃດ?.....	47
ພາກ 4—ການປະເມີນຜົນ	
ການປະເມີນຜົນ: ຂໍ້ກະແຈກຖືກປັບປຸງ.....	49-50
ການປະເມີນຜົນ: ຂະບວນການ ແລະ ໝາກຜົນ	52-53
ວິທີການນີ້ຄຸ້ມຄຳກັບການລົງທຶນຫຼາຍປານໃດ	54
ປະເດັນການຮຽນຮູ້ທີ່ສຳຄັນ (ພາກ 4).....	55
ພາກ 5	
ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ແລະ ເອກະສານອ້າງອີງ	56
ເອກະສານແນະນຳ ແລະ ວິທີການຕ່າງໆ.....	57
ເຊື່ອມໂຍງເຖິງນັກຄົ້ນຄວ້າ ແລະແຫຼ່ງຂໍ້ມູນທາງອິນເຕີເນັດ.....	58-59
ກ່ຽວກັບບັນດາອົງກອນຕ່າງໆ	60
ທີ່ຢູ່ຕິດຕໍ່.....	61

Cover photo. Sunrise over rice fields in Champon, Savannakhet, Lao PDR taken by Simon Bush

Project logo based on an original by Jeff Eden (j.eden@rbgkew.org.uk).

It is also anticipated that copies of these guidelines will be downloadable from the MRAG website (<http://www.mragltd.com>) and the Fisheries Management Science Programme website (<http://fmsp.org.uk>).

ເປັນຫຍັງຈຶ່ງມີຄູ່ມືແນະນຳ?

ເປົ້າໝາຍຂອງຄູ່ມືແນະນຳ

ໄລຍະເວລາ ຫ້າປີຜ່ານມາ ພວກເຮົາໄດ້ນຳໃຊ້ວິທີການ "ຮຽນຮູ້ແບບມີການດັດປັບ" ເຂົ້າໃນການຄຸ້ມຄອງ ລະບົບການປະມົງ ຢູ່ໃນອາຊີໃຕ້ ແລະ ອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້. ການປະມົງ ກໍ່ຄືກັນກັບ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດອື່ນໆທີ່ສາມາດນຳກັບມາໃຊ້ໃໝ່ໄດ້ນັ້ນ ແມ່ນມີຄວາມຊັບຊ້ອນ ແລະ ປ່ຽນແປງຢູ່ເລື້ອຍໆ ທັງໃນດ້ານທຳມະຊາດຂອງມັນເອງ ແລະ ທັງດ້ານການຈັດສັນການຄຸ້ມຄອງ. ໝາຍຄວາມວ່າ, ເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະເວົ້າ ແລະ ຄາດຄະເນໄດ້ຢ່າງແນ່ນອນວ່າ ລະບົບເຮັດວຽກແນວໃດ ຫຼື ໝາກຜົນຂອງການປະຕິບັດການຄຸ້ມຄອງໃດທີ່ຈະຖືກຕ້ອງ. ຄວາມບໍ່ແນ່ນອນທີ່ຢູ່ອ້ອມຮອບລະບົບຊັບພະຍາກອນ ແມ່ນນຳພາໄປສູ່ເງື່ອນໄຂເຮັດໃຫ້ການຄວບຄຸມທີ່ສົມບູນແບບຂອງລະບົບນັ້ນບໍ່ສາມາດເປັນໄປໄດ້.

ຄວາມສະລັບ
ຊັບຊ້ອນ

ປະສົບການຂອງພວກເຮົາໃນການຄຸ້ມຄອງການປະມົງໃນປະເທດ ອາຊີໃຕ້ ແລະ ອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ພວກເຮົາຮູ້ສຶກວ່າ ຍັງຂາດຄູ່ມືແນະນຳຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຄຸ້ມຄອງ ພາຍໃຕ້ຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກດັ່ງກ່າວ. ບັນດາຄູ່ມືແນະນຳທີ່ມີຢູ່ ທີ່ພວກເຮົາ ໄດ້ພົບເຫັນເລື້ອຍໆນັ້ນ ບໍ່ພຽງແຕ່ແນະນຳ ບາງຮູບແບບຂອງ "ການປະຕິບັດທີ່ດີທີ່ສຸດ" ເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຍັງສົມມຸດຖານວ່າຊັບພະຍາກອນ ທີ່ຈຳເປັນສຳລັບຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນັ້ນແມ່ນມີຢູ່ຮຽບຮ້ອຍແລ້ວ. ສິ່ງນັ້ນແມ່ນແຕກຕ່າງຈາກລະບົບ ເສດຖະກິດຊີວະພາບທີ່ມີການປ່ຽນແປງ ແລະ ຂ້ອນຂ້າງຈະຊັບຊ້ອນ ທີ່ພວກເຮົາໄດ້ພົບເລື້ອຍໆວ່າມັນມີຄຸນລັກສະນະຂອງການນຳໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ຕໍ່າ, ທັກສະຕໍ່າ ແລະ ຂາດເຂັ້ມທົນຮອນ. ໃນກໍລະນີນີ້, ບໍ່ພຽງແຕ່ແມ່ນ ການຄຸ້ມຄອງ "ການປະຕິບັດທີ່ດີທີ່ສຸດ" ເອງເທົ່ານັ້ນທີ່ຍັງບໍ່ແນ່ນອນ ຫຼື ບໍ່ເປັນທີ່ຮັບຮູ້ ຊັບພະຍາກອນເພື່ອນຳໃຊ້ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມັກຂາດເຂັ້ມຢູ່ເລື້ອຍໆ.

ຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ

ເຖິງແມ່ນວ່າ ລະບົບດັ່ງກ່າວຈະມີຂໍ້ຈຳກັດຫລາຍ ແຕ່ມັນກໍ່ໃຫ້ໂອກາດຫລາຍຢ່າງ. ຜູ້ນຳໃຊ້ໃນທ້ອງຖິ່ນ ອາດຈະມີທຶນຮອນໜ້ອຍ ແຕ່ວ່າ ເຂົາເຈົ້າມີຄວາມອຸດົມສົມບູນທາງດ້ານຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບລະບົບຊັບພະຍາກອນ, ການຈັດສັນການຄຸ້ມຄອງ, ບັນດາຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຄວາມຈຳເປັນຂອງເຂົາເຈົ້າທີ່ຈະສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້. ສ່ວນຫລາຍ ລະບົບຊັບພະຍາກອນ ເຊັ່ນ ທົ່ງນາ ແລະ ອ່າງເກັບນ້ຳ ຈະມີຄວາມຄ້າຍຄືກັນ ແລະ ກໍ່ມີຄວາມແຕກຕ່າງໃນຕົວ ທາງດ້ານຊີວະພາບ ແລະ/ຫຼື ທາງດ້ານການຈັດສັນການຄຸ້ມຄອງ. ມັນໃຫ້ໂອກາດໃນການສົມທຽບ ແລະ ຮຽນຮູ້ຄວາມແຕກຕ່າງ ຂ້າມລະບົບ. ນອກຈາກນັ້ນ, ເມື່ອມີໂອກາດຄືດັ່ງກ່າວ, ບັນດາບຸກຄົນ ແລະ ຊຸມຊົນຕ່າງໆ ຈະໄດ້ທົດລອງການຄຸ້ມຄອງໄດ້ຕະຫຼອດເວລາ ເພື່ອຈະໄດ້ດັດປັບການຄຸ້ມຄອງໃຫ້ແທດເໝາະກັບ ຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຂອງທ້ອງຖິ່ນ ດຶກວ່າເກົ່າ. ບັນດາຊຸມຊົນ ແລະ ບຸກຄົນ ຍັງພົບເຫັນຄຸນຄ່າ ແລະ ປະໂຫຍດຈາກໂອກາດທີ່ໄດ້ແລກປ່ຽນປະສົບການກັບຜູ້ອື່ນໆ ເຊັ່ນດຽວກັນກັບຈາກຂໍ້ມູນຂ່າວສານຈາກການທົດລອງ. ທ່າແຮງຂອງບຸກຄົນພາຍນອກ ກໍ່ຍັງຊ່ວຍເພີ່ມໂອກາດນຳອີກ. ບຸກຄົນພາຍນອກສາມາດເສີມຄຸນລັກສະນະເຫຼົ່ານີ້ ດ້ວຍການເຂົ້າເຖິງຄວາມຮູ້ດ້ານວິຊາການ ແລະ ດ້ານວິທະຍາສາດຂອງເຂົາເຈົ້າ ເຊິ່ງເປັນທ່າແຮງໃນການສະໜັບສະໜູນການສື່ສານລະຫວ່າງຜູ້ນຳໃຊ້.

ນີ້ແມ່ນສະພາບການທີ່ພວກເຮົາຮູ້ສຶກວ່າ ບໍ່ແມ່ນເລື່ອງຜິດປົກກະຕິຢູ່ໃນບັນດາປະເທດກຳລັງພັດທະນາ ແລະ ບາງທິດຊື່ນຳກ່ຽວກັບການຈັດການກັບສິ່ງເຫຼົ່ານັ້ນ ຄົງຈະເປັນປະໂຫຍດ. ສະນັ້ນຄູ່ມືນີ້ ຈຶ່ງມີເປົ້າໝາຍທີ່ຈະແກ້ໄຂຊ່ອງຫວ່າງທີ່ໄດ້ພົບພໍ້ນັ້ນ ແລະ ກໍ່ເປັນຜົນມາຈາກຄວາມປາດຖະໜາຂອງພວກເຮົາທີ່ຈະແລກປ່ຽນປະສົບການຂອງພວກເຮົາກັບບັນດາຜູ້ອ່ານໃນວົງກວ້າງ. ຈາກຜົນການຄົ້ນຄວ້າໄດ້ສະເໜີແນະນຳ ວິທີການຂອງການຮຽນຮູ້ແບບມີການດັດປັບ ເປັນວິທີການທີ່ມີທ່າແຮງວິທີໜຶ່ງ ສຳລັບການພັດທະນາ ແລະ ຮ່ວມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ໃນເງື່ອນໄຂດັ່ງກ່າວ.

ເປັນຫຍັງຈຶ່ງມີຄູ່ມືແນະນຳ?

ການຮຽນຮູ້ແບບດັດປັບແມ່ນຫຍັງ?

ພວກເຮົາຈະສົນທະນາກ່ຽວກັບການຮຽນຮູ້ທີ່ມີການ ດັດປັບ ໃນລາຍລະອຽດຕື່ມ ໃນໜ້າຕໍ່ໄປ ແຕ່ໂດຍຫຍໍ້ໆ, ປະສົບການໃນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ສາມາດນຳມາໃຊ້ໃໝ່ໄດ້ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ປະໂຫຍດຂອງການຄຸ້ມຄອງ ແມ່ນມີໜ້ອຍກວ່າທີ່ຄາດໝາຍໄວ້ ຫຼື ບໍ່ຍືນຍົງ. ດ້ານໜຶ່ງກໍ່ຍ້ອນຂາດຄຳແນະນຳ ດ້ານການຄຸ້ມຄອງ ຫຼື ຖ້າມີກໍ່ເປັນລັກສະນະແນະນຳແບບສັ່ງການ ແຕ່ເທິງລົງລຸ່ມ, ຄຳແນະນຳມີລັກສະນະກວມລວມໂພດເກີນກວ່າທີ່ຈະນຳໃຊ້ກັບຄວາມສະຫລັບຊັບຊ້ອນ ຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ກັບຄວາມບໍ່ແນ່ນອນທີ່ເກີດຂຶ້ນ.

ດັ່ງນັ້ນການຮຽນຮູ້ແບບມີການດັດປັບ ແມ່ນວິທີການຄຸ້ມຄອງທີ່ຍອມຮັບຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າ ມີຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ ແລະ ຍອມຮັບວ່າ ພວກເຮົາບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງມີຄຳຕອບໝົດທຸກຢ່າງ. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ແທນທີ່ຈະເບິ່ງຜ່ານຄວາມບໍ່ແນ່ນອນເຫຼົ່ານີ້ໄປ, ວິທີການນີ້ ຊອກຫາວິທີທາງທີ່ຈະຫຼຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ແນ່ນອນເຫຼົ່ານັ້ນລົງ **ເຊິ່ງໃນເວລາດຽວກັນກໍ່** ຄຸ້ມຄອງ ຊັບພະຍາກອນໄປນຳ. ໃນກໍລະນີເຊັ່ນນີ້, ການຮຽນຮູ້, ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ແນ່ນອນຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບລະບົບຊັບພະຍາກອນທີ່ໄດ້ຮັບການຄຸ້ມຄອງຢູ່ນັ້ນ, ໄດ້ກາຍເປັນສ່ວນທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ ແລະ ເປັນຈຸດໃຈກາງຂອງການຄຸ້ມຄອງເອງ.

ໂຄງສ້າງຂອງຄູ່ມືແນະນຳ

ພາກ 1 — ພາບລວມ

ພາກນີ້ຂອງຄູ່ມືແນະນຳ ແມ່ນແນະນຳກ່ຽວກັບຫຼັກການຂອງການຮຽນຮູ້ແບບມີການດັດປັບ ແລະ ອະທິບາຍບາງບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ຈາກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວິທີການດັ່ງກ່າວ. ສິ່ງນີ້ລວມເຖິງຄວາມຊຳນິຊຳນານ ແລະ ຂັບພະຍາກອນຈຳນວນໜຶ່ງທີ່ຈຳເປັນ, ຕະຫຼອດເຖິງໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງ ແລະ ຂະບວນການຕ່າງໆ ຈຳນວນໜຶ່ງ ທີ່ຈຳເປັນຈະຕ້ອງມີ. ຂັ້ນຕອນສຳຄັນຂອງຂະບວນການນີ້ກໍໄດ້ລະບຸໄວ້ ແລະ ໃນຕອນທ້າຍຂອງພາກນີ້ ແມ່ນ ການສັງລວມປະເດັນການຮຽນຮູ້ທີ່ສຳຄັນ ແລະ ກໍລະນີສຶກສາຢູ່ສະຖານທີ່ ທີ່ໄດ້ນຳໃຊ້ວິທີການດັ່ງກ່າວ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນດີ.

ພາກ 2 — ການກະກຽມເພື່ອຈະຮຽນຮູ້

ພາກນີ້ຈະເບິ່ງເຂົ້າໄປໃນລາຍລະອຽດຂອງການວາງພື້ນຖານສຳລັບການຮຽນຮູ້. ມັນລວມມີແນວຄວາມຄິດກ່ຽວກັບວິທີການກຳນົດບັນດາຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ວິທີອອກແບບ ແລະ ສ້າງເຄືອຂ່າຍການຕິດຕໍ່ສື່ສານລະຫວ່າງກຸ່ມຕ່າງໆ. ຕິດຕາມມາດ້ວຍການອະທິບາຍວິທີກຳນົດສິ່ງທີ່ສາມາດຮຽນຮູ້ ແລະ ສິ່ງທີ່ຈຳເປັນຈະຕ້ອງໄດ້ຮຽນຮູ້.

ພາກ 3 — ການຮຽນຮູ້

ຫຼັງຈາກໄດ້ວາງພື້ນຖານແລ້ວ, ພາກ 3 ນີ້ຈະເບິ່ງລົງໄປໃນລາຍລະອຽດຕື່ມກ່ຽວກັບຂະບວນການຂອງການຮຽນຮູ້. ສອງປັດໄຈສຳຄັນຂອງການຮຽນຮູ້ ແມ່ນຈະໄດ້ນຳມາສົນທະນາລະອຽດໃນພາກນີ້— ວິທີສ້າງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ວິທີແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ. ຕົວຢ່າງທີ່ເກີດຂຶ້ນຈິງໃນໂລກກໍຈະໄດ້ຖືກນຳສະເໜີ ແລະ ໃນຕອນທ້າຍຂອງພາກນີ້ແມ່ນປະເດັນການຮຽນຮູ້ທີ່ສຳຄັນ.

ພາກ 4 — ການປະເມີນຜົນການຮຽນຮູ້

ບໍ່ມີຂະບວນການໃດທີ່ຈະສຳເລັດລົງໄດ້ໂດຍປາດສະຈາກການປະເມີນຜົນ ພາກນີ້ພິຈາລະນາເຖິງວິທີການປະເມີນຜົນ ທັງໝາກຜົນຂອງການຮຽນຮູ້ ແລະ ຂະບວນການຮຽນຮູ້ເອງ. ການປະເມີນຜົນນີ້ເປັນຈຸດສຳຄັນສຳລັບການປັບປຸງຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ມີຢູ່ ແລະ ຄວາມອາດສາມາດຂອງປະຊາຊົນທີ່ຈະຮຽນຮູ້.

ພາກ 5 — ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ແລະ ແຫຼ່ງເອກະສານອ້າງອີງ

ພາກສຸດທ້າຍນີ້ຈະໃຫ້ລາຍລະອຽດຂອງແຫຼ່ງຂໍ້ມູນທີ່ເປັນປະໂຫຍດຈຳນວນໜຶ່ງ ແລະ ລາຍລະອຽດສຳລັບການຕິດຕໍ່ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ໂຄງສ້າງຂອງຄູ່ມືແນະນຳ

ຄູ່ມືນີ້ແມ່ນສຳລັບໃຜ ແລະ ຄວນຈະນຳໃຊ້ມັນແນວໃດ?

ຄູ່ມືສະບັບນີ້ ແມ່ນມີເປົ້າໝາຍສຳລັບຜູ້ໃດກໍ່ໄດ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນວຽກງານການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ສາມາດນຳມາໃຊ້ໄດ້ຄືນໃໝ່. ທາງດ້ານເນື້ອໃນກ່ຽວກັບການພັດທະນາ ມັນຈະສະເພາະເຈາະຈົງນຳໃຊ້ສຳລັບບຸກຄົນ ຫຼື ອົງການຈັດຕັ້ງ ທີ່ໄດ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຢູ່ແລ້ວ ຫຼື ຜູ້ທີ່ຄາດວ່າຈະມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໃນການຊ່ວຍເຫຼືອບັນດາຊຸມຊົນ ເພື່ອຈະຮຽນຮູ້ແລະ ປັບປຸງການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ.

ພວກຂ້າພະເຈົ້າຮັບຮູ້ວ່າ ທຸກໆສະຖານະການຈະແຕກຕ່າງກັນໃນບາງວິທີການ ແລະ ດັ່ງນັ້ນ ຈິ່ງໄດ້ພັດທະນາຄູ່ມືນີ້ຂຶ້ນ ເພື່ອເປັນແຫຼ່ງເຄື່ອງມືເຊິ່ງໄດ້ໃຫ້ລາຍລະອຽດຂອງຂະບວນການ ແລະ ສະແດງ ໃຫ້ເຫັນບາງວິທີການທີ່ເປັນປະໂຫຍດ ແລະ ວິທີນຳໃຊ້ເຄື່ອງມືເຫຼົ່ານີ້ບໍ່ມີຄູ່ມືເນັ້ນໜັກໃສ່ວ່າ ຈະດຳເນີນການຄຸ້ມຄອງຮ່ວມທີ່ມີການດັດປັບແນວໃດ ແລະ ເນັ້ນໜັກໃສ່ຫຼັກການ ຂອບເຂດທີ່ການຮຽນຮູ້ທີ່ມີການດັດປັບໄດ້ອີງໃສ່ພ້ອມກັນກັບບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ຈາກປະລິບການຂອງພວກພວກຂ້າພະເຈົ້າເອງ. ພວກຂ້າພະເຈົ້າຫວັງວ່າ ພວກທ່ານຈະໄດ້ຮັບປະໂຫຍດ ແລະ ຈະປັບໃຊ້ມັນ ໃຫ້ເຂົ້າກັບຄວາມຈຳເປັນຂອງພວກທ່ານເອງ.



ຮູບ: ຊາວບ້ານ ແລະ ພະນັກງານເມືອງ ບັນທຶກຈຳນວນປາທີ່ຈັບໄດ້ ໃນມື້ຫາປາ, ແຂວງຄຳມ່ວນ, ສປປ ລາວ
(ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: R. Arthur and C. Garaway).

ຈຸດສຸມຂອງການຮຽນຮູ້

ການອະທິບາຍທີ່ແຕກ
ຕ່າງກັນຂອງຄຳສັບ
"ຊຸມຊົນ".

ການຮ່ວມຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ

ມັນໄດ້ເປັນທີ່ຮັບຮູ້ກັນເພີ່ມຂຶ້ນວ່າ ວິທີການ
ຮ່ວມຄຸ້ມຄອງ ສຳລັບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນ
ທຳມະຊາດ, ຢູ່ບ່ອນທີ່ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ/ຫຼື
ອຳນາດໃນການຄຸ້ມຄອງ ແມ່ນໄດ້ຖືກແລກປ່ຽນກັນ
ລະຫວ່າງລັດຖະບານ ແລະ ບັນດາຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ
(ເບິ່ງ ທາງຊ້າຍມື) ຜູ້ທີ່ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ,
ສາມາດ ແລະ ຈະນຳໄປສູ່ການປັບປຸງການຄຸ້ມຄອງ
ຊັບພະຍາກອນ. ໃນຕົວຈິງ ຫຼາຍໆກໍລະນີ,
ໂດຍສະເພາະບ່ອນທີ່ການຄວບຄຸມຊັບພະຍາກອນທີ່
ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນນັ້ນ ມັນ
ສຳຄັນທີ່ສຸດ ທີ່ຈະຮັບປະກັນໃຫ້ມີການຄຸ້ມຄອງທີ່ດີ.
ປະເດັນທີ່ສຳຄັນທີ່ຈະລະບຸໃນທີ່ນີ້ແມ່ນ ການ
ຄຸ້ມຄອງຮ່ວມກັນ ໝາຍເຖິງ **ການຕັດສິນໃຈຮ່ວມກັນ**
ເຊິ່ງມັນບໍ່ແມ່ນພຽງແຕ່ແລກປ່ຽນຄວາມຮັບຜິດຊອບ
ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຄຸ້ມຄອງ, ການເກັບກຳ
ຂໍ້ມູນ ແລະ ການປະຕິບັດຕາມກົດລະບຽບເທົ່ານັ້ນ.
ໝາຍຄວາມວ່າເພື່ອໃຫ້ສາມາດຕັດສິນໃຈໃນທາງ
ບວກ, ຕ້ອງໄດ້ມີການບອກເລົ່າໃຫ້ຊຸມຊົນຮັບຮູ້ ເປັນ
ຢ່າງດີອີກດ້ວຍ.

ສຳລັບປະຫວັດຄວາມ
ເປັນມາກ່ຽວກັບວິທີ
ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ
ເນື້ອໃນກ່ຽວກັບ
ການຮຽນຮູ້ ກະລຸ
ນາ ເບິ່ງໜ້າ 5.

ຮູບ: ການວິເຄາະຂໍ້
ມູນກ່ຽວກັບຮູບແບບ
ການສະຫງວນແຫຼ່ງ
ນ້ຳໃນລະບົບການ
ລ້ຽງປາໃນນາເຂົ້າຢູ່
ໃນເບນເກລຕາເວັນ
ຕົກ
(ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ:
R. Arthur).

ຍ້ອນຫຍັງຈຶ່ງມີການຮຽນຮູ້?

ມັນບໍ່ເປັນໜ້າຍິນດີ ແຕ່ວ່າກໍເປັນຄວາມຈິງ, ທີ່ວ່າ
ການ ຄຸ້ມຄອງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ສາມາດ
ນຳກັບມາໃຊ້ໃໝ່ໄດ້ນັ້ນ ຕ້ອງໄດ້ດຳເນີນໄປ ແມ້ວ່າ
ຈະມີຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ບໍ່ສົມບູນກໍຕາມ. ລະບົບຊັບ
ພະຍາກອນທຳມະຊາດແມ່ນມີຄວາມຊັບຊ້ອນຫຼາຍ
ແລະ ການພົວພັນເຊິ່ງກັນແລະກັນລະຫວ່າງພາຍໃນ
ແລະ ລະຫວ່າງ ຊັບພະຍາກອນ ແລະ ຜູ້ນຳໃຊ້ຊັບ
ພະຍາກອນນັ້ນ ແມ່ນເປັນທີ່ເຂົ້າໃຈພຽງແຕ່ສ່ວນ
ໃດໜຶ່ງ ເທົ່ານັ້ນ ຫຼື ບໍ່ເຂົ້າໃຈເລີຍ. ນອກຈາກນີ້,
ລະບົບຊັບ ພະຍາກອນຍັງສາມາດສະແດງເຖິງການ
ປ່ຽນແປງຂອງທ້ອງຖິ່ນ ທີ່ເຮັດໃຫ້ເກີດຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ.
ຄວາມລົ້ມເຫຼວຂອງ ວິທີການແກ້ໄຂທີ່ມີລັກສະນະ

ກວມລວມ ເຊິ່ງສ່ວນຫຼາຍ ນຳສະເໜີໃນຮູບແບບ
"ຕາຍໂຕ", ຢູ່ໃນສະ ພາບແວດລ້ອມທີ່ຊັບຊ້ອນ ແລະ
ບໍ່ແນ່ນອນນັ້ນ ມັນໄດ້ພາໃຫ້ມີຄວາມສົນໃຈເພີ່ມຂຶ້ນ
ກ່ຽວກັບວິທີການ
ໃນການຄຸ້ມຄອງຕ່າງໆ, ເຊັ່ນ ການຮຽນຮູ້ແບບດັດ
ປັບ, ເຊິ່ງມີທ່າແຮງທີ່ຈະສາມາດສະໜອງວິທີການ
ແກ້ໄຂ ທີ່ແທດເໝາະກັບທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ທີ່ມີລັກສະ
ນະກ້າວໜ້າກວ່າ.

ການຮຽນຮູ້ແບບມີການດັດປັບ ມີຮາກຖານມາຈາກ
ວິທີການ ເຊິ່ງເລີ້ມຕົ້ນປະກົດອອກມາທຳອິດ ໃນຊຸມປີ
1970. ວິທີການເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ຮັບການພັດທະນາຢ່າງ
ເປັນສັດສ່ວນຢູ່ໃນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທີ່
ນຳກັບມາໃຊ້ໃໝ່ໄດ້, ນະໂຍບາຍເສດຖະກິດ, ຂະ
ແໜງການຄຸ້ມຄອງການພັດທະນາ (ເບິ່ງ ທາງຊ້າຍ
ມື). ໃນຂະນະທີ່ຈຸດເນັ້ນໜັກຕ່າງໆນັ້ນ ມີຄວາມແຕກ
ຕ່າງກັນໃນແຕ່ລະກໍລະນີ, ວິທີການເຫຼົ່ານີ້ມີແນວ
ຄວາມຄິດພື້ນຖານອັນດຽວກັນ. ດັ່ງນັ້ນການດຳເນີນ
ການຄຸ້ມຄອງຈຶ່ງເປັນສິ່ງທີ່ຈຳເປັນ ແມ້ວ່າຈະມີຄວາມ
ຮູ້ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງທີ່ບໍ່ສົມບູນເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ
ຂະບວນການຮຽນຮູ້ແບບມີ ໂຄງສ້າງ ເຊິ່ງໃນນັ້ນການ
ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການຮຽນຮູ້ເກີດຂຶ້ນ **ໃນເວລາດຽວກັນ.**

ປະເພດຂອງຂະບວນການນີ້ແຕກຕ່າງກັນຫຼາຍກັບ
ວິທີການຄຸ້ມຄອງແບບດັ້ງເດີມ, ໂດຍສະເພາະໃນ
ຂະແໜງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ, ເຊິ່ງປົກກະຕິ
ແລ້ວ ການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການຮຽນຮູ້ໄດ້ຕັດແຍກ
ອອກຈາກຂະບວນການຕັດສິນໃຈ, ແລະ ມີການເນັ້ນ



ຫຼັກການ 1

ໜັກໃສ່ດ້ານການຮຽນຮູ້ ກ່ອນ ການຄຸ້ມຄອງ.

ສຳລັບຕົວມັນເອງໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ.

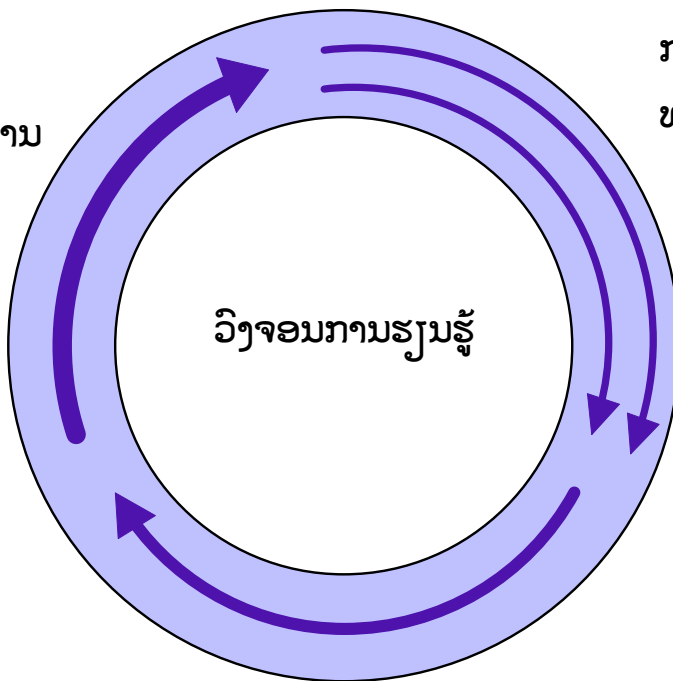
ການຮຽນຮູ້ແມ່ນຫຍັງ?

ໄດ້ມີການຂຽນກ່ຽວກັບທຳມະຊາດຂອງການຮຽນຮູ້ ເປັນຈຳນວນຫຼາຍ, ແລະ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຢູ່ໃນນີ້, ແມ່ນ ການຮຽນຮູ້ກ່ຽວກັບອົງການຈັດຕັ້ງ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງ ທີ່ມີການຮຽນຮູ້. ໃນຂະນະທີ່ ມີຫຼາຍໆຄວາມຄິດເຫັນ, ແຕ່ການກຳນົດນິຍາມ ເຊິ່ງພວກເຮົາເຫັນວ່າເປັນ ປະໂຫຍດໃນການຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດຂະບວນການ

ການສ້າງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ

ການສ້າງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ດັ່ງທີ່ຊື່ກໍ່ບອກຢູ່ແລ້ວ, ແມ່ນ ການພັດທະນາຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ມີຢູ່ ຫຼື ການ ສ້າງຂໍ້ມູນໃໝ່ຂຶ້ນມາ. ໃນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາ ກອນທຳມະຊາດນັ້ນ ສາມາດສ້າງຂໍ້ມູນຂ່າວສານຂຶ້ນ ມາ ໄດ້ໃນດ້ວຍ 2 ວິທີທາງຄື: ໂດຍການສັງເກດການ

ການນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ



ການສ້າງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ:
ທາງກົງ ແລະ ທາງອ້ອມ

ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ

ຮຽນຮູ້ມີການດັດປັບ (ແລະນິຍາມໜຶ່ງໄດ້ນຳມາໃຊ້ ອີກຄັ້ງກໍ່ໃນປຶ້ມຄູ່ມືສະບັບນີ້) ແມ່ນການເບິ່ງຂະບວນ ການນີ້ ເປັນດັ່ງຂະບວນການທີ່ມີ 3 ຂັ້ນຕອນ ທີ່ປະກອບດ້ວຍ: ການສ້າງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ການ ແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນ ຂ່າວສານ (ເບິ່ງແຜນວາດ). ແຜນວາດໄດ້ອະທິບາຍ ເປັນຮູບວົງມົນ ເພາະວ່າການຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດໝາກ ຜົນຕ່າງໆຂອງການຮຽນຮູ້ສາມາດນຳໄປສູ່ການ ສ້າງຂໍ້ມູນຂ່າວສານທັງໃນຕົວຂອງມັນ ແລະ

ແລະ ການວິເຄາະການປ່ຽນແປງທີ່ມີຢູ່ໃນລະບົບການຄຸ້ມຄອງ (ການສ້າງຂໍ້ມູນຂ່າວ ສານທາງອ້ອມ) ຫຼື ໂດຍການສັງເກດ ແລະ ການວິເຄາະການປ່ຽນແປງ ທີ່ຕັ້ງໃຈນຳເຂົ້າ ມາສູ່ ລະບົບການຄຸ້ມຄອງ ເພື່ອຈຸດປະສົງຂອງການຮຽນຮູ້ (ການສ້າງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ທາງກົງ). ໃນທັງສອງກໍລະນີ ການປ່ຽນແປງດັ່ງກ່າວ ສາມາດເປັນໄປໄດ້ທັງຕາມການ ເວລາ ແລະ ຕາມສະຖານທີ່. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ທີ່ສຳຄັນແມ່ນການປ່ຽນແປງຄວນຈະ ຫຼາຍພໍເພື່ອໃຫ້ເຫັນຄວາມແຕກຕ່າງທີ່ຈຳເປັນ (ສຳລັບປະເດັນການອອກແບບການທົດ ລອງ ເບິ່ງ ໜ້າ 35)

ຫຼັກການ 1

ການແລກປ່ຽນ & ການນຳໃຊ້ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ

ການຮຽນຮູ້ເປັນກຸ່ມບໍ່ສາມາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ຈົນກວ່າຂໍ້ມູນຂ່າວສານຈະໄດ້ຮັບການແລກປ່ຽນ ແລະ ປະສົມປະສານເຂົ້າກັນ ດ້ວຍວິທີການທີ່ເຮັດໃຫ້ມັນສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ຢ່າງກວ້າງຂວາງ ແລະ ເປັນ ລັກສະນະກວມລວມ ທີ່ນຳໃຊ້ໄດ້ກັບສະພາບການ ໃໝ່ໆ. ພວກຂ້າພະເຈົ້າຮູ້ສຶກ ຢ່າງໜັກແໜ້ນວ່າ ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ກໍ່ສຳຄັນຄືກັນກັບການສ້າງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ໃໝ່ໆ. ຂໍ້ມູນຂ່າວສານຄວນຈະແລກປ່ຽນກັບຜູ້ໃດ ແລະ ໃຜຈະນຳໃຊ້, ແລະ ບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ຈາກສິ່ງນີ້ ແມ່ນຈະໄດ້ ນຳມາສົນທະນາກັນໃນໜ້າຕໍ່ໄປ.

ປະເດັນສຳຄັນກ່ຽວກັບການຮຽນຮູ້

ປະສົບການຂອງພວກຂ້າພະເຈົ້າຜ່ານມາ ໄດ້ມີການສະເໜີແນະເພີ່ມເຕີມກ່ຽວກັບການພິຈາລະນາການຮຽນຮູ້ທີ່ມີຂະບວນ ການ 3 ຂັ້ນຕອນ ແລ້ວຍັງມີອີກສອງປະເດັນສຳຄັນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຮຽນຮູ້ຕື່ມ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ຍັງມີອິດທິພົນຕໍ່ການພັດທະ ນາວິທີການ ແລະ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເລື້ອຍໆຢູ່ໃນຄູ່ມືແນະນຳໄປ:

- ◆ ໝາກຜົນຕ່າງໆຂອງການຄຸ້ມຄອງ ບໍ່ແມ່ນແຕ່ກ່ຽວກັບການແຂກແຂງທາງວິຊາການເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ມັນຍັງລວມເຖິງວ່າ ປະ ຊາຊົນຈະນຳໃຊ້ ແລະ ປະຕິບັດຕໍ່ລະບົບຂັບພະຍາກອນແນວໃດ. ດັ່ງນັ້ນ ພວກເຮົາຈຳເປັນຕ້ອງເຂົ້າໃຈ ທັງທາງດ້ານ ສັງຄົມ ແລະ ທາງດ້ານວິຊາການຂອງລະບົບ.
- ◆ ການຮຽນຮູ້ຈະຕ້ອງອີງໃສ່ຄວາມຕ້ອງການເປັນຫຼັກ ແລະ ມີຄວາມເໝາະສົມ. ເຊັ່ນດຽວກັບຈຸດສຸມຂອງການຮຽນຮູ້ ແມ່ນ ເນັ້ນໃສ່ສິ່ງທີ່ຊຸມຊົນຜູ້ນຳໃຊ້ ຕ້ອງການຈະຮູ້, ທຸກໆກິດຈະກຳການສ້າງຂໍ້ມູນຂ່າວສານຈະຕ້ອງເປັນທີ່ຍອມຮັບສຳລັບເຂົາ ເຈົ້າ ໃນດ້ານຄວາມສ່ຽງ.

ການຮຽນຮູ້ໂດຍໝົດທຸກຄົນ

ຮູບພາບ: ພະນັກງານ ຈາກ CIFRI ແລະ ກົມປະມົງ ສົນທະນາ ກ່ຽວກັບ ການນຳໃຊ້ ເນື້ອທີ່ດິນຕາມລະດູການ ກັບຊາວປະມົງ ໃນບ້ານ ຕັງກຣາມາຣີ, ເບນ ເກລຕາເວັນຕິກ (ແຫຼ່ງ: R. Arthur).

ໃນບົດຮຽນຜ່ານມາ ພວກເຮົາໄດ້ກຳນົດວ່າ ມີຄວາມ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ດຶງເອົາການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງ ຊຸມຊົນ ຜູ້ນຳໃຊ້ ເຂົ້າໃນຂະບວນການສ້າງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ເພື່ອຢາກໃຫ້ຂໍ້ມູນຂ່າວສານນັ້ນສະທ້ອນເຖິງຄວາມ ຈຳເປັນຂອງເຂົາເຈົ້າຢ່າງແທ້ຈິງຫຼາຍກວ່າ ສິ່ງທີ່ພວກ ເຮົາສັນນິຖານວ່າຄວາມຈຳເປັນ ຂອງເຂົາເຈົ້າແມ່ນ ຫຍັງ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ ການນຳເອົາການຮຽນຮູ້/ການ ວິໄຈເຂົ້າ ໃນການຄຸ້ມຄອງນັ້ນ ມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ກຸ່ມ ຕ່າງຂອງບັນດາຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ, ບັນດານັກຄົ້ນຄວ້າ ທີ່ບໍ່ໄດ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຢ່າງເປັນປະຈຳ ໃນການ ຄຸ້ມຄອງກໍຕ້ອງໄດ້ ກ່ຽວຂ້ອງໃນຂະບວນການນີ້.



ເພີ່ມເຕີມກ່ຽວກັບ ຜູ້ມີ ສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ການ ວິເຄາະຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ສາມາດເບິ່ງຢູ່ໜ້າທີ 23

ການຮ່ວມກັນຮຽນຮູ້ທີ່ມີ ປະສິດທິຜົນ

ການຮ່ວມກັນຮຽນຮູ້ ລະຫວ່າງ ບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວ ຂ້ອງຕ່າງໆ ລວມມີ: ໜ່ວຍງານລັດຖະບານ, ອົງການ ຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ແມ່ນຂອງລັດຖະບານ (NGOs), ຜູ້ຊົມໃຊ້ ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ນັກຄົ້ນຄວ້າທີ່ມີທ່າແຮງທີ່ຈະເສີມ ສ້າງຈາກຈຸດເຂັ້ມແຂງ, ທັກສະ ແລະ ຄວາມຮູ້ສະ ເພາະຂອງແຕ່ລະພາກສ່ວນ

ສິ່ງນີ້ຈະສາມາດປັບປຸງຄຸນນະພາບ ແລະ ຂອບເຂດ ການຮຽນຮູ້ ຕະຫຼອດຈົນບັນດາປະຊາຊົນທີ່ຈະໄດ້ ຮັບປະໂຫຍດຈາກມັນ. ພວກເຮົາໄດ້ກຳນົດ 3 ຈຸດສຳຄັນທີ່ພວກເຮົາຄິດວ່າ ແມ່ນຂໍ້ຄວນພິຈາ ລະນາທີ່ສຳຄັນ ເພື່ອສ້າງການຮ່ວມກັນຮຽນຮູ້ທີ່ມີປະ ສິດທິຜົນ ເມື່ອມີການເຮັດວຽກ ຮ່ວມກັນກັບກຸ່ມຂອງ ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງພາກສ່ວນຕ່າງໆ.

1. ປະຊາຊົນຈະເຮັດວຽກ ຮ່ວມກັນ ຖ້າເຂົາເຈົ້າເຫັນ ປະໂຫຍດທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນ

ເຖິງແມ່ນວ່າ ຂໍ້ຄວາມຈາກຫົວຂໍ້ນີ້ ຈະແມ່ນຄວາມ ຈິງ ແຕ່ໃນຕົວຈິງ ມັນອາດບໍ່ໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາ ສະເໝີໄປ. ບາງຄັ້ງພວກເຮົາຄິດວ່າ ໃນເມື່ອພວກ ເຮົາມາເຮັດວຽກດ້ວຍຄວາມຕັ້ງໃຈອັນດີ ດັ່ງນັ້ນສິ່ງທີ່ ຕາມມາ ກໍ່ຄືປະຊາຊົນຕ້ອງການເຮັດວຽກຮ່ວມກັບ ພວກເຮົາ, ຫຼື ເຮັດວຽກຮ່ວມເປັນຢ່າງດີ. ຢ່າງໃດກໍ ຕາມ, ເວລາທີ່ໄດ້ໃຊ້ເຂົ້າໃນການການຮຽນຮູ້ແບບ ມີການດັດປັບ ກໍ່ເປັນຕົ້ນທຶນອັນໜຶ່ງ. ເພາະສະນັ້ນ ມັນຈະຕ້ອງມີຄວາມຍືດໝັ້ນໃນຄວາມໂປ່ງໃສ, ໃນ ການພັດທະນາທັກສະ, ໃນການເພີ່ມອຳນາດໃຫ້ປະ ຊາຊົນ ແລະ ການອະທິບາຍ. ຕ່າງໆສິ່ງນີ້ແມ່ນສິ່ງ ສຳຄັນ. ຖ້າເຮັດໄດ້ຄືດັ່ງກ່າວນັ້ນ ມັນຈິ່ງຈະຄວາມ ເຊື່ອຖື ແລະ ຄວາມເຄົາລົບນັບຖືໂດຍລວມ, ລວມທັງສ້າງຄວາມຮູ້ປະເພດຕ່າງໆ, ເຊິ່ງມັນສຳຄັນ

ຮູບພາບ: ຕົວຢ່າງ ຂອງ ຜູ້ນຳໃຊ້ທີ່ຕ້ອງຕິດຕາມ ແລະ ການປະຕິບັດ ລະບຽບການ — ຕູບຍາມ ແລະ ເຮືອທີ່ນຳໃຊ້ ເພື່ອເວນຍາມແຫຼ່ງນ້ຳ ໃນເບນເກລຕາເວັນອອກ (ແຫຼ່ງ: R. Arthur).



ຫຼັກການ 2

ຈຸດຕີ	ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ	ລັດຖະບານ	ນັກວິໄຈພາຍນອກ
ຄວາມອາດສາມາດທີ່ຈະປະຕິບັດກົດລະບຽບການຄຸ້ມຄອງ	☑☑☑	☑☑	
ຄວາມອາດສາມາດທີ່ຈະຕິດຕາມ ແລະ ປະຕິບັດກົດລະບຽບ	☑☑		
ຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບຊັບພະຍາກອນ ແລະ ຄວາມຈຳເປັນພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ	☑☑☑	☑☑	☑
ຄວາມຮູ້ທີ່ເປັນວິທະຍາສາດ	☑	☑☑	☑☑☑
ທັກສະການວິໄຈແບບທີ່ເຄີຍມີມາ		☑	☑☑☑
ການເຂົ້າເຖິງປະສົບການຂອງຜູ້ອື່ນໆ	☑	☑☑	☑☑☑
ແຫຼ່ງທຶນ	☑	☑	☑☑
ຄວາມອາດສາມາດທີ່ຈະນຳເອົາບັນດາຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມພາກສ່ວນຕ່າງໆ ເຂົ້າມາຮ່ວມກັນເພື່ອແລກປ່ຽນປະສົບການ		☑☑	

ຕາຕະລາງ:
ຕາຕະລາງນີ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຈຸດຕີຂອງບັນດາຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມຕ່າງໆ ຢູ່ໃນປະເທດ ສປປ ລາວ.

ຫຼາຍ ສຳລັບ ການຄຸ້ມຄອງຮ່ວມກັນທີ່ປະສົບຜົນສຳເລັດ.

2. ເສີມສ້າງຈາກຈຸດເຂັ້ມແຂງທີ່ມີຢູ່

ຂະບວນການສ້າງການຮຽນຮູ້ຮ່ວມກັນ ຄວນຈະແມ່ນ **ອີງໃສ່ມູນເຊື້ອ (asset-based)**. ສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າ ພວກເຮົາຄວນຈະເສີມສ້າງຈາກ ຈຸດເຂັ້ມແຂງທີ່ມີຢູ່ ຫຼາຍກວ່າທີ່ຈະແນ່ໃສ່ຊ່ອງຫວ່າງ ແລະ ຈຸດອ່ອນ.

ມັນຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງຮັບຮູ້ເຖິງທັດສະນະ, ທັກສະ ແລະ ຄວາມຮູ້ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ຂອງບັນດາຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມຕ່າງໆ ແລະ ນຳໃຊ້ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ ເປັນພື້ນຖານສຳລັບການຮ່ວມກັນຮຽນຮູ້. ການປະສານງານທີ່ໃກ້ຊິດ ລະ

ຫວ່າງ ລັດຖະບານ, ຜູ້ຈັດການ, ນັກຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ຜູ້ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ ຈະນຳໄປສູ່ຜົນປະໂຫຍດອັນໃຫຍ່ຫຼວງທີ່ສຸດ ແຕ່ວ່າມັນເປັນສິ່ງ ທ້າທາຍຫຼາຍ. ສ່ວນຫລາຍມັນຕົກໃນຢູ່ກໍລະນີ ທີ່ວ່າ ແຕ່ລະກຸ່ມມີທັດສະນະທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ວິທີທາງໃນການຄິດ ແລະ ປະຕິບັດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ການແກ້ໄຂສິ່ງທ້າທາຍນີ້ ເປັນອີງປະກອບພື້ນຖານຂອງການຮຽນຮູ້ແບບມີການດັດປັບ.

ເຕັກນິກສຳລັບການຈັດຕັ້ງການວິໄຈແບບມີສ່ວນຮ່ວມແມ່ນໄດ້ເຮັດເປັນເອກະສານໄວ້ຢ່າງດີ. (ເບິ່ງເອກະສານອ້າງໃນພາກ 5 ສຳລັບການແນະນຳ). ແນວຄວາມຄິດບາງອັນຍັງຈະໄດ້ສົນທະນາອີກຕໍ່ໄປ ຢູ່ໃນຄູ່ມືສະບັບນີ້.

ຫຼັກການ 2

ຕາຕະລາງຂ້າງເທິງສະແດງໃຫ້ເຫັນກ່ຽວກັບ ທັກສະ ແລະ ຈຸດຕິຂອງບັນດາຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມຕ່າງໆ ທີ່ກຳນົດໄດ້ ໃນກໍລະນີຂອງລາວ. ກຳນົດຈຸດພິເສດຂອງຈຸດຕິ ແລະ ຈຸດອ່ອນເຫຼົ່ານີ້ ແຕ່ເບື້ອງຕົ້ນຂອງຂະບວນການ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ ພວກເຮົາ ສາມາດເລີ່ມຕົ້ນການກຳນົດບົດບາດ ແລະ ວິທີການຕ່າງໆທີ່ເປັນໄປໄດ້ສຳລັບແຕ່ລະກຸ່ມ ໃນການສ້າງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ. ວິທີການຕ່າງໆ ທີ່ພວກເຮົານຳໃຊ້ ແມ່ນໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ໃນໜ້າທີ 23 ແລະ 24.

ດັ່ງທີ່ສາມາດເຫັນໄດ້ວ່າ ຈຸດຕິກໍ່ມີອັນແຕກຕ່າງ ແຕ່ຖ້າມີການວາງແຜນທີ່ຮອບຄອບ ຈຸດຕິເຫລົ່ານີ້ ເສີມສ້າງໃຫ້ກັນແລະກັນໄດ້ ແລະ ສາມາດເພີ່ມທ່າແຮງຂອງການຮຽນຮູ້ຂອງໝົດທຸກຄົນທີ່ຢູ່ໃນຂະບວນການຂອງ *ການຄົ້ນຄວ້າແບບມີສ່ວນຮ່ວມ* ໄດ້.

3. ພັດທະນາກິນໄກການແລກປ່ຽນທີ່ເໝາະສົມ

ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ສ້າງຂໍ້ມູນຂ່າວສານຂຶ້ນ ແລະ ແລກປ່ຽນໃນຮູບແບບທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ຖືກເວລາ. ສິ່ງນີ້ ໝາຍເຖິງ ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ຂະບວນການຮຽນຮູ້ ໃນທາງທີ່ເໝາະສົມກັບທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ສ້າງກິນໄກ ທີ່ປ່ອຍໃຫ້ປະຊາຊົນໄດ້ພັດທະນາຄວາມຮູ້ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງເຂົາເຈົ້າເອງ. ມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີ ຍຸດທະສາດການຕິດຕໍ່ສື່ສານທີ່ຈະແຈ້ງ ເລີ່ມຈາກກຳນົດເສັ້ນທາງການຕິດຕໍ່ສື່ສານ ແລະ ວິທີການທີ່ດີທີ່ສຸດ ແລະ ສື່ສຳລັບການຕິດຕໍ່ສື່ສານລະຫວ່າງກຸ່ມຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມຕ່າງໆ. ການກຳນົດຈຸດຕິ ແລະ ຈຸດອ່ອນຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຕ່າງໆ ຍັງເຮັດໃຫ້ພວກເຮົາສາມາດ ເລີ່ມຕົ້ນກຳນົດບັນດາວິທີການ ທີ່ຈະອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃຫ້ມີການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ມີປະສິດທິຜົນ. ປະເດັນເຫຼົ່ານີ້ຈະຖືກກ່າວເຖິງຕະຫຼອດຢູ່ຫຼາຍໆບ່ອນໃນໜ້າຕໍ່ໆໄປ.

ການວາງພື້ນຖານ

ຮູບພາບ: ກຳນົດ ແລະ ສົນທະນາກ່ຽວກັບ ຄວາມຈຳເປັນ ແລະ ຄວາມອາດສາມາດ ໃນ ກອງປະຊຸມສຳມະນາ : RDC 2001 (ແຫຼ່ງ: R. Arthur & C. Garaway).

ສິ່ງໃດທີ່ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃຫ້ແກ່ການຮ່ວມຮຽນຮູ້ທີ່ເກີດຜົນ?

ໃນໜ້າຜ່ານມາໄດ້ເວົ້າກ່ຽວກັບຫຼັກການຕົ້ນຕໍຂອງການຮຽນຮູ້ແບບມີການດັດປັບ, ແຕ່ວ່າກ່ອນຈະເລີ່ມຕົ້ນ, ມັນເປັນປະໂຫຍດທີ່ຈະເລີ່ມພິຈາລະນາເຖິງສິ່ງທີ່ຈຳເປັນ ເພື່ອການປະຕິບັດ ວິທີການພື້ນຖານຂອງການຮຽນຮູ້ນັ້ນໃຫ້ປະສິບຜົນສຳເລັດ. ຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການເບື້ອງຕົ້ນແມ່ນ ຜູ້ນຳໃຊ້ ຊັບພະຍາກອນທ້ອງຖິ່ນແມ່ນໄດ້ດຳເນີນການຄຸ້ມຄອງ / ຮ່ວມຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຂອງເຂົາເຈົ້າຢູ່ແລ້ວ ຫຼື ມີຄວາມສົນໃຈທີ່ຈະດຳເນີນການດັ່ງກ່າວຢູ່ແລ້ວ. ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງທ່ານຍັງຈະຕ້ອງມີພື້ນທະ ແລະ ສາມາດເຮັດວຽກຮ່ວມກັບປະຊາຊົນເຫຼົ່ານີ້ໄດ້. ຖ້າປາດສະຈາກສິ່ງນີ້ແລ້ວ, ການຮ່ວມຮຽນຮູ້ໃດໜຶ່ງ ກໍ່ບໍ່ມີຄວາມໝາຍຫຍັງ. ແຕ່ວ່າ ຍັງມີສິ່ງອື່ນໆ ທີ່ຈະຕ້ອງຄຳນຶງເຖິງອີກ. ເນື້ອໃນ ແລະ ຄຳຖາມຕໍ່ໄປນີ້ ໄດ້ຖືກອອກແບບ ເພື່ອຊ່ວຍທ່ານ



ແລະ ຄູ່ຮ່ວມງານຂອງທ່ານກຳນົດ ແລະ ສົນທະນາກ່ຽວກັບຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ຄວາມຈຳເປັນໃນການຮຽນຮູ້ຂອງທ່ານໃນປະຈຸບັນ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ເບິ່ງຈາກພາຍນອກມັນອາດບໍ່ສຳຄັນ, ແຕ່ມັນເປັນສະພາບທີ່ທ່ານຈະຕ້ອງໄດ້ເຂົ້າໃຈການເຮັດວຽກ ເພື່ອສິ່ງເສີມຄວາມເປັນໄປໄດ້ຂອງການສ້າງການຮ່ວມຮຽນຮູ້ທີ່ປະສິບ ຜົນສຳເລັດ. ສິ່ງທີ່ສຳຄັນແມ່ນອີງໃສ່ສະພາບເປັນຈິງໃນປະຈຸບັນ ແລະ ວາງຄາດໝາຍສິ່ງທີ່ຈະບັນລຸໄດ້ໃນປະຈຸບັນ ແລະ ເສີມສ້າງຈາກສິ່ງທີ່ມີຢູ່ສຳລັບອະນາຄົດ. ການປ່ຽນແປງ ຢ່າງຂາດຂັ້ນຢູ່ໃນອົງການຈັດຕັ້ງ ບໍ່ມີແນວໂນ້ມ ທີ່ຈະຍືນຍົງເທົ່າກັບບາດກ້າວການປ່ຽນແປງເທື່ອລະໜ້ອຍໂດຍເສີມສ້າງຈາກຈຸດເຂັ້ມແຂງທີ່ມີໃນປະຈຸບັນ.

1. ວິທີການດັ່ງກ່າວຮຽກຮ້ອງໃຫ້ ພົດທຸກຄົນເປີດກວ້າງຕໍ່ການຮຽນຮູ້. ວິທີການນີ້ບໍ່ພຽງແຕ່ກວມເອົາແຕ່ລະບຸກຄົນເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ຍັງສຳຄັນສຳລັບອົງການຈັດຕັ້ງເອງ. ການເປີດກວ້າງເພື່ອການຮຽນຮູ້ໃນອົງການຈັດຕັ້ງສາມາດສະແດງອອກດ້ວຍຫຼາຍໆວິທີ. ລຸ່ມນີ້ແມ່ນບາງຈຸດພິເສດທີ່ຈະຕ້ອງພິຈາລະນາ.

ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ກ່ຽວກັບ ການຝຶກອົບຮົມ ໃຫ້ອົງການຈັດຕັ້ງໃນຂົງເຂດອາຊີໃຕ້ ແລະ ອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ ສາມາດເບິ່ງໄດ້ ໃນ ພາກທີ 5.

ຈຸດພິເສດຂອງອົງການ	ບາງຄຳຖາມຕົວຢ່າງ ທີ່ຈະຕ້ອງຄຳນຶງເຖິງຈັດຕັ້ງ
ເປີດກວ້າງ ສຳລັບ ການປະເມີນຜົນ	<ul style="list-style-type: none"> a. ທ່ານໄດ້ກຳນົດວິທີການດຳເນີນການຕິດຕາມກວດກາກິດຈະກຳຂອງອົງການຈັດຕັ້ງບໍ່? b. ທ່ານໄດ້ມີການປະຊຸມເພື່ອປະເມີນຜົນການດຳເນີນງານຂອງກິດຈະກຳຕ່າງໆເຫຼົ່ານີ້ ແລະ ພົດທຸກຄົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມເປັນປົກກະຕິບໍ່? c. ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງທ່ານໄດ້ຊຸກຍູ້ໃຫ້ປະຊາຊົນຊື່ສັດ ແລະ ກົງໄປກົງມາກ່ຽວກັບຄວາມລົ້ມເຫຼວທີ່ເກີດຂຶ້ນ ໂດຍເບິ່ງວ່າເປັນປະສິບການຂອງການຮຽນຮູ້ບໍ່? ຫຼື ເບິ່ງຄວາມລົ້ມເລວນັ້ນເປັນແງ່ລົບ ທີ່ຈະຕ້ອງ "ປົກປິດ"? d. ທ່ານມີການສົນທະນາຢ່າງພື້ນ ກ່ຽວກັບວ່າຈະສາມາດປັບປຸງການດຳເນີນງານໄດ້ແນວໃດ?

<p>ດ້ານການພັດທະນາທັກສະ ແລະ ການສົ່ງເສີມຄວາມ ອາດສາມາດດ້ານການຮຽນ ຮູ້ຂອງພະນັກງານ</p>	<ul style="list-style-type: none"> a. ຢູ່ໃນອົງການຈັດຕັ້ງຂອງທ່ານ ມີລະບົບການຝຶກອົບຮົມພາຍໃນບໍ່? b. ພະນັກງານໄດ້ໄປຮ່ວມຫຼັກສູດການຝຶກອົບຮົມຢູ່ນອກອົງການຈັດຕັ້ງເລື້ອຍໆບໍ່? c. ຫຼັກສູດການຝຶກອົບຮົມທີ່ມີຢູ່ນັ້ນ ຈະປັບປຸງທັກສະດ້ານການຮຽນຮູ້ບໍ່? ແລະ ກ່ຽວກັບການຝຶກອົບຮົມ "ການ ຮຽນຮູ້ທີ່ຈະຮຽນຮູ້" ເປັນແນວໃດ? d. ພະນັກງານໄດ້ຮັບການແຈ້ງຢ່າງເປັນປົກກະຕິບໍ່ ກ່ຽວກັບຫົວຂໍ້ການຝຶກອົບຮົມທີ່ເປີດກວ້າງ ສໍາລັບເຂົາເຈົ້າ ແລະ ເຂົາເຈົ້າໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້ໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງຫ້າວຫັນບໍ່?
<p>ກິນໄກສໍາລັບການແລກປ່ຽນ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ</p>	<ul style="list-style-type: none"> a. ມີໂຄງຮ່າງ ແລະ ຂະບວນການໃດບໍ່ ທີ່ເປີດໂອກາດໃຫ້ພະນັກງານໄດ້ແລກປ່ຽນທັກສະ ແລະ ປະສົບການຂອງ ເຂົາເຈົ້າຢ່າງເປັນປົກກະຕິ? b. ມີລະບົບການໃຫ້ຄໍາຕໍາໜິຕິຊົມທີ່ມີປະສິດທິຜົນບໍ່ ເພື່ອແລກປ່ຽນຄວາມຮູ້ໃໝ່ໆ?
<p>ການປັບປຸງໄປຕາມ ສະພາບການຂອງອົງການ ຈັດຕັ້ງ</p>	<ul style="list-style-type: none"> a. ຫາກວ່າມີການປ່ຽນແປງຕາມຂະບວນການຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ, ແຜນການເດີມຈໍາ ເປັນ ຈໍາຕ້ອງໄດ້ປ່ຽນແປງນັ້ນ, ເນື້ອໃນອັນໃດທີ່ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງທ່ານຈະສາມາດປະຕິບັດໄດ້ ແລະ ປະຕິບັດໄດ້ໄວປານໃດ ? b. ທ່ານສາມາດກັບໄປກວດຄືນເປົ້າໝາຍອັນເກົ່າໄດ້ບໍ່? ວິທີການເຮັດວຽກຂອງທ່ານ? ກວດຄືນຜູ້ທີ່ທ່ານ ກໍາລັງເຮັດວຽກຮ່ວມ? ກວດຄືນກ່ຽວກັບປະເດັນຕ່າງໆດ້ານງົບປະມານ ຫຼື ດ້ານເວລາ?

2. ການຮຽນຮູ້ທີ່ມີການດັດປັບຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການຮວມເອົາບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆມາຮ່ວມກັນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງລະດັບການ ເຮັດວຽກທີ່ເທົ່າທຽມກັນ ເພື່ອໃຫ້ໝົດທຸດຄົນສາມາດເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ຢ່າງຫ້າວຫັນ ແລະ ຢ່າງມີຄວາມໝາຍ. ໃນຖານະທີ່ເປັນອົງການ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ການຮຽນຮູ້ແບບມີການດັດປັບ, ທ່ານຈະມີບົດບາດສໍາຄັນໃນການອໍານວຍຄວາມສະດວກ ຢູ່ໃນຂະບວນການນີ້. ກິນ ໄກການອໍານວຍຄວາມສະດວກຕົ້ນຕໍບາງອັນ ໄດ້ນຳສະເໜີໄວ້ລຸ່ມນີ້:

ຈຸດພິເສດຂອງອົງການ ຈັດຕັ້ງ	ບາງຄໍາຖາມຕົວຢ່າງ ທີ່ຈະຕ້ອງຄໍານຶງເຖິງ
<p>ການເຊື່ອມຕໍ່ການ ຕິດຕໍ່ສື່ສານທີ່ໄດ້ຮັບ ການພັດທະນາທີ່ດີ</p>	<ul style="list-style-type: none"> a. ທ່ານມີການຕິດຕໍ່ກັບບັນດາຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທັງໝົດໂດຍກົງບໍ່ ແລະ ມີການສ້າງສາຍສໍາ ພັນທີ່ດີກັບເຂົາເຈົ້າແນວໃດ? b. ທ່ານໄດ້ຈັດຕັ້ງ ແລະ ມີວິທີການທີ່ມີປະສິດທິຜົນດີບໍ່ ໃນການຕິດຕໍ່ກັບເຂົາເຈົ້າ ແລະ ເລື້ອຍປານໃດ ທີ່ທ່ານມີການຕິດຕໍ່ກັນ ເຊິ່ງໆໜ້າ? c. ບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໄດ້ຕິດຕໍ່ເຊິ່ງກັນແລະກັນບໍ່ ແລະ ໄດ້ສ້າງສາຍສໍາພັນທີ່ດີແນວໃດ? d. ສາຍສໍາພັນລະຫວ່າງບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທັງໝົດນັ້ນ ແມ່ນບໍ່ມີເລີຍ, ມີແຕ່ບໍ່ໄດ້ດີ ຫຼື ດີ. ທ່ານໄດ້ກຳນົດວິທີທາງຂອງການປັບປຸງສະພາບການດັ່ງກ່າວບໍ່?
<p>ວິທີການສໍາລັບແນວ ຄວາມຄິດໃນການສົນ ທະນາຮ່ວມກັບປະຊາ ຊົນທີ່ມີພື້ນຖານທາງ ດ້ານການສຶກສາ, ວັດທະນະທໍາ, ເຊື້ອ ຊາດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ</p>	<ul style="list-style-type: none"> a. ທ່ານໄດ້ມີວິທີທາງຂອງການຕິດຕໍ່ສື່ສານທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ສໍາລັບປະເພດບຸກຄົນທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ບໍ່ ແລະ ວິທີທາງເຫຼົ່ານັ້ນມີປະສິດທິຜົນຕະຫຼອດບໍ່? b. ທ່ານໄດ້ກຳນົດເວລາສໍາລັບສົນທະນາກັນຢູ່ພາຍໃນອົງການຈັດຕັ້ງຂອງທ່ານ, ແລະ ສົນທະ ນາຮ່ວມກັບກຸ່ມທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບເອງບໍ່, ວິທີທາງທີ່ມີປະສິດທິຜົນທີ່ສຸດຂອງການຕິດຕໍ່ສື່ສານ ກັບກຸ່ມທີ່ແຕກຕ່າງກັນມີຫຍັງແດ່? c. ທ່ານມີພະນັກງານທີ່ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມດ້ານທັກສະການຕິດຕໍ່ສື່ສານບໍ່ ແລະ ທັກສະດັ່ງກ່າວນັ້ນໄດ້ຮັບການຮັບຮູ້ວ່າເປັນສິ່ງສໍາຄັນຢູ່ໃນອົງການຈັດຕັ້ງຂອງທ່ານບໍ່?

ຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວ ກັບການຝຶກອົບຮົມບັນ ດາອົງການຈັດຕັ້ງ ຕ່າງໆ ຢູ່ໃນ ຂົງເຂດ ອາຊີໃຕ້ / ອາຊີຕາ ເວັນອອກສຽງໃຕ້ ສະແດງໃຫ້ເຫັນຢູ່ໃນ ພາກ 5.

ສະຖານທີ່ ທີ່ເໝາະ
ສົມສຳລັບການສົນທະ
ນາ/ປະຊຸມ/ສຳມະນາ

- ທ່ານມີການເຂົ້າເຖິງສະຖານທີ່ສຳລັບສົນທະນາແນວຄວາມຄິດ ເຊິ່ງເປັນບ່ອນທີ່ບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຈະມີຄວາມສະດວກໃນການເຂົ້າຫາ ແລະ ສະຖານທີ່ດັ່ງກ່າວແມ່ນເໝາະສົມ ແລະ ສະດວກສະບາຍບໍ່?
- ທ່ານສາມາດໄປຫາເຂົາເຈົ້າໄດ້ບໍ່ ຖ້າຫາກເຂົາເຈົ້າບໍ່ສາມາດມາຫາທ່ານໄດ້?
- ທ່ານມີຊັບພະຍາກອນ ເພື່ອຊ່ວຍໃນການເດີນທາງຂອງບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ຈະມາຮ່ວມປະຊຸມບໍ່ ຖ້າຫາກເຂົາເຈົ້າບໍ່ມີ?

3. ໃນຂະນະທີ່ຂ້າງເທິງນັ້ນຈະຊ່ວຍສ້າງເງື່ອນໄຂທີ່ເປັນໄປໄດ້, ແຕ່ການມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ມີຄວາມໝາຍຈະບໍ່ເກີດຂຶ້ນຖ້າບາດສະຈາກການຕິດແທດທີ່ຈິງຈັງກັບແນວຄວາມຄິດຈາກສິ່ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທັງໝົດ, ຈາກຊັບພະຍາກອນ ແລະ ທັກສະຕ່າງໆຕະຫຼອດຢູ່ໃນຂະບວນການ. ການຕົກລົງເຫັນດີ ໂດຍຜ່ານການຮ່ວມກັນຕັດສິນໃຈແບບມີສ່ວນຮ່ວມແມ່ນຫຍັງຍາກ, ໃຊ້ເວລາ ແລະ ເປັນບົດຝຶກຫັດ ທີ່ລາຄາແພງ.

ຈຸດພິເສດຂອງອົງການຈັດຕັ້ງ	ບາງຕົວຢ່າງຂອງຄຳຖາມ ທີ່ຈະຕ້ອງຄຳນຶງເຖິງ
ຄວາມຕັ້ງໃຈ ແລະ ພາລະບົດບາດຂອງອົງການຈັດຕັ້ງ	<ol style="list-style-type: none"> ອົງການຈັດຕັ້ງ ຂອງທ່ານ ມີຄວາມຍືດໝັ້ນດ້ານການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆບໍ່? ໃນການຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບອົງກອນຂອງທ່ານເອງ ແລະ ອົງກອນອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ຜູ້ໃຫ້ທຶນ, ອົງກອນທີ່ ໃຫ້ການຊັ້ນຳ ກິດຈະກຳຕ່າງໆຂອງອົງການຈັດຕັ້ງໄດ້ນຳໃຊ້ ວິທີການແບບຈາກຂັ້ນລຸ່ມ ສູ່ຂັ້ນເທິງ ອີງໃສ່ຄວາມຕ້ອງການເປັນຫຼັກ ຫຼື ແບບຊັ້ນຳຈາກຂັ້ນເທິງ? ທ່ານມີອຳນາດທີ່ຈະຈັດຕັ້ງກິດຈະກຳຕ່າງໆ ໂດຍວິທີສະເໝີ ຈາກລຸ່ມຂຶ້ນເທິງບໍ່, ຖ້າມີ ອະທິບາຍ? ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງທ່ານມີການປັບປຸງແນວໃດ? (ເບິ່ງຄຳຖາມຢູ່ໜ້າທີ່ 14).
ຄວາມຊຳນານຂອງປະຊາຊົນ	<ol style="list-style-type: none"> ທ່ານມີທັກສະທີ່ຈະດຳເນີນການຕັດສິນໃຈແບບມີສ່ວນຮ່ວມແລ້ວບໍ່. ທັກສະເຫຼົ່ານີ້ລວມມີ ທັກສະໃນການຊ່ວຍດຳເນີນກອງປະຊຸມ, ການແປ, ການສ້າງຄວາມເປັນເອກະພາບກັນ, ການເຈລະຈາ ແລະ ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ. ຖ້າຍັງບໍ່ມີທັກສະ ໃນດ້ານດັ່ງກ່າວນັ້ນ, ທ່ານມີຄວາມຍືດໝັ້ນທີ່ຈະພັດທະນາທັກສະເຫຼົ່ານີ້ບໍ່ ແລະ ທ່ານຮູ້ຈັກບ່ອນທີ່ທ່ານຈະສາມາດໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກທາງນອກບໍ່?

ຂັ້ນຕອນຂອງການຮຽນຮູ້ທີ່ມີການດັດປັບ

ຮູບພາບ: ບົດຝຶກຫັດການແຕ້ມແຜນທີ່ຊັບພະຍາກອນ ກັບຊາວບ້ານ ໃນບ້ານກາມາດັງກາ, ທີ່ເບນເກລຕາເວັນອອກ ເພື່ອຊ່ວຍພັດທະນາຄວາມເຂົ້າໃຈ ທົ່ວໄປກ່ຽວກັບ ລະບົບຊັບພະຍາກອນ (ແຫຼ່ງ: R. Arthur).

ແຜນວາດຢູ່ໃນໜ້ານີ້ນຳສະເໜີອີກເທື່ອໜຶ່ງ ທັງດ້ານພາບລວມຂອງຂັ້ນຕອນໃນຂະບວນການຮຽນຮູ້ທີ່ມີການດັດປັບ, ແລະ ຂອບເຂດເນື້ອໃນຕ່າງໆຂອງຫົວຂໍ້ທີ່ຍັງເຫຼືອໃນປື້ມຄູ່ມືສະບັບນີ້. ຕາມວົງຈອນຂອງການຮຽນຮູ້ນັ້ນ, ພວກເຮົາພິຈາລະນາຂະບວນການທີ່ປະກອບດ້ວຍ 3 ຂັ້ນຕອນ ເຊິ່ງໃນນັ້ນມີ ການກະກຽມ ສຳລັບການຮຽນຮູ້, ການຮຽນຮູ້ ແລະ ການປະເມີນຜົນການຮຽນຮູ້. ແຕ່ລະຂັ້ນຕອນຈະໄດ້ອະທິບາຍ ໄວ້ຂ້າງລຸ່ມ ແລະ ຈະໄດ້ອະທິບາຍອີກຄັ້ງໜຶ່ງຢ່າງ ຈະແຈ້ງຕື່ມ ຢູ່ໃນສາມພາກຕໍ່ໄປໃນຄູ່ມືສະບັບນີ້.

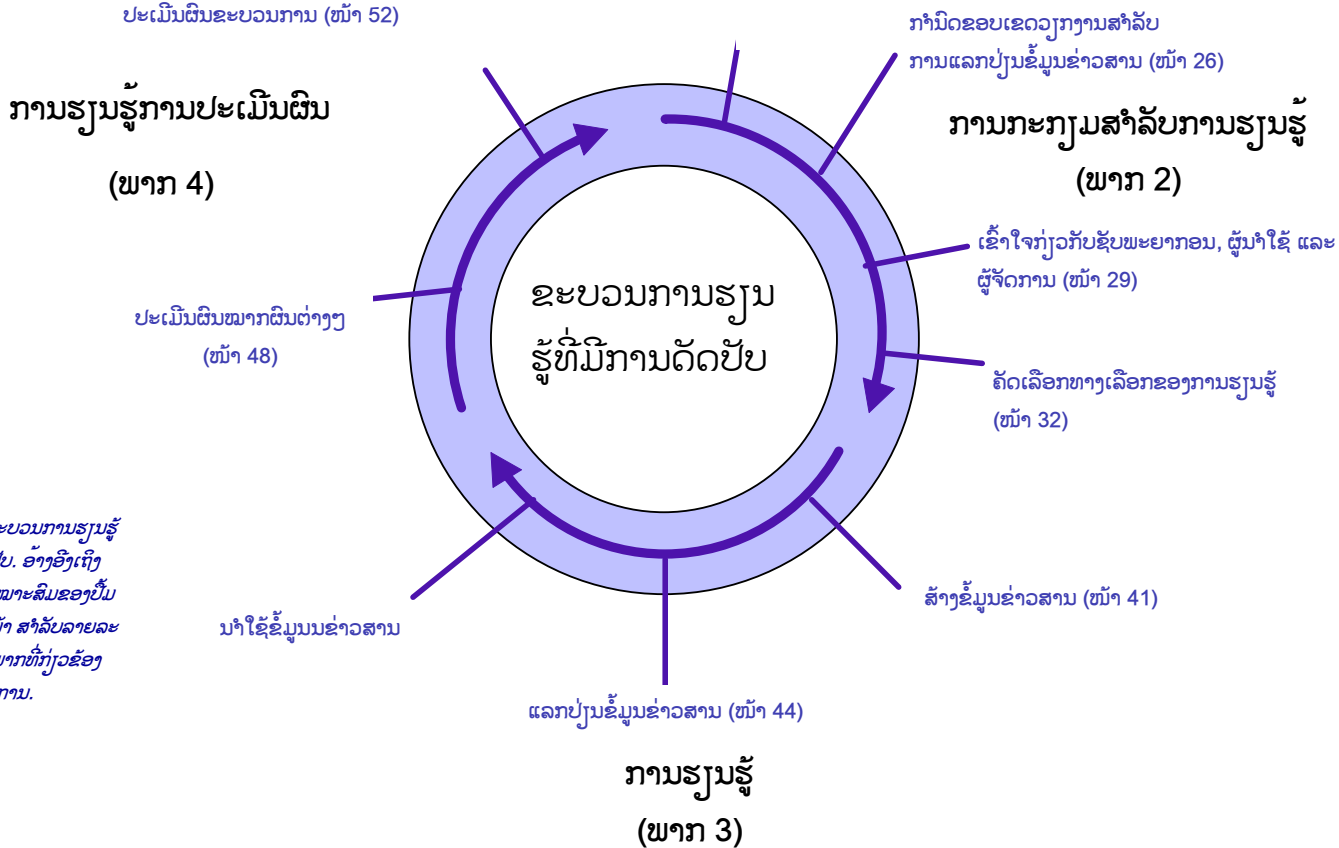


ການກະກຽມສຳລັບການຮຽນຮູ້

ຂັ້ນຕອນທຳອິດ ແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງກັບການກະກຽມສຳລັບການຮຽນຮູ້ (ພາກສ່ວນທາງດ້ານຂວາມືເທິງສຸດຂອງແຜນວາດ). ຂັ້ນຕອນນີ້ ປະກອບດ້ວຍ 4 ກິດຈະກຳ

ທີ່ແຕກຕ່າງກັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດເຊັ່ນ: ການກຳນົດ ແລະ ການຜູກມັດບັນດາຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ການພັດທະນາຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງລະບົບການຄຸ້ມຄອງ

ກຳນົດ ແລະ ດຶງເອົາການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ (ໜ້າ 23)



ຂອບເຂດວຽກງານ

ຊັບພະຍາກອນ ເຊິ່ງໃນຄໍາຖາມຈະເຮັດໃຫ້ທ່ານ ແລະ ກຸ່ມຂອງບັນດາຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆສາມາດ ກຳນົດ ບ່ອນທີ່ເປັນບູລິມະສິດ ແລະ ຊ່ອງວ່າງໃນການສ້າງຄວາມ ເຂົ້າໃຈໃນປະຈຸບັນໄດ້. ການກຳນົດທິດທາງ ດຳເນີນງານ ແລະ ທາດແທ້ຂອງການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ທີ່ມີໃນ ປະຈຸບັນ ລະຫວ່າງບັນດາຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຈະເຮັດໃຫ້ ທ່ານສາມາດກຳນົດໂອກາດ ແລະ ອຸປະສັກທີ່ມີໃນປະຈຸ ບັນ ສຳລັບການສ້າງ ແລະ ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ໃນຕໍ່ໜ້າໄດ້.

ພ້ອມກັນນັ້ນ, ກິດຈະກຳຕ່າງໆເຫຼົ່ານີ້ຈະນຳໄປສູ່ການສ້າງ ຄວາມເຂົ້າໃຈອັນດຽວກັນຂອງລະບົບຊັບພະຍາກອນ ລະ ຫວ່າງກຸ່ມຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ເຊິ່ງມັນຈະເປັນພື້ນຖານ ສຳລັບການກຳນົດ ແລະ ການປະເມີນຜົນທາງເລືອກໃນ ການຮຽນຮູ້ທີ່ແຕກຕ່າງກັນແກ່ພວກທ່ານ. ຍຸດທະສາດ ການຮຽນຮູ້ທີ່ຈະສ້າງຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ຕ້ອງການນັ້ນ ສາມາດກຳນົດຂຶ້ນໄດ້ໂດຍການຮວບຮວມເອົາຈຳນວນ ທາງເລືອກທີ່ມີຢູ່ ໂດຍອີງຕາມຕົ້ນທຶນ ແລະ ທັດສະນະ ຄະຕິດ້ານຄວາມສ່ຽງຂອງກຸ່ມຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ.

ການກະກຽມສຳລັບການຮຽນຮູ້ ແມ່ນພາກສ່ວນທີ່ສຳຄັນ ຂອງຂະບວນການຮຽນຮູ້. ນີ້ແມ່ນ ບ່ອນທີ່ມີການຕັດສິນ ໃຈຮ່ວມກັນ ກ່ຽວກັບການທົດລອງດ້ານການຄຸ້ມຄອງ, ກ່ຽວກັບວ່າຂໍ້ມູນຂ່າວສານອັນໃດທີ່ຄວນຈະສ້າງຂຶ້ນ ແລະ ດ້ວຍວິທີໃດ. ມັນຍັງເປັນຂັ້ນຕອນທີ່ມີການຕັດສິນໃຈກ່ຽວ ກັບວ່າຈະແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານດ້ວຍວິທີໃດ ແລະ ພາ ລະບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຜູ້ທີ່ ມີສ່ວນກ່ຽວ ຂ້ອງແຕ່ລະກຸ່ມທີ່ຈະມີຢູ່ໃນຂັ້ນຕອນທີ່ເຫຼືອຂອງຂະບວນ ການມີຫຍັງແດ່.

ໃນຂະນະທີ່ຂະບວນການແບບມີສ່ວນຮ່ວມຫຼາຍໆຂະບວນ ການ ມີອົງປະກອບຂອງການວາງແຜນດຳເນີນງານ, ພວກ ເຮົາຮູ້ສຶກວ່າຄວາມແຕກຕ່າງໃນການວາງແຜນດັ່ງກ່າວ ຂອງການຮຽນຮູ້ແບບມີການຕັດປັບ ແມ່ນຖືກເຊື່ອມໂຍງ ເຖິງ ການຮຽນຮູ້ຢ່າງເຫັນໄດ້ຈະແຈ້ງ, ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ: **ການຮຽນຮູ້ແມ່ນຈຸດປະສົງອັນໜຶ່ງຂອງການປະຕິບັດ.** ຍຸດທະສາດຕ່າງໆຂອງການຮຽນຮູ້ ບໍ່ວ່າຈະອາໄສການ



ຮູບພາບ: ຜູ້ຕາງໜ້າ ຂອງບ້ານສິນທະນາ ກ່ຽວ ກັບຜົນໄດ້ຮັບ ຈາກການ ທົດລອງການຄຸ້ມຄອງ ກັບພະນັກງານປະມົງ ຂອງ ແຂວງ ແລະ ເມືອງ ໃນພາກໃຕ້ ຂອງ ສປປ ລາວ (ແຫຼ່ງ: R. Arthur and C. Garaway).

ປ່ຽນແປງທີ່ມີຢູ່ ຫຼື ການປ່ຽນແປງທີ່ມີການສ້າງຂຶ້ນໃໝ່, ມັນຄວນຈະອີງຕາມຫຼັກການ ການອອກແບບການທົດ ລອງຕ່າງໆ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ໃນຕົວຈິງ ມັນຈະສ້າງຂໍ້ມູນ ຂ່າວສານທີ່ຕ້ອງການ.

ການຮຽນຮູ້

ຕາມທີ່ໄດ້ສິນທະນາຜ່ານມາ, ການຮຽນຮູ້ຮ່ວມກັນ ບໍ່ແມ່ນ ພຽງແຕ່ກ່ຽວກັບການສ້າງຂໍ້ມູນຂ່າວສານໃໝ່ເທົ່ານັ້ນ (ໃນຄວາມເປັນຈິງ ສິ່ງນີ້ ອາດຈະບໍ່ຈຳເປັນ) ແຕ່ວ່າມັນ ຍັງກ່ຽວກັບການເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ ໄປຍັງຜູ້ທີ່ຕ້ອງການຂໍ້ມູນຂ່າວສານເຫຼົ່ານັ້ນອີກດ້ວຍ.



ຮູບ: ຊາວບ້ານສຳເລັດ ແບບສອບຖາມທີ່ໄດ້ ອອກແບບ ສຳລັບ ຕິດຕາມກວດກາປະ ສິດທິຜົນຂອງການ ຕິດຕໍ່ສື່ສານ, ລຸ່ມນີ້ ແມ່ນ ການປະຊຸມ ການວາງແຜນ ຢູ່ທີ່ ບ້ານທານກຣາເທນີ, ເບນເກລ ຕາເວັນຕົກ (ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: R. Ar thur).

ສິ່ງທີ່ສຳຄັນ, ການເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານຈະຕ້ອງສຳເລັດ ລົງດ້ວຍວິທີທາງ ທີ່ເຮັດໃຫ້ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານນັ້ນສາມາດ ເປັນທີ່ຍອມຮັບ, ນຳໃຊ້ ແລະ ຍັງມີລັກສະນະກວມລວມ ເຂົ້າກັບສະພາບການໃໝ່ໆອີກ ດ້ວຍ.

ຂອບເຂດວຽກງານ

ເວລາໃດທີ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານໄດ້ຖືກປະສົມປະສານໃຫ້ເກີດມີຄວາມຮູ້ໃໝ່ ແລະ ມີການດັດປັບການຄຸ້ມຄອງຄວາມຮູ້ໃໝ່ ເວລານັ້ນຈຶ່ງຖືວ່າການຮຽນຮູ້ໄດ້ສຳເລັດແລ້ວ. ດັ່ງນັ້ນ ຂັ້ນຕອນການຮຽນຮູ້ຈຶ່ງບໍ່ໄດ້ລວມເອົາພຽງແຕ່ກິດຈະກຳຕ່າງໆ ສຳລັບການສ້າງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ເຊັ່ນ: ລະບົບການຕິດຕາມກວດກາ ສຳລັບການເກັບກຳ ແລະ ການວິເຄາະຂໍ້ມູນເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ວ່າຍັງລວມເຖິງ ວິທີການຕ່າງໆສຳລັບການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານລະຫວ່າງບັນດາຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆອີກດ້ວຍ.

ການປະເມີນຜົນການຮຽນຮູ້

ຫວັງວ່າ, ໃນຂັ້ນຕອນນີ້, ຂໍ້ມູນຂ່າວສານອັນໃໝ່ແມ່ນໄດ້ຮັບການສ້າງຂຶ້ນ ແລະ/ຫຼື ແລກປ່ຽນ ແລະ ໄດ້ນຳໄປສູ່ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ, ແລະ ມີການດັດປັບ ແລະ ການປັບປຸງ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການປະເມີນຜົນແມ່ນຍັງມີຄວາມສຳຄັນຫຼາຍ. ພວກເຮົາຕ້ອງການທີ່ຈະສາມາດຫວນຄິດຄືນວ່າ ພວກເຮົາໄດ້ຮຽນຮູ້ *ຫຍັງແດ່*, ໝາຍວ່າ: ຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ໄດ້ຮັບແມ່ນສິ່ງທີ່ໄດ້ ຄາດຫວັງໄວ້ບໍ່? ຖ້າບໍ່, ຍ້ອນຫຍັງ? ພວກເຮົາຍັງຕ້ອງປະເມີນວິທີທີ່ພວກເຮົາໄດ້ຮຽນຮູ້ *ແນວໃດ*ອີກດ້ວຍ, ໝາຍວ່າ: ວິທີການທີ່ພວກເຮົາໄດ້ນຳໃຊ້ນັ້ນມີປະສິດທິຜົນໃນການເພີ່ມຄວາມຮູ້ບໍ່? ຖ້າບໍ່, ຍ້ອນຫຍັງ? ເຖິງແມ່ນວ່າຂະບວນການໄດ້ປະສົບຜົນສຳເລັດ, ແຕ່ຜົນປະໂຫຍດ ທີ່ໄດ້ຮັບຈາກຂໍ້ມູນຂ່າວສານໃໝ່ໆນັ້ນຄຸ້ມຄ່າກັບຕົ້ນທຶນທີ່ໃຊ້ຈ່າຍໃນການເກັບກຳຂໍ້ມູນບໍ່? ການຫວນຄິດເຖິງ *ໝາກຜົນ* ແລະ *ຂະບວນການ* ຢ່າງພິນິດພິຈາລະນາຄືດັ່ງກ່າວ ຈະສາມາດເພີ່ມຄວາມເຂົ້າໃຈ, ຊ່ວຍໃຫ້ສາມາດມີການດັດປັບດ້ານວິທີການ ແລະ ປັບປຸງການປະຕິບັດງານຂອງວົງຈອນການຮຽນຮູ້ໃນອານາຄົດ.

ປະເດັນສໍາຄັນຂອງການຮຽນຮູ້ (ພາກ 1)

ແມ່ນຫຍັງ?

ການຮຽນຮູ້ແບບມີການຕັດປັບ ແມ່ນວິທີການຄຸ້ມຄອງທີ່ຍອມຮັບກັນຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າ ຄວາມບໍ່ແນ່ນອນທີ່ມີຢູ່ ແມ່ນ "ການປະຕິບັດທີ່ດີທີ່ສຸດ" ແລະ ພວກເຮົາບໍ່ມີຄຳຕອບທັງໝົດໃຫ້ກັບບັນຫາ. ແທນທີ່ເຮົາຈະເບິ່ງຜ່ານຄວາມບໍ່ແນ່ນອນນີ້ໄປ, ວິທີການດັ່ງກ່າວໄດ້ຊອກຫາທາງ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ແນ່ນອນດັ່ງກ່າວໃນເວລາ ຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນ. ວິທີການປະເພດນີ້ແມ່ນແຕກຕ່າງກັບວິທີການຂອງການ ຄຸ້ມຄອງແບບດັ້ງເດີມ, ໂດຍສະເພາະ ໃນຂະແໜງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ເຊິ່ງການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການຮຽນຮູ້ ແມ່ນໄດ້ຖືກຈຳແນກ ອອກຈາກຂະບວນການຂອງການຕັດສິນໃຈ, ແລະ ມີຈຸດເນັ້ນໜັກໃສ່ການຮຽນຮູ້ ກ່ອນ ການຄຸ້ມຄອງ.

- ♦ ຕາມທີ່ໄດ້ປະກົດຈາກຫົວຂໍ້ຂອງພາກນີ້, ວິທີການແມ່ນເນັ້ນໜັກໃສ່ການຮຽນຮູ້ທີ່ເປັນຂະບວນການ 3 ຂັ້ນຕອນ ປະກອບດ້ວຍ: ການສ້າງ ຂໍ້ສູນຂ່າວສານ, ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ.
- ♦ ການຮຽນຮູ້ແບບມີການຕັດປັບ ແມ່ນຮູບແບບຂອງການຮ່ວມຄຸ້ມຄອງ ແລະ ມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການຕັດສິນໃຈຮ່ວມ ແລະ ບໍ່ຫຍຸ້ງຍາກທີ່ໄດ້ ແລກປ່ຽນຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການດຳເນີນການຄຸ້ມຄອງ, ການເກັບກຳຂໍ້ມູນ ແລະ ການປະຕິບັດກົດລະບຽບ.
- ♦ ການຕັດສິນໃຈຮ່ວມກັນ ຮຽກຮ້ອງວ່າ ໝົດທຸກຢ່າງຕ້ອງໄດ້ຈັດໄວ້ເປັນຢ່າງດີ ແລະ ອົງປະກອບຕົ້ນຕໍຂອງວິທີການແມ່ນ ການພັດທະນາກົນ ໄກທີ່ມີປະສິດທິຜົນສຳລັບການຕິດຕໍ່ສື່ສານ ແລະ ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ແນວຄວາມຄິດຕ່າງໆ ເພື່ອຈັດຕັ້ງຮ່ວມໃນການ ຮຽນຮູ້ທີ່ມີປະສິດທິຜົນ.

ແມ່ນໃຜ?

- ♦ ຄູ່ຮ່ວມໃນການຮຽນຮູ້ອາດຈະລວມມີ (ເຊິ່ງກໍ່ບໍ່ໄດ້ຈຳກັດຢູ່ພຽງເທົ່ານີ້) ການຮ່ວມມືລະຫວ່າງອົງການຈັດຕັ້ງລັດຖະບານ, ອົງການຈັດຕັ້ງ ທີ່ບໍ່ແມ່ນລັດຖະບານ (NGOs), ຜູ້ນຳໃຊ້ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ນັກຄົ້ນຄວ້າຕ່າງໆ.
- ♦ ການນຳເອົາບຸກຄົນເຫຼົ່ານີ້ມາຮ່ວມກັນໄດ້ນັ້ນ ແມ່ນທ່າແຮງທີ່ຈະສ້າງຈຸດເຂັ້ມແຂງ, ຄວາມຊຳນິຊຳນານ ແລະ ຄວາມຮູ້ທີ່ສະເພາະເຈາະຈົງ ຂອງແຕ່ລະຄົນ, ການປັບປຸງຄຸນນະພາບ ແລະ ຂອບເຂດຂອງການຮຽນຮູ້ ຕະຫຼອດຈົນບັນດາບຸກຄົນທີ່ຈະໄດ້ຮັບປະໂຫຍດຈາກມັນ.

ເມື່ອໃດ ແລະ ຢູ່ໃສ?

- ♦ ວິທີການນີ້ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ໃນສະຖານະການທີ່ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ທີ່ສາມາດນຳກັບຄືນມາໃຊ້ໄດ້ນັ້ນ ກຳລັງດຳເນີນ ຢູ່ໃນສະພາບຂອງການພັດທະນາ. ມັນຈະເປັນປະໂຫຍດສະເພາະ ເມື່ອມີຄວາມຕ້ອງການທີ່ຈະຊ່ວຍເຫຼືອບັນດາຊຸມຊົນໃນການຮຽນຮູ້ ກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ເມື່ອມີຄວາມຕ້ອງການທີ່ຈະປັບປຸງການຄຸ້ມຄອງດັ່ງກ່າວ.
- ♦ ວິທີການດັ່ງກ່າວຍັງເປັນປະໂຫຍດໃນສະຖານະການ ທີ່ມີລັກສະນະເຕັກໂນໂລຊີຕ່ຳ, ຄວາມຊຳນິຊຳນານຕ່ຳ ແລະ ຂາດເຂີນທຶນຮອນ. ໃນ ກໍລະນີດັ່ງກ່າວ, ບໍ່ພຽງແຕ່ການຄຸ້ມຄອງ "ການປະຕິບັດທີ່ດີທີ່ສຸດ" ເອງເທົ່ານັ້ນ ທີ່ບໍ່ແນ່ນອນ ຫຼື ບໍ່ເປັນທີ່ຮັບຮູ້ ແຕ່ວ່າສ່ວນຫຼາຍ ຊັບພະຍາ ກອນສຳລັບຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການດຳເນີນງານຄືດັ່ງກ່າວກໍ່ຍັງຂາດເຂີນ.

ດ້ວຍວິທີໃດ?

- ♦ ກ່ອນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ມັນຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງ ພິຈາລະນາຄຸນລັກສະນະຂອງອົງການຈັດຕັ້ງຂອງທ່ານ ແລະ ຂອງຜູ້ອື່ນໆ ເຊິ່ງເປັນຜູ້ທີ່ ອາດຈະກ່ຽວຂ້ອງໃນຂະບວນການ. ຂອບເຂດຕົ້ນຕໍສຳລັບການພິຈາລະນາມີຄື: ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງທ່ານແມ່ນເປີດກວ້າງສຳລັບການຮຽນ ຮູ້ຫຼືບໍ່; ວິທີການ ແລະ ເຄືອຂ່າຍໃນການຕິດຕໍ່ສື່ສານມີຢູ່ຫຼືບໍ່; ແລະ ມີການມອບໝາຍໃຫ້ມີການເຂົ້າຮ່ວມທີ່ແທ້ຈິງຫຼືບໍ່. ເຖິງແມ່ນວ່າ ການ ຂາດຄຸນລັກສະນະເຫຼົ່ານີ້ ບໍ່ໄດ້ເຮັດໃຫ້ໝົດໂອກາດຂອງຄວາມພະຍາຍາມທີ່ຈະປະຕິບັດວິທີການດັ່ງກ່າວ ແຕ່ມັນຈະເປັນອຸປະສັກຕໍ່ສິ່ງ ທີ່ຈະສາມາດບັນລຸໄດ້.
- ♦ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂະບວນການດັ່ງກ່າວ ແມ່ນໄດ້ຮັບຮູ້ວ່າເປັນຂະບວນການ 3 ຂັ້ນຕອນຄື: ການກະກຽມສຳລັບການຮຽນຮູ້, ການຮຽນຮູ້ ແລະ ການປະເມີນຜົນການຮຽນຮູ້. ຂັ້ນຕອນເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນຫົວຂໍ້ ຂອງຄູ່ມືແນະນຳສະບັບນີ້ ທີ່ຈະຕ້ອງຈັດຈຳ .

ກໍລະນີສຶກສາຈາກພາກໃຕ້ຂອງ ສປປ ລາວ

ຊຸມຊົນຊາວປະມົງ ແລະ ການ ຮຽນຮູ້ທີ່ມີການດັດປັບ

ຢູ່ໃນພາກໃຕ້ຂອງປະເທດ ສປປ ລາວ, ການປ່ອຍປາໃນແຫຼ່ງນ້ຳນ້ອຍໆ (ປົກກະຕິ 1 – 20 ເຮັກຕາ) ໂດຍການປ່ອຍປານ້ອຍທີ່ເພາະພັນໄດ້ ແມ່ນໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມຢ່າງເອົາຈິງເອົາຈັງ ຈາກລັດຖະບານ ເພື່ອເພີ່ມປະໂຫຍດທາງການປະມົງ.



ຮູບ: ມີ້ຫາປາຢູ່ບ້ານ ດົງນ້ອຍ, ແຂວງ ສະຫວັນນະເຂດ (ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: R. Arthur & C. Garaway).

ບັນດາແຫຼ່ງນ້ຳເຫຼົ່ານີ້ຫຼາຍໆສາຍແມ່ນໄດ້ຮັບການຄຸ້ມຄອງລວມໂດຍຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ, ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດສ່ວນລວມຂອງບ້ານ. ນອກຈາກເພີ່ມລາຍຮັບທີ່ເປັນເງິນສົດແລ້ວ "ຊຸມຊົນຊາວປະມົງ" ດັ່ງກ່າວ ຍັງສາມາດສ້າງສິ່ງເປັນປະໂຫຍດທີ່ເປັນວັດຖຸອື່ນໆ ເຊັ່ນ ປາ ສຳລັບ ຄອບຄົວທີ່ທຸກຍາກໃນເວລາທີ່ຄອບຄົວເກີດເຫດການສຸກເສີນ (ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ: ເຮືອນດີ) ແລະ ສິ່ງທີ່ເປັນປະໂຫຍດທີ່ບໍ່ແມ່ນວັດຖຸ ເຊັ່ນ: ການເພີ່ມຄວາມອາດສາມາດທາງດ້ານການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຈົດສຳນຶກຕໍ່ຄວາມສຳຄັນຂອງການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນໃນນ້ຳ. ຊຸມຊົນຊາວປະມົງເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນນຳໃຊ້ໜຶ່ງໃນຫຼາຍໆຫຼັກການ, ຫຼື ອາດແມ່ນຫຼັກການດຽວ, ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ຊາວບ້ານສາມາດສ້າງລາຍຮັບເພີ່ມເພື່ອປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ ແລະ ເພື່ອພັດທະນາບ້ານຕາມບູລິມະສິດຂອງເຂົາເຈົ້າ ເຊັ່ນ: ການປັບປຸງໂຮງຮຽນຂອງບ້ານ ຫຼື ການປະກອບສ່ວນໃສ່ຕົ້ນທຶນເພື່ອເອົາໄຟຟ້າເຂົ້າມາໃນບ້ານ.

ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຈາກປະສົບການທີ່ຜ່ານມາ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ການປ່ອຍປາແມ່ນມີຜົນປະໂຫຍດຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ, ແຕ່ໝາກຜົນທີ່ແທ້ຈິງ (ໃນຮູບຂອງການຜະລິດ, ການປະກອບສ່ວນດ້ານຜົນປະໂຫຍດ, ຄວາມຍືນຍົງຂອງອົງກອນ ແລະ ອື່ນໆ) ແມ່ນແຕກຕ່າງຈາກທີ່ໄດ້ຄາດຫວັງໄວ້ຕັ້ງແຕ່ເລີ້ມຕົ້ນ. ສິ່ງນີ້ບໍ່ໄດ້ເປັນສິ່ງປະຫຼາດໃຈ ໃນເມື່ອມັນມີຄວາມບໍ່ແນ່ນອນສູງເມື່ອມີການແນະນຳເຕັກໂນໂລຊີເຂົ້າມາເຮັດໃຫ້ເກີດເປັນສັງຄົມ ທີ່ມີສະພາບດ້ານຊີວະນາໆພັນແບບໃໝ່ ທີ່ສະເພາະເຈາະຈົງ. ໃນຂະນະການທີ່ການແນະນຳຄວາມຄິດໃໝ່ເຂົ້າມານັ້ນ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານສະເພາະທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ສະເພາະສະຖານະການຍັງຂາດເຂີນ, ຊາວບ້ານທີ່ເຂົ້າຮ່ວມໃນການປ່ອຍປາ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ແມ່ນຍັງຂາດປະສົບການ ແລະ ຄວາມຮູ້ທາງດ້ານວິຊາການ ຍັງກະແຈກກະຈາຍ ເຮັດໃຫ້ການຮຽນຮູ້ຂອງເຂົາເຈົ້າ ແມ່ນຊ້າ. ຍ້ອນເຫັນເຖິງບັນຫາ ແລະ ຄວາມຈຳເປັນເຫຼົ່ານີ້ ທາງກົມພັດທະນາສາກົນປະເທດລາຊະອານາຈັກອັງກິດ ຫຼື ກົມເພື່ອການພັດທະນາສາກົນ (DfID, UK) ໄດ້ໃຫ້ທຶນແກ່ໂຄງການ, ໄດ້ຮວບຮວມເອົາບັນດານັກຄົ້ນຄວ້າ, ນັກສົ່ງເສີມ, ຜູ້ຄຸ້ມຄອງແຫຼ່ງນ້ຳ ແລະ ຜູ້ຊົມໃຊ້ແຫຼ່ງນ້ຳ ເພື່ອຈັດຕັ້ງການຮຽນກັນຂຶ້ນ. ຕະຫຼອດໄລຍະເວລາສາມປີເຄິ່ງ, ການຄຸ້ມຄອງຊຸມຊົນຊາວປະມົງ 38 ບ້ານ ໄດ້ຮ່ວມມືກັບບັນດາຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ ທັງໝົດ ແລະ ໄດ້ດຳເນີນການວິໄຈ ແລະ ທົດລອງທີ່ສອດຄ່ອງກັບທ້ອງຖິ່ນ. ກ່ຽວກັບວ່າການຄົ້ນຄວ້ານີ້ ດຳເນີນດ້ວຍວິທີໃດ, ແມ່ນຫຍັງ, ຍ້ອນຫຍັງ ແລະ ຢູ່ໃສ ແມ່ນບັນດາຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງເຫຼົ່ານີ້ ເປັນຜູ້ກຳນົດ.

ກໍລະນີສຶກສາຈາກພາກໃຕ້ ຂອງ ສປປ ລາວ

ການຮ່ວມມືໃນທຸກໆດ້ານຂອງຂະບວນການຄົ້ນຄວ້າຄືດັ່ງກ່າວນັ້ນ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ໃຊ້ເວລາຫຼາຍ ໃນການສ້າງຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ ແລະ ຄວາມເຄົາລົບນັບຖືລະຫວ່າງກຸ່ມດ້ວຍກັນ, ໃນການທຳຄວາມເຂົ້າໃຈ ແລະ ກຳນົດຄວາມຈຳເປັນ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ໃນການຊອກຫາວິທີການທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ເພື່ອດຳເນີນການສົນທະນາ, ການຕິດຕໍ່ສື່ສານແນວຄວາມຄິດ ແລະ ໃນການຕັດສິນໃຈຮ່ວມກັນ. ລາຍລະອຽດກ່ຽວກັບວ່າຈະປັບປຸງສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ ດ້ວຍວິທີໃດນັ້ນ ຈະໄດ້ສົນທະນາກັນຢູ່ໃນໜ້າຕໍ່ໄປຂອງຄູ່ມືສະບັບນີ້. ເວົ້າແບບກົງໄປກົງມາ, ຂະບວນການດັ່ງກ່າວໄດ້ນຳເອົາຜົນປະໂຫຍດທີ່ສຳຄັນມາສູ່ຜູ້ທີ່ໄດ້ກ່ຽວຂ້ອງໝົດທຸກຄົນ.

ການທົດລອງການຄຸ້ມຄອງແມ່ນໄດ້ສົ່ງຜົນໃຫ້ມີຄຳແນະນຳໃໝ່ໆສຳລັບການປ່ອຍປາ, ອີງຕາມຜະລິດຕະພາບຂອງແຫຼ່ງນ້ຳ. ຄວາມຮູ້ດ້ານການຄຸ້ມຄອງທີ່ມີຢູ່ກ່ອນແລ້ວຂອງບັນດາສະມາຊິກຂອງບ້ານ ຕະຫຼອດຈົນເຖິງປະສົບການໃໝ່ໆທີ່ໄດ້ຮັບໃນລະຫວ່າງຂະບວນການຄົ້ນຄວ້າ ແມ່ນໄດ້ແລກປ່ຽນຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ສ້າງຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ມີຄຸນຄ່າກ່ຽວກັບຜົນປະໂຫຍດທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ແລະ ອຸປະສັກຂອງລະບົບການຄຸ້ມຄອງທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ຜົນໄດ້ຮັບທັນທີຂອງການເພີ່ມຄວາມຮູ້ນີ້ ໄດ້ເພີ່ມຜົນຜະລິດປາຂຶ້ນ ແລະ ເພີ່ມລາຍຮັບຂອງຊຸມຊົນ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈທາງດ້ານວິຊາການ ແລະ ດ້ານເສດຖະກິດສັງຄົມຂອງຜູ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທຸກໆໝົດກໍ່ເພີ່ມຂຶ້ນ. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ສິ່ງນີ້ບໍ່ແມ່ນເປັນປະໂຫຍດ ພຽງຢ່າງດຽວ ຫຼື ບໍ່ແມ່ນປະໂຫຍດທີ່ສຳຄັນກ່ວາໝູ່ໝົດ. ໂດຍເນັ້ນໃສ່ການພັດທະນາຂະບວນການທີ່ມີຄູ່ຮ່ວມຮຽນຮູ້ທີ່ແທ້ຈິງເປັນຫຼັກການຕົ້ນຕໍ, ຄວາມຊຳນິຊຳນານທີ່ໄດ້ຮັບການພັດທະນາ, ການສ້າງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ເຄືອຂ່າຍການແລກປ່ຽນທີ່ໄດ້ຮັບການສ້າງຂຶ້ນນັ້ນ ແມ່ນພື້ນຖານສຳລັບການຮຽນຮູ້ໃນຕໍ່ໜ້າ.

ໃຜຄວນຈະກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ດ້ວຍວິທີໃດ

ຈຸດຂອງການເລີ່ມຕົ້ນນັ້ນ ຈຳເປັນທີ່ຈະກຳນົດວ່າ ໃຜແມ່ນຄູ່ຮ່ວມຮຽນທີ່ເໝາະສົມຢູ່ໃນວິທີການຮຽນຮູ້ ທີ່ມີການດັດປັບ. ຂັ້ນຕອນທຳອິດແມ່ນການວິເຄາະຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ.

ການວິເຄາະຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ແມ່ນຫຍັງ ?

ມັນແມ່ນວິທີການສຳລັບການກຳນົດບັນດາຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕົ້ນຕໍ ຢູ່ໃນລະບົບ, ແລະ ຕົວຢ່າງໃນກໍລະນີນີ້ ແມ່ນການປະເມີນວ່າ ໃຜມີຄວາມສົນໃຈ

ແລະ/ຫຼື ມີຜົນກະທົບໃນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ. ເວົ້າງ່າຍໆວ່າ, ມັນກ່ຽວກັບການຖາມຄຳຖາມເຊັ່ນ: ຜູ້ໃດຈະເປັນຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ? ຜູ້ໃດອາດຈະເສຍຜົນປະໂຫຍດ? ຄວາມແຕກຕ່າງໃນອຳນາດ ແລະ ສາຍສຳພັນລະຫວ່າງບັນດາຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງມີຫຍັງແດ່? ຜົນກະທົບທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທີ່ເຂົາເຈົ້າໄດ້ຮັບມີຫຍັງແດ່? ການຄົ້ນຄວ້າດ້ານ

ສຳລັບເຄື່ອງມື ແລະ ຂັ້ນຕອນກ່ຽວກັບການດຳເນີນການວິເຄາະຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ, ເວບໄຊຕ໌ໄປນີ້ ແມ່ນຈະເປັນປະໂຫຍດ. ການອ້າງອີງອື່ນໆແມ່ນຢູ່ໃນພາກ 5. <http://www.iied.org/forestry/tools/stakeholder.html>.

ຄຳຖາມຕ່າງໆໃນທີ່ນີ້ໄດ້ດັດປັບມາຈາກເວບໄຊຂອງ IIED ໄດ້ກ່າວໄດ້ຂ້າງເທິງ. ຂັ້ນຕອນທີ່ 5 ກໍ່ໄດ້ລົງເລິກລາຍລະອຽດຕື່ມ.

1. ຕົວຢ່າງຄຳຖາມສຳລັບການກຳນົດບັນດາຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ

- ຜູ້ໃດແມ່ນຜູ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດທີ່ຄາດຫວັງ?
- ຜູ້ໃດອາດຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ?
- ຜູ້ໃດທີ່ມີສິດໃນປະຈຸບັນ?
- ຜູ້ໃດຈະເປັນຜູ້ມີຫຼືບໍ່ມີປາກມີສຽງ?
- ຜູ້ໃດເປັນຜູ້ທີ່ບໍ່ພໍໃຈໃນການປ່ຽນແປງ ແລະ ມີການຕໍ່ຕ້ານ?
- ຜູ້ໃດເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບສຳລັບແຜນການ?
- ແມ່ນໃຜມີເງິນທຶນ, ຄວາມຊຳນານ ຫຼື ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ?
- ພຶດຕິກຳຂອງຜູ້ໃດທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ປ່ຽນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ເກີດຜົນສຳເລັດ?

2. ຕົວຢ່າງຂອງຄຳຖາມສຳລັບກວດສອບ ຜົນປະໂຫຍດ, ຈຸດພິເສດ ແລະ ເງື່ອນໄຂຂອງບັນດາຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ.

- ປະສິບການ ແລະ ຄວາມຄາດຫວັງຂອງບັນດາຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງມີຫຍັງແດ່?
- ຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ຕົ້ນທຶນອັນໃດທີ່ເຂົາເຈົ້າມີ ຫຼື ຈະມີ ສຳລັບຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ?
- ຜົນປະໂຫຍດຂອງຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງອັນໃດທີ່ຂັດແຍ່ງກັບເປົ້າໝາຍຂອງວິທີການ?
- ຊັບພະຍາກອນອັນໃດທີ່ຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໄດ້ຂົນຂວາຍ, ຫຼື **ຈະເຕັມໃຈທີ່ຈະຂົນຂວາຍ?**

3. ວິທີການສຳລັບການກຳນົດຮູບແບບ ແລະ ເນື້ອໃນຂອງການໂຕ້ຕອບເຊິ່ງກັນແລະກັນ ລະຫວ່າງບັນດາຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ. ເວບໄຊຂອງ IIED ໄດ້ແນະນຳວິທີການທີ່ເປັນທີ່ຮູ້ຈັກກັນ ໃນຊື່ 'the four R's' ເພື່ອຊ່ວຍໃນການການກຳນົດ.

ສິດ	ຄວາມຮັບຜິດຊອບ
ສາຍພົວພັນ	ລາຍຮັບ

ສຳລັບຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມ ກະລຸນາເບິ່ງ <http://www.iied.org/forestry/tools/four.html>.

4. ຕົວຢ່າງຄຳຖາມສຳລັບການກຳນົດອຳນາດ ແລະ ພາລະບົດບາດຂອງບັນດາຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ.

- ແມ່ນໃຜຂຶ້ນກັບໃຜ?
- ຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໃດທີ່ມີການຈັດຕັ້ງ?
- ອົງການຈັດຕັ້ງດັ່ງກ່າວຈະໄດ້ຮັບອິດທິພົນ ຫຼື ສາມາດຈັດຕັ້ງຂຶ້ນໄດ້ດ້ວຍວິທີໃດ?
- ໃຜເປັນຜູ້ຄວບຄຸມຊັບພະຍາກອນຕ່າງໆ?
- ໃຜເປັນຜູ້ຄວບຄຸມຂໍ້ມູນຂ່າວສານ?
- ບັນຫາອັນໃດກະທົບຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມຜູ້ໃດ, ບູລິມະສິດຕ່າງໆນັ້ນຈະແກ້ໄຂ ຫຼື ລົບລ້າງບັນຫາດັ່ງກ່າວບໍ່?
- ຄວາມຕ້ອງການ, ຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ຄວາມຄາດຫວັງຂອງຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງອັນໃດຄວນຈະໄດ້ຮັບບູລິມະສິດ?

ການກຳນົດ & ການປະເມີນຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ



2

ການຮຽນຮູ້ແບບດັດປັບແມ່ນຖືກ ຮວມ ເຂົ້າກັບການ ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ດັ່ງນັ້ນ ຈະຕ້ອງໄດ້ກຳນົດບັນ ດາກຸ່ມຈາກທັງສອງຂະແໜງ ເຊິ່ງເຂົາເຈົ້າອາດ ຈະບໍ່ໄດ້ເຮັດວຽກຮ່ວມງານເປັນປົກກະຕິ ມາກ່ອນ. ຫມາຍເຫດ: ການວິ

ເຄາະຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ບໍ່ຄວນຈະສັບສົນກັບເຕັກ ນິກການສະໜັບສະໜູນ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຜູ້ມີ ສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຫຼື ປັດໃຈ ນຳເຂົ້າ ໃນການຄຸ້ມຄອງໂຄງ

ການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ຫຼື ຂໍ້ຂັດແຍ່ງຕ່າງໆ. ການວິເຄາະຜູ້ມີ ສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງອາດຈະເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ

"ວິທີການການຄຸ້ມຄອງແບບມີຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ເຂົ້າຮ່ວມ" ແຕ່ວ່າມັນບໍ່ແມ່ນອັນດຽວກັນ. ມີຫຼາຍໆ ຮູບແບບ ຂອງບັນດາກິດຈະກຳ ທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ດຳເນີນ



3

ຮູບ: ການກຳນົດບັນ ດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ. ກໍລະນີສຶກສາ ຢູ່ພາກ ໃຕ້ ຂອງ ສປປ ລາວ:

1. ຊາວບ້ານ
2. ຄະນະກຳມະການ ຄຸ້ມຄອງແຫລ່ງ ນຳ້ບ້ານ
3. ພະນັກງານສົ່ງ ເສີມເມືອງ
4. ພະນັກງານປະມົງ ແຂວງ
5. ນັກວິໄຈພາຍ ນອກ (ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: R. Arthur, C. Garaway & S. Bush).

ຢູ່ໃນການວິເຄາະຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ, ຢູ່ໃນນີ້ໄດ້ແນະ ນຳເພີ່ມເຕີມສຳລັບຂັ້ນຕອນ 1-4 ເຊິ່ງສະແດງດັ່ງລຸ່ມ ນີ້:



1

1. ກຳນົດບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວ ຂອງຕົ້ນຕໍ.
2. ກວດສອບຜົນປະ ໂຫຍດ, ຈຸດພິເສດ ແລະ ເງື່ອນໄຂຂອງ ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ.
3. ກຳນົດຮູບແບບ ແລະ ເນື້ອໃນຂອງການ ກະທົບເຊິ່ງກັນແລະກັນ ລະຫວ່າງບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວ

ຂ້ອງ.

4. ປະເມີນອຳນາດ ແລະ ພາລະບົດບາດທີ່ເປັນທ່າ ແຮງຂອງບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ.
5. ປະເມີນທາງເລືອກ ແລະ ນຳໃຊ້ທາງເລືອກທີ່ໄດ້ ເພື່ອໃຫ້ມີຄວາມຄືບໜ້າ.

ມີຫຼາຍໆທາງທີ່ສາມາດດຶງເອົາ ຂໍ້ມູນການວິເຄາະບັນດາ ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ເຊິ່ງ ລວມມີ:



4



5

ການກຳນົດ & ການປະເມີນຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ

- ການກຳນົດພະນັກງານຂອງໜ່ວຍງານຕົ້ນຕໍ, ແລະ ບຸກຄົນທີ່ມີຄວາມຮູ້ອື່ນໆ .
- ການກຳນົດ ໂດຍອີງໃສ່ເອກະສານຂໍ້ມູນປະຊາກອນ.
- ການຄັດເລືອກຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງດ້ວຍຕົນເອງ ຊຸກຍູ້ບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໂດຍການປະກາດແຈ້ງການໃນກອງປະຊຸມ, ໜັງສືພິມ, ວິທະຍຸທ້ອງຖິ່ນ ຫຼື ວິທີການກະຈາຍຂໍ້ມູນຂ່າວສານຂອງທ້ອງຖິ່ນແບບອື່ນໆ.
- ການກຳນົດ ແລະ ການພິສູດບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ, ການສົນທະນາກັບບັນດາຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ໄດ້ຮັບການກຳນົດເຫຼົ່ານັ້ນກ່ອນ ສາມາດສະແດງໃຫ້ເຫັນຄວາມຄິດຂອງເຂົາເຈົ້າກ່ຽວກັບບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕົ້ນຕໍອື່ນໆ ທີ່ມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ເຂົາເຈົ້າ.

ຄົ້ນຄວ້າປະເດັນຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຂັ້ນຕອນ 1- 4, ສາມາດຈັດປະເພດຂອງຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ເຮັດຕາຕະລາງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ເພື່ອຊ່ວຍການຄິດກ່ຽວກັບຂັ້ນຕອນ 5.

ສາມາດຈັດປະເພດຂອງບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງເປັນຫລາຍຫົວຂໍ້, ແຕ່ທີ່ມັກນຳໃຊ້ທີ່ສຸດຈຳນວນໜຶ່ງລວມມີ:

ກຸ່ມຕົ້ນຕໍ/ກຸ່ມສຳຮອງ;

ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທາງກົງ/ທາງອ້ອມ;

ມີສາຍພົວພັນແງ່ບວກ/ລົບ;

ມີການປະສານງານທີ່ເຂັ້ມແຂງ/ອ່ອນ

ມີຄວາມສຳຄັນ/ອິດທິພົນ

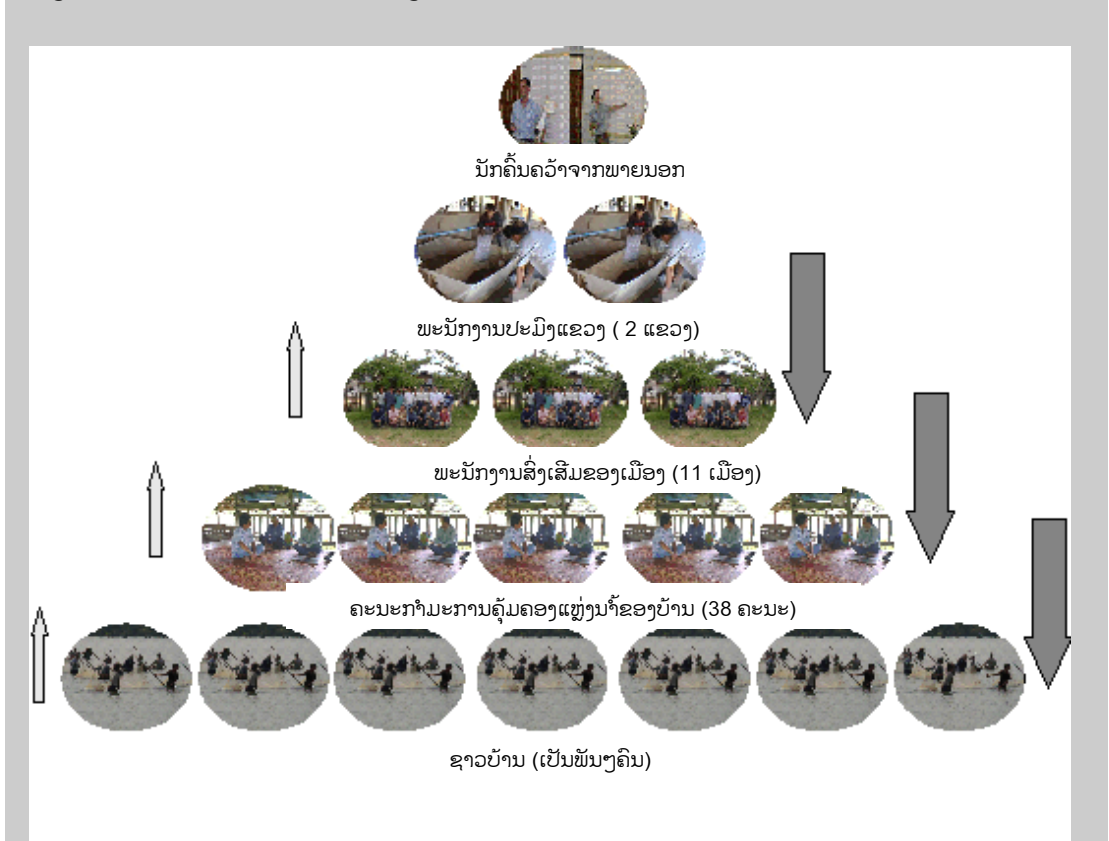
ເຖິງແມ່ນວ່າການຈັດປະເພດດັ່ງກ່າວນັ້ນສາມາດເຮັດໃຫ້ສະພາບທົ່ວໄປງ່າຍຂຶ້ນ, ແຕ່ຄວນນຳໃຊ້ຢ່າງລະມັດລະວັງ ເພື່ອຊ່ວຍເຮັດໃຫ້ຄວາມສຳພັນ ແລະ ຜົນກະທົບຕົ້ນຕໍຕ່າງໆນັ້ນຈະແຈ້ງຂຶ້ນ ແລະ ຊ່ວຍກຳນົດບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ຄວນຈະໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາໃນການວິທີການດັ່ງກ່າວ.

ຂະບວນການຕິດຕໍ່ສື່ສານ

ຫຼັງຈາກໄດ້ກຳນົດວ່າແມ່ນໃຜເປັນຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງແລ້ວ, ຈຸດສຸມຕໍ່ໄປແມ່ນກວດສອບວ່າຈະມີການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານໄດ້ແນວໃດ ເຊິ່ງການແລກປ່ຽນນີ້ຈຳເປັນຕ້ອງພິຈາລະນາໄປເຖິງບັນດາເຄືອຂ່າຍ, ໂອກາດ ແລະ ຂໍ້ຈຳກັດຕ່າງໆທີ່ມີຢູ່ໃນປະຈຸບັນ. ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວມາໃນໜ້າຜ່ານໆມາ, ການຮຽນຮູ້ບໍ່ແມ່ນພຽງແຕ່ກ່ຽວກັບການໄດ້ມາ, ການແລກປ່ຽນ ແລະ ການນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນຂ່າວສານອັນໃໝ່ທີ່ນັ້ນ, ແຕ່ມັນຍັງກ່ຽວກັບການປັບປຸງລະບົບການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນ

ຂ່າວສານທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ເພື່ອໝູນໃຊ້ຄວາມຮູ້ທັງໝົດທີ່ມີຢູ່. ຄວນຈື່ໄວ້ວ່າຄວາມບໍ່ແນ່ນອນຫຼາຍໆຢ່າງແມ່ນມາຈາກການທີ່ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນ ຂ່າວສານຕ່າງໆ ເຊິ່ງຕ່າງກັບບໍ່ມີຂໍ້ມູນ. ຂ້າງລຸ່ມນີ້ແມ່ນ ຂະບວນການຕິດຕໍ່ສື່ສານສຳລັບບັນດາຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໃນກໍລະນີສຶກສາຂອງລາວ ກ່ອນທີ່ຈະລິເລີ່ມການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຮຽນຮູ້ທີ່ສາມາດດັດປັບໄດ້.

ຮູບວາດ: ແຜນການຕິດຕໍ່ສື່ສານແບບດຽວລະຫວ່າງບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຢູ່ທາງພາກໃຕ້ຂອງສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ລິເລີ່ມ ການປະຕິບັດການຮຽນຮູ້ແບບດັດປັບ.



ລະບົບການສື່ສານຂ້າງເທິງນີ້ຈະເປັນແບບຕາມລຳດັບຂຶ້ນ/ສາຍຕັ້ງ ເຊິ່ງຂໍ້ມູນສ່ວນຫລາຍແມ່ນສົ່ງຈາກຂັ້ນເທິງລົງຫາຂັ້ນລຸ່ມ. ມີບາງຂໍ້ມູນຂ່າວສານກໍ່ຖືກສົ່ງກັບຄືນຈາກຂ້າງເທິງ ແຕ່ກໍ່ເປັນພຽງຈຳນວນໜ້ອຍ. ເບິ່ງແລ້ວເກືອບບໍ່ມີການຕິດຕໍ່ສື່ສານຕາມສາຍຂວາງເລີຍ (ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ: ລະຫວ່າງກຸ່ມທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຕ່າງໆ) ແລະ ບໍ່ມີກິນໄກ ໃດຮອງຮັບໃຫ້ບັນດາຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆສາມາດຕິດຕໍ່ສື່ສານກັບນັກຄົ້ນຄວ້າຈາກພາຍນອກໄດ້.

ໃນລະບົບເຄືອຂ່າຍທີ່ປະກົດຢູ່ນີ້ ແມ່ນມີຫຼາຍໆຢ່າງທີ່ຂາດໄປ. ຊາວບ້ານ ແລະ ຄະນະກຳມະການບ້ານເປັນຜູ້ນຳໃຊ້ ແລະ ກໍ່ເປັນຜູ້ຈັດການຊັບພະຍາກອນຕ່າງໆໃນກໍລະນີສຶກສານີ້. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງມີຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບທ້ອງຖິ່ນ

ການພັດທະນາເຄືອຂ່າຍການແລກປ່ຽນ

ຫຼາຍສົມຄວນ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານແບບໂດດດ່ຽວ, ແລະ ມີໂອກາດພຽງຈຳກັດທີ່ຈະແລກປ່ຽນຄວາມຮູ້ກັບບ້ານອື່ນໆ ຫຼື ກຸ່ມຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ ເຮັດໃຫ້ການຮຽນຮູ້ຂອງເຂົາເຈົ້າຂ້າ ແລະ ຄວາມຮູ້ທີ່ເຂົາເຈົ້າມີຢູ່ນັ້ນແມ່ນບໍ່ໄດ້ນຳໃຊ້ຢ່າງເປັນຂະບວນ. ເຊັ່ນດຽວກັນກັບພະນັກງານເມືອງ—ຈຸດເຂັ້ມແຂງສະເພາະຂອງເຂົາເຈົ້າແມ່ນຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບບັນຫາ ແລະ ບູລິມະສິດ/ຄວາມຕ້ອງການອັນຮີບດ່ວນຂອງບ້ານ, ແລະ ເປັນຜູ້ທຳອິດທີ່ມີປະສົບການກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຕ່າງໆຂອງການລິເລີ່ມການສົ່ງເສີມຂອງລັດຖະບານ.

ລຸ່ມກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ ຄວນຈະເປັນຄວາມຈຳເປັນ ແລະ ບູລິມະສິດ ທີ່ແທ້ຈິງ, ເຂົາເຈົ້າຍັງບໍ່ສາມາດບອກໃຫ້ບັນດານັກຄົ້ນຄວ້າພາຍນອກຮູ້ກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ຄວນຈະໄດ້ຮັບການຄົ້ນຄວ້າ, ຫຼື ປະໂຫຍດຈາກ ຄວາມຮູ້ເຊິ່ງວິທະຍາສາດຂອງນັກຄົ້ນຄວ້າພາຍນອກ.

ລະບົບນີ້ ແມ່ນອນວ່າແມ່ນໜຶ່ງໃນບັນດາເຄືອຂ່າຍການຕິດຕໍ່ສື່ສານທີ່ນຳໃຊ້ທົ່ວໄປໃນຂົງເຂດນີ້, ໂດຍສະເພາະ ການຕິດຕໍ່ກັບພະແນກສົ່ງເສີມຂອງລັດຖະບານ. ຕົວຢ່າງຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ນີ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນການສູນເສຍໂອກາດໃນການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວ



ແຜນວາດ: ຂະບວນການຕິດຕໍ່ສື່ສານລະຫວ່າງບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕົ້ນຕໍ ຢູ່ໃນພາກໃຕ້ຂອງ ສປປ ລາວ ໃນລະຫວ່າງການ ຮຽນຮູ້ທີ່ສາມາດດັດປັບໄດ້

ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ດ້ວຍຄວາມຈຳກັດດ້ານການສົ່ງຂໍ້ມູນຂ່າວສານຈາກຂັ້ນລຸ່ມຫາຂັ້ນເທິງ, ແລະ ການຂາດການພົວພັນສື່ສານກັບບັນດາພະນັກງານເມືອງອື່ນໆ, ເຂົາເຈົ້າຈຶ່ງມີຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກໃນການສົ່ງຜ່ານຂໍ້ມູນຂ່າວສານເຫຼົ່ານັ້ນ ແລະ ຂາດໂອກາດຮຽນຮູ້ວິທີການຕ່າງໆທີ່ນຳໃຊ້ໂດຍຜູ້ອື່ນ. ທ້າຍສຸດແລ້ວ, ພະນັກງານແຂວງ, ກໍບໍ່ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານຈາກຂັ້ນ

ສານ, ຄວາມຮູ້ ແລະ ປະສົບການຫລາຍຢ່າງ. ສິ່ງທີ່ຈຳເປັນແມ່ນລະບົບທີ່ຈະຫຼີກລ່ຽງໂຄງຮ່າງຕາມລຳດັບຊັ້ນແບບນີ້ ແລະ ຈຸດອ່ອນທົ່ວໄປຂອງມັນ. ແນ່ນອນນີ້ອາດຈະບໍ່ສາມາດເປັນໄປ ໄດ້ຢ່າງທັນທີທັນໃດ ແຕ່ວ່າ ມັນກໍເປັນສິ່ງທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ແກ້ໄຂຕໍ່ໄປ.

ການພັດທະນາເຄືອຂ່າຍການແລກປ່ຽນ

ກ່ອນອື່ນໝົດ, ພາຍໃນໂຄງສ້າງດັ່ງກ່າວນີ້ ມັນອາດຈະເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະເພີ່ມ ການສົ່ງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ "ຈາກລຸ່ມຂຶ້ນ ເທິງ" ແລະ ພັດທະນາ ການພົວພັນຕາມການຈັດຕັ້ງ "ສາຍຂວາງ". ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ທ້າຍທີ່ສຸດແລ້ວ ການຮຽນຮູ້ ຈະມີປະສິດທິຜົນຫຼາຍທີ່ສຸດ ກໍ່ຕໍ່ເມື່ອບັນດາກຸ່ມຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທັງໝົດມີໂອກາດທີ່ຈະແລກປ່ຽນຄວາມຮູ້ ແລະ ປະສົບການເຊິ່ງກັນແລະກັນ.

ແຜນວາດຜ່ານມາສະແດງເຖິງການສົ່ງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ທີ່ໄດ້ຮັບການລົງຄວາມເຫັນວ່າເປັນແບບທີ່ຕ້ອງການ ແລະ ສາມາດບັນລຸໄດ້ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ. ດັ່ງທີ່ໄດ້ເຫັນຜ່ານມາ, ລັກສະນະເປັນລຳດັບຂຶ້ນດັ່ງກ່າວບໍ່ໄດ້ປະກົດໃຫ້ເຫັນ ອີກແລ້ວ ແລະ ກໍ່ເປັນທີ່ຄາດຫວັງວ່າ ບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຈະສາມາດແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານກັບທຸກໆກຸ່ມ ໄດ້. ໃນເວລາດຽວກັນ, ເຄືອຂ່າຍທີ່ສະເໜີມານີ້ ຍັງເຮັດໃຫ້ຄະນະກຳມະການບ້ານສາມາດທີ່ຈະແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນ ຂ່າວສານກັບຜູ້ອື່ນໆໄດ້, ແລະ ພະນັກງານເມືອງກໍ່ສາມາດເຮັດໄດ້ເຊັ່ນກັນ. ວິທີທາງຕິດຕໍ່ສື່ສານທີ່ຍັງຄົງເປັນຄື ເກົ່າເປັນສ່ວນຫລາຍນັ້ນ ແມ່ນວິທີການສື່ສານສຳລັບຊາວບ້ານ.

ເຖິງແມ່ນວ່າໂຄງສ້າງແບບນີ້ເປັນຈະເປັນທີ່ຕ້ອງການຫຼາຍ, ແຕ່ໂດຍຕັກກະສາດແລ້ວມັນຈະບໍ່ມີຄວາມເປັນໄປ ໄດ້ທີ່ຊາວບ້ານໝົດທຸກຄົນ ຈະເຂົ້າຮ່ວມໃນການຮ່ວມຮຽນຮູ້. ແຕ່ໃນນີ້ ຈະໄດ້ຮັກສາ ວິທີການດັ້ງເດີມເພື່ອໃຫ້ ເຂົາເຈົ້າ ສະແດງຄວາມຄິດເຫັນຂອງຕົນ (ໂດຍຜ່ານຄະນະກຳມະການບ້ານ). ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ເພື່ອເປັນການກວດ ກາເພີ່ມເຕີມວ່າຄວາມຈຳເປັນຂອງເຂົາເຈົ້າໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາ ຈຶ່ງໄດ້ຈັດສັນເວລາສຳລັບການໃຫ້ ແລະ ຮັບ ຄຳຕຳນິຕິຊົມຈາກກຸ່ມດັ່ງກ່າວນີ້ (ໂດຍຜ່ານຄະນະກຳມະການ) ຕະຫຼອດເວລາ. ນອກຈາກນີ້ ເມື່ອຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ມາຈາກພະນັກງານເມືອງ ເຊິ່ງລາຍງານວ່າມັນມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງບາງອັນເກີດຂຶ້ນ, ໃນກໍລະນີນີ້ ໄດ້ຈັດໃຫ້ມີການລົງ ຍ້ຽມຢາມບ້ານເພື່ອໃຫ້ມີການຕິດຕໍ່ສື່ສານ ກັບຕົວຊາວບ້ານເອງ.

“ເຄືອຂ່າຍຂໍ້ມູນຂ່າວສານຂອງຊຸມຊົນຊາວປະມົງ” ອັນໃໝ່ທີ່ເປັນທີ່ຕ້ອງການນີ້ ໄດ້ຖືກປະສົມປະສານເຂົ້າໃນ ວິທີການການຮຽນຮູ້ທີ່ສາມາດດັດປັບໄດ້ໂດຍລວມ. ສຳລັບລາຍລະອຽດກ່ຽວກັບ ວິທີທີ່ການສື່ສານດຳເນີນໄປແນວໃດນັ້ນ ແມ່ນຈະໄດ້ສົນທະນາກັນໃນໜ້າ 44.

ການເກັບກຳຂໍ້ມູນຂ່າວສານໃນເບື້ອງຕົ້ນ

ຄຳວ່າສະຖາບັນທີ່ນຳໃຊ້ໃນທີ່ນີ້ ບໍ່ໄດ້ໝາຍຄວາມຄືກັນກັບອົງການຈັດຕັ້ງ. ແຕ່ມັນອ້າງອີງເຖິງກົດລະບຽບ ຫຼື ການຕ່າງໆ ຢູ່ບ່ອນທີ່ຜູ້ນຳໃຊ້ສາມາດເຂົ້າເຖິງ ແລະ ສາມາດນຳໃຊ້ ຊັບພະຍາກອນຕ່າງໆ ຕະຫຼອດ ຈົນ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນການຕັດສິນໃຈ.

ຄວາມເຂົ້າໃຈລະບົບ

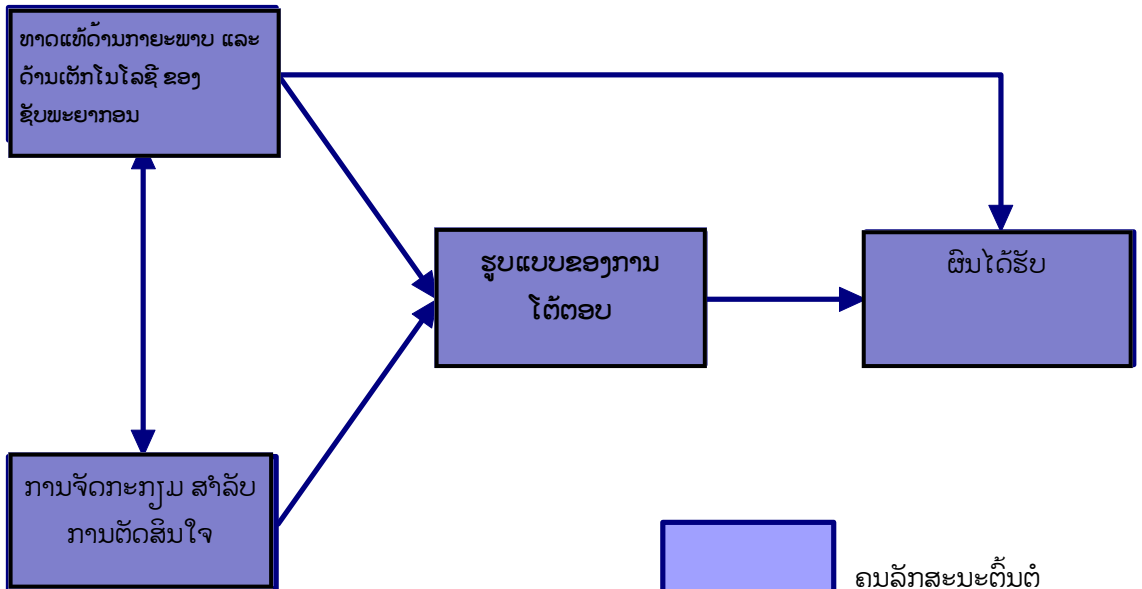
ຊັບພະຍາກອນ

ໃນພາກນີ້ແມ່ນໄດ້ເວົ້າເຖິງ ປະເພດຂອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ຈຳເປັນ ເພື່ອພັດທະນາຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບລະບົບຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ເຊິ່ງເປັນອີກຂັ້ນຕອນໜຶ່ງໃນການກະກຽມເພື່ອຮຽນຮູ້ສ່ວນໜຶ່ງຂອງຂະບວນການ ນອກຈາກໄດ້ມີການນຳສະເໜີກອບຮ່າງສຳລັບການກວດສອບ ແລະ ໄດ້ສະເໜີບາງວິທີການທີ່ອາດຈະເປັນປະໂຫຍດໃນການເກັບກຳຂໍ້ມູນຂ່າວສານ.

ພາກນີ້ ກໍ່ຈະໄດ້ສົນທະນາເຖິງ ການພັດທະນາຄວາມເຂົ້າໃຈ ໂດຍອ້າງອີງມາດຖານຂອງການວິເຄາະທາງດ້ານອົງກອນ ແລະ ກອບຮ່າງການອອກແບບ ດັ່ງທີ່ໄດ້ສະແດງຢູ່ໃນແຜນວາດ. ສຳລັບລາຍລະອຽດເພີ່ມ ເຕັມຂອງກອບຮ່າງ ກະລຸນາເບິ່ງ Oakerson (1992).

ກອບຮ່າງ IAD

ນິຍາມພື້ນຖານຂອງກອບຮ່າງແມ່ນບັນດາໝາກຜົນ



ແຜນວາດ: ກອບຮ່າງສຳລັບການວິເຄາະສິ່ງຄ້າຍຄືກັນ (ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Oakerson (1992) ໜ້າ 53).

ສາຍພົວພັນລະຫວ່າງປັດໄຈປຸງແປງ

ກອບຮ່າງ "ອົງການຈັດຕັ້ງ"



ເຊັ່ນ: ຜະລິດຕະພາບໂດຍທຳມະຊາດ ຈະກະທົບຕໍ່ ໝາກຜົນຕ່າງໆຂອງຊັບພະຍາກອນ ໂດຍບໍ່ກ່ຽວກັບ ການກະທຳຂອງຜູ້ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ (ລູກສອນ ທາງເທິງ) ໃນຂະນະທີ່ສິ່ງອື່ນໆ ອາດກະທົບໂດຍກົງ ໂດຍຜົນສະທ້ອນທີ່ສິ່ງເຫຼົ່ານັ້ນມີຕໍ່ຜູ້ນຳໃຊ້ຊັບພະ

ຍາກອນ, ຕົວຢ່າງ: ຂະໜາດຂອງ ຊັບພະຍາກອນ ແລະ ຈາກນັ້ນກໍ່ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ການບັງຄັບໃຊ້ກິດ ລະບຽບງ່າຍຂຶ້ນ.

ເນື່ອງຈາກຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງການຈັດສັນປະຊາ ຊົນ, ຊັບພະຍາກອນ ແລະ ການຕັດສິນໃຈທັງໝົດ ລວມເປັນສາເຫດໃຫ້ເກີດໝາກຜົນທີ່ສະເພາະເຈາະ ຈົງ ທີ່ພວກເຮົາເຫັນ, ທັງໝົດນີ້ຄວນຈະໄດ້ສຶກສາ ເພື່ອພັດທະນາຄວາມເຂົ້າໃຈວ່າ ຍ້ອນຫຍັງໝາກຜົນ ຕ່າງໆຈຶ່ງເປັນດັ່ງທີ່ມັນເປັນ.

ການນຳໃຊ້ວິທີການ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ຕ່າງໆ ເພື່ອພັດທະນາ ຄວາມເຂົ້າໃຈຕໍ່ຄວາມ ຮີບ ດ່ວນຂອງ ຜູ້ນຳ ໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ, ຢູ່ບ້ານຕານກາເມນີ, ເບນເກລຕາເວັນຕົກ (ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: R. Arthur).

ການເຮັດວຽກ ໂດຍອີງໃສ່ ກອບຮ່າງ

ວິທີທາງທີ່ເປັນປະໂຫຍດ ເພື່ອເຂົ້າຫາກອບຮ່າງ ໃນ ການປະຕິບັດຕົວຈິງ ແມ່ນເຮັດວຽກຢ້ອນຄືນ

ວິທີການຕ່າງໆທີ່ເປັນໄປໄດ້

ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ພາບທີ່ສົມບູນກ່ຽວກັບລະບົບຊັບພະຍາກອນ, ສາມາດນຳໃຊ້ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ແລະ ເຕັກນິກຕ່າງໆຫລາຍໆ ຢ່າງ. ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນສຳຮອງສາມາດໃຫ້ຂໍ້ມູນປະຫວັດຄວາມເປັນມາທີ່ມີຄຸນຄ່າໄດ້. ເພື່ອປະເມີນທຳມະຊາດທາງຊີວະ ວິທະຍາຂອງຊັບພະຍາກອນ, ສາມາດນຳໃຊ້ການສັງເກດໂດຍກົງ ແລະ ວິທີການສຸ່ມຕົວຢ່າງໄດ້. ສຳລັບປັດໄຈອື່ນ, ລວມເຖິງຄວາມຈຳເປັນ, ບູລິມະສິດ ແລະ ຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກຂອງຜູ້ນຳໃຊ້, ພວກເຮົາເຊື່ອວ່າ ເຕັກນິກການປະເມີນຊຸມຊົນ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ຫຼື Participatory Rural Appraisal (PRA) ແລະ ເຄື່ອງມືຕ່າງໆອາດຈະເໝາະສົມທີ່ສຸດ.

ເຄື່ອງມືຕ່າງໆເຊັ່ນ: ຕາຕະລາງ, ແຜນທີ່, ການຈັດລຳດັບຄວາມຮັ່ງມີ ແລະ ການສຳພາດເຄິ່ງໃຫ້ທິດ ເປັນວິທີການ ທີ່ມີປະໂຫຍດສຳລັບການເກັບກຳຂໍ້ມູນ ແລະ ເຮັດໃຫ້ບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງສາມາດປະເມີນຜົນກິດຈະກຳຂອງ ເຂົາເຈົ້າໄດ້ ໃນຂະນະເວລາດຽວກັນກໍ່ມີການຊຸກຍູ້ການຕິດຕໍ່ສື່ສານ ແລະ ການສ້າງຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ. ການເກັບກຳ ຂໍ້ມູນ ໂດຍນຳໃຊ້ເຕັກນິກ PRA ນັ້ນແມ່ນມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໜ້ອຍກວ່າການນຳໃຊ້ ຮ່າງຄຳຖາມ ແລະ ແບບຟອມ ຕ່າງໆ ແຕ່ວ່າມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການຝຶກອົບຮົມການນຳໃຊ້ຕື່ມ ຖ້າຈະນຳໃຊ້ມັນຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ.

ເອກະສານອ້າງອີງທີ່ເປັນ ປະໂຫຍດຈຳນວນໜຶ່ງ ກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ເຕັກ ນິກ PRA /PLA ໄດ້ ລວມ ຢູ່ໃນພາກຄູ່ມື ແລະ ວິທີການຕ່າງໆ ໃນພາກ 5.

ກອບຮ່າງ "ອົງການຈັດຕັ້ງ"

ໃໝ່ໂດຍຜ່ານກອບຮ່າງ (ຈາກຂວາຫາຊ້າຍ), ແລະຖາມຄຳຖາມດັ່ງທີ່ຜ່ານມາ, ແມ່ນຫຍັງເກີດຂຶ້ນແຕ່ ຜູ້
ໃດໄດ້ກ່ຽວຂ້ອງແດ່, ຍ້ອນຫຍັງຈຶ່ງເກີດຂຶ້ນ ແລະ ມັນເກີດຂຶ້ນໄດ້ແນວໃດ?

ຂັ້ນຕອນທຳອິດແມ່ນ ເພື່ອທົດສອບໝາກຜົນຕ່າງໆຂອງການຄຸ້ມຄອງ, ວ່າໝາກຜົນເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນໄດ້ພິຈາລະນາຢ່າງ
ໜ້າພໍໃຈຫຼືບໍ່ ແລະ ໂດຍຜູ້ໃດ, ແລະ ໝາກຜົນຕ່າງໆແມ່ນໄດ້ມີອຸປະສັກ ຈາກດ້ານວິຊາການ, ດ້ານຊີວະພາບ,
ດ້ານກາຍຍະພາບຂອງຊັບພະຍາກອນຄືແນວໃດ. ຂັ້ນຕອນຕໍ່ໄປແມ່ນ ເພື່ອກວດສອບເບິ່ງວ່າ ຜູ້ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາ
ກອນກຳລັງເຮັດຫຍັງຢູ່, ລວມທັງກວດສອບເບິ່ງວ່າເຂົາເຈົ້າໄດ້ປະຕິບັດຕາມກົດລະບຽບຫຼືບໍ່, ແລະ ຈາກຈຸດນີ້ ຈຶ່ງ
ພັດທະນາຄວາມເຂົ້າໃຈວ່າ ຍ້ອນຫຍັງຈຶ່ງເປັນກໍລະນີຄືແນວນີ້ ໂດຍການພິຈາລະນາເຖິງກົດເກນ ການສົ່ງຜົນ
ສະທ້ອນຂອງຊັບພະຍາກອນ ແລະ ມັນສົ່ງຜົນສະທ້ອນຮ່ວມກັນແນວໃດຕໍ່ການກະທຳຂອງຜູ້ນຳໃຊ້.

ການເຮັດວຽກຜ່ານກອບຮ່າງດັ່ງກ່າວດ້ວຍວິທີນີ້, ເຮັດໃຫ້ສາມາດກຳນົດປະເດັນຕົ້ນຕໍຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງ
ເຊັ່ນ: ຄວາມຈຳເປັນຂອງຊຸມຊົນຜູ້ນຳໃຊ້, ບຸລິມະສິດ ແລະ ຈຸດປະສົງຕ່າງໆ— ເຊິ່ງແມ່ນສິ່ງຮຽກຮ້ອງຈາກທຸກໆ
ການສຶກສາເກັບກຳຂໍ້ມູນພື້ນຖານ. ກອບຮ່າງ IAD ສາມາດຊ່ວຍກຳນົດຄວາມບໍ່ແນ່ນອນຕ່າງໆທາງດ້ານ ອົງກອນ
ແລະ ດ້ານວິຊາການຫຼາຍຢ່າງ ແລະການເຊື່ອມໂຍງທີ່ມີເຫດມີຜົນທີ່ເປັນທ່າແຮງ ເຊິ່ງບໍ່ທັນໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາ
ຜ່ານມາ ລະຫວ່າງ ນະໂຍບາຍການຄຸ້ມຄອງ, ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ ແລະ ໝາກຜົນດ້ານຊັບພະຍາກອນ.

ຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບ ລະບົບຊັບພະຍາກອນດ້ວຍວິທີນີ້ ສາມາດຊ່ວຍໃຫ້ກຳນົດໂອກາດຕ່າງໆ ສຳລັບການນຳໃຊ້
ຄວາມຮູ້ທີ່ມີຢູ່ ເພື່ອປັບປຸງການຄຸ້ມຄອງ ຫຼື ການສ້າງຄວາມຮູ້ອັນໃໝ່ ໂດຍຜ່ານການຄຸ້ມຄອງ ທີ່ມີການດັດປັບ
ແບບທາງກົງ ແລະ ທາງອ້ອມ. ມັນຍັງສາມາດຊ່ວຍໃຫ້ກຳນົດຜູ້ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມຕົ້ນຕໍໃນຂົງເຂດຂອງການຄຸ້ມ
ຄອງທີ່ອາດຈະບໍ່ໄດ້ກຳນົດຢູ່ໃນການວິເຄາະຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ເນື່ອງຈາກເຫດຜົນອັນໃດໜຶ່ງ.

ການສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈຮ່ວມກັນ

ຫຼັງຈາກໄດ້ເກັບກຳຂໍ້ມູນຂ່າວສານແລ້ວ, ມັນເປັນສິ່ງສຳຄັນທີ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານເຫຼົ່ານັ້ນຈະໄດ້ແລກປ່ຽນ ແລະ ສົນ
ທະນາກັບກຸ່ມຕ່າງໆຂອງຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທັງໝົດ. ມັນໃຫ້ໂອກາດແກ່ບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໄດ້ມີການ
ແລກປ່ຽນຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງລະບົບຊັບພະຍາກອນ ແລະ ສາມາດແນ່ໃຈວ່າ ການຕີຄວາມໝາຍ ຂອງຄວາມຈຳ
ເປັນ ແລະ ບຸລິມະສິດຂອງພວກທ່ານນັ້ນ ແມ່ນອັນດຽວກັນກັບ ຄວາມໝາຍຂອງຊຸມຊົນຜູ້ນຳໃຊ້.

ການກຳນົດທາງເລືອກຂອງການຮຽນຮູ້

ວິທີການໃນການຮຽນຮູ້ອ້າງອີງເຖິງຊະນິດຂອງວິທີການທີ່ຈະຮັບເອົາຄວາມບໍ່ແນ່ນອນແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ມີຢູ່. ມັນອາດຈະເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະຫຼຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ແນ່ນອນແບບງ່າຍດາຍຈາກການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ມີຢູ່. ອີກທາງໜຶ່ງ, ມັນອາດຈະຈຳເປັນທີ່ຈະທົດລອງທາງກົງ ຫຼື ທາງອ້ອມເພື່ອທີ່ຈະສ້າງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ.

ການສຶກສາຂໍ້ມູນພື້ນຖານ ຄວນໃຫ້ຄວາມເຂົ້າໃຈອັນດີກ່ຽວກັບເງື່ອນໄຂ, ຄວາມຈຳເປັນ ແລະ ບູລິມະສິດໃນປະຈຸບັນ. ໃນເອກະສານໜ້າຕໍ່ໄປນີ້ ພວກເຮົາຈະເບິ່ງວ່າຈະສາມາດນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນຂ່າວສານນີ້ ເພື່ອກຳນົດທາງເລືອກໃນການຮຽນຮູ້ ແລະ ນຳໃຊ້ທາງເລືອກເຫຼົ່ານີ້ ເພື່ອພັດທະນາຍຸດທະສາດການຮຽນຮູ້ທີ່ອີງໃສ່ຫຼັກການທາງວິທະຍາສາດໄດ້ແນວໃດ.

ແຜນວາດຢູ່ໃນໜ້າກົງກັນຂ້າມ, ພ້ອມກັບໜ້າ 35 ແລະ ໜ້າ 36 ໄດ້ສະເໜີເຄື່ອງມືທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ທ່ານກຳນົດສິ່ງທີ່ບໍ່ແນ່ນອນທີ່ຄວນຈະໄດ້ກ່າວເຖິງ ແລະ **ວິທີການການຮຽນຮູ້** ທີ່ນຳໃຊ້ໃນແຕ່ລະກໍລະນີ (ເບິ່ງທາງຊ້າຍມື). ຂະບວນການຂອງການຄັດເລືອກນີ້ຄວນຈະໄດ້ຈັດຕັ້ງຂຶ້ນດ້ວຍຄວາມຮ່ວມມືກັບບັນດາກຸ່ມຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າມີຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ມີຄວາມເປັນເອກະພາບກັນທາງດ້ານຍຸດທະສາດສຸດທ້າຍຂອງການຮຽນຮູ້.

ເລີ່ມຕົ້ນຈາກດ້ານເທິງຂອງແຜນວາດ:

ບາດກ້າວ 1

ບາດກ້າວທຳອິດ, ໂດຍນຳໃຊ້ຜົນໄດ້ຮັບຂອງການສຶກສາໃນເບື້ອງຕົ້ນ, ແມ່ນເພື່ອກຳນົດການຄຸ້ມຄອງຄວາມບໍ່ແນ່ນອນຕ່າງໆທີ່ມີຢູ່, ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ແນ່ນອນຈະຕ້ອງ**ສອດຄ່ອງ** ກັບບັນດາຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ. ທຳອິດ ທ່ານຄວນຈະປະຕິເສດສິ່ງ ທີ່ບໍ່ສອດຄ່ອງກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງປະຊາຊົນທັງໝົດ ຫຼື ທີ່ມັນເປັນຈິງບໍ່ໄດ້ທີ່ຈະໃຫ້ທ່ານແກ້ໄຂມັນ.

ບາດກ້າວ 2

ບາດກ້າວທີ່ສອງແມ່ນເພື່ອສ້າງຄວາມກະຈ່າງແຈ້ງກ່ຽວກັບຄວາມບໍ່ແນ່ນອນຕ່າງໆທີ່ຍັງເຫຼືອຢູ່ ໃນແງ່ທີ່ວ່າ ຈະນຳໃຊ້ວິທີການໃນການຮຽນຮູ້ໃດ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ແນ່ນອນເຫຼົ່ານັ້ນ; ທີ່ສຳຄັນ ແມ່ນວ່າຂໍ້ມູນຂ່າວສານມີຢູ່ແລ້ວ ຫລື ບໍ່, ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ສ້າງຂຶ້ນໃໝ່ຫຼືບໍ່ ຫຼື ຈະບໍ່ສາມາດຫາມາໄດ້ ຫຼືບໍ່. ສິ່ງນີ້ ຈະຂຶ້ນກັບການພິຈາລະນາຕ່າງໆ ເຊັ່ນຈຳນວນສະຖານທີ່ທີ່ມີ, ລະດັບຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງບັນດາສະຖານທີ່ດັ່ງກ່າວ ໂດຍກ່ຽວພັນເຖິງສິ່ງທີ່ທ່ານກຳລັງພະຍາຍາມທີ່ຈະຄົ້ນຫາ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນປະເດັນສຳຄັນຂອງການອອກແບບການທົດລອງ ດັ່ງທີ່ໄດ້ສົນທະນາຢູ່ໃນຕາຕະລາງ ຢູ່ໜ້າ 35.

ຍຸດທະສາດອັນໃດກໍ່ຕາມທີ່ຖືກນຳໃຊ້ແມ່ນຈະກ່ຽວຂ້ອງກັບສິ່ງຕ່າງໆທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາໃນເວລາປະເມີນທາງເລືອກຕ່າງໆ.

ບາດກ້າວ 3

ບາດກ້າວຕໍ່ໄປແມ່ນ ປະເມີນແຕ່ລະທາງເລືອກ. ໃນການຮຽນຮູ້ໃນດ້ານຂອງຄວາມພະຍາຍາມທີ່ຈະຫຼຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ. ຍຸດທະສາດທີ່ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ມີຢູ່ແບບງ່າຍດາຍ ແມ່ນ: ມີຄວາມ ຊັບຊ້ອນໜ້ອຍທີ່ສຸດ. ແຕ່ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ ຕົ້ນທຶນຂອງການດຶງເອົາບັນດາກຸ່ມຄົນມາຮ່ວມກັນໄດ້ຢ່າງເໝາະສົມ (ໃນດ້ານຂອງເວລາ, ແຮງງານ, ເງິນ) ອາດຈະເປັນສິ່ງບໍ່ຄຸ້ມຄ່າ. ຕົ້ນທຶນດັ່ງກ່າວນັ້ນແມ່ນເປັນປະເດັນສຳຄັນທາງເລືອກໃນການຮຽນຮູ້ທຸກໆທາງເລືອກ.

ການກຳນົດເອົາທາງເລືອກຂອງການຮຽນຮູ້

ຖ້າມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການເກັບກຳ ແລະ ການວິເຄາະຂໍ້ມູນຂ່າວສານໃໝ່ໆແລ້ວ ຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ຊັບພະຍາທີ່ຈຳເປັນ (ສຳລັບການເກັບກຳ ແລະ ການວິເຄາະຂໍ້ມູນ) ນັ້ນຈະກາຍເປັນມາດຖານເພີ່ມເຕີມສຳລັບການປະເມີນຜົນ. ຖ້າ ການປ່ຽນແປງ ເພື່ອການຄຸ້ມຄອງແມ່ນສິ່ງຈຳເປັນເພື່ອສ້າງຄວາມຜັນແປແລ້ວ (c) ສິ່ງທີ່ຈະຕ້ອງພິຈາລະນາເພີ່ມເຕີມໃສ່ປະເດັນເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນການຍອມຮັບ. ການປະເມີນແຕ່ລະທາງເລືອກ ທີ່ນຳໃຊ້ມາດຖານເຫຼົ່ານີ້ຈະເຮັດໃຫ້ທ່ານສາມາດປະຕິເສດທາງເລືອກໃດໜຶ່ງໄດ້.

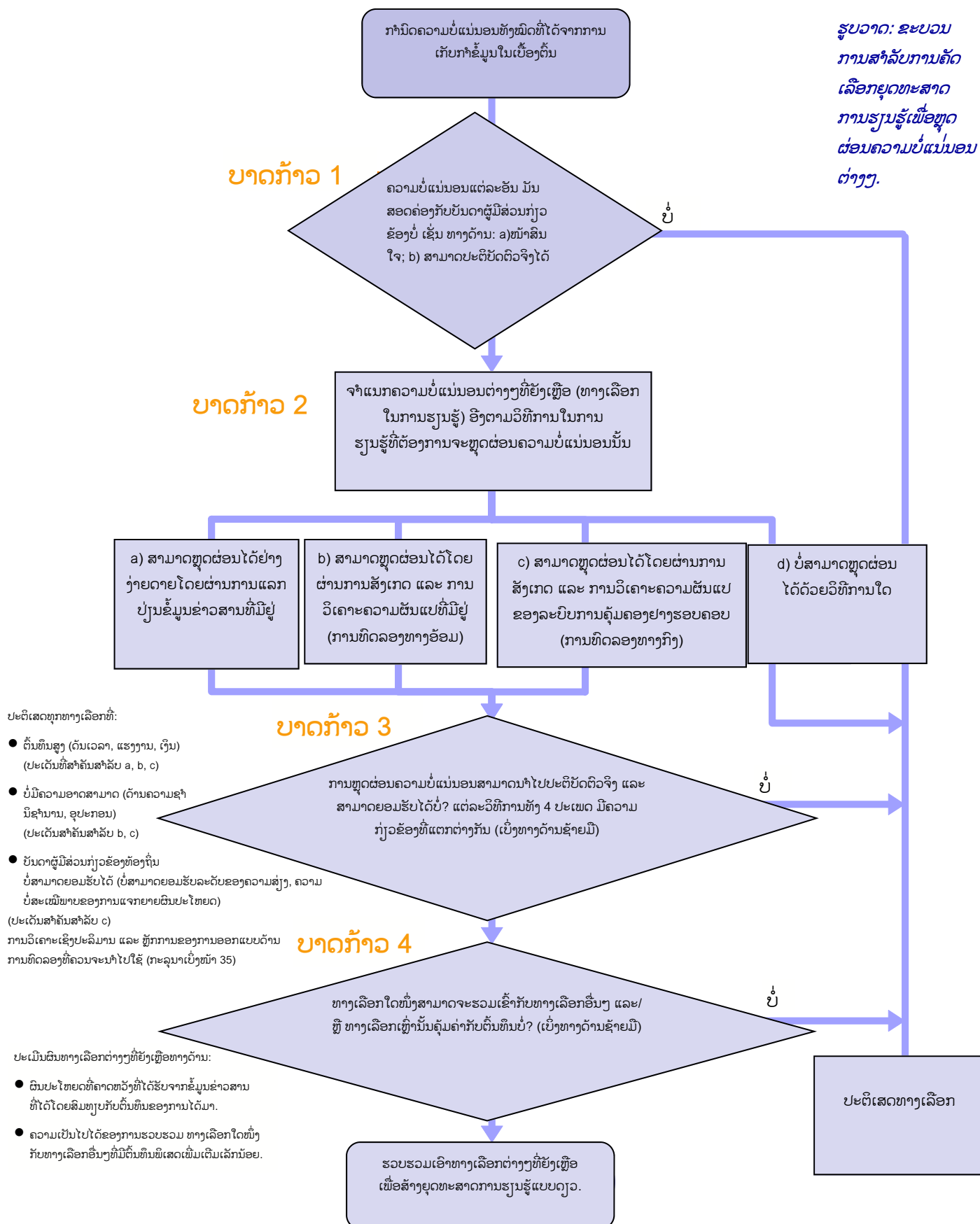
ບາດກ້າວ 4

ຫຼັງຈາກໄດ້ປະເມີນ ແລະ ໄດ້ປະຕິເສດທາງເລືອກຈຳນວນໜຶ່ງແລ້ວ (ທາງເລືອກທີ່ບໍ່ສຳຄັນ), ທ່ານກໍ່ຈະເຫຼືອທາງເລືອກທີ່ສອດຄ່ອງກັບຄວາມຈຳເປັນແລະ ຄວາມຮີບດ່ວນຂອງຊຸມຊົນຜູ້ນຳໃຊ້ ຢູ່ໃນຂອບເຂດ ຄວາມອາດສາມາດຂອງບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ, ເຊິ່ງບໍ່ແມ່ນທາງເລືອກທີ່ມີຕົ້ນທຶນສູງຫຼາຍ ແລະ ເປັນທາງເລືອກທີ່ເປັນທີ່ຍອມຮັບໄດ້ຂອງບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໃນແງ່ຂອງຄວາມສ່ຽງ.

ທາງເລືອກຕ່າງໆເຫຼົ່ານີ້ຄວນຈະໄດ້ຮັບການປະເມີນຂັ້ນສຸດທ້າຍໃນຮູບຂອງຜົນປະໂຫຍດລວມຕາມທີ່ບຸກຄົນໄດ້ຄາດຫວັງໄວ້. ຄວນຈະປະເມີນໃນດ້ານປະລິມານໃຫ້ໄດ້ຫຼາຍເທົ່າທີ່ຈະເປັນໄປໄດ້ ເຊິ່ງຈະສາມາດປະສົມປະສານກັບບັນດາທາງເລືອກຕ່າງໆໄດ້ ເພື່ອຈະໄດ້ຜົນຕອບແທນສູງສຸດ ແລະ ມັນກໍ່ຈະເປັນພື້ນຖານສຳລັບການຄັດເລືອກຂັ້ນສຸດທ້າຍ.

ໃນຕອນທ້າຍພວກເຮົາຈະໄດ້ຮັບຍຸດທະສາດໃນການຮຽນຮູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມເຫັນດີຈາກບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ປະກອບດ້ວຍການປະສົມປະສານ ຂອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານເພື່ອແລກປ່ຽນ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ຈະຖືກສ້າງຂຶ້ນ ເພື່ອຈະໄດ້ມີການແລກປ່ຽນຕໍ່ໄປ. ບັນດາຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ຈະໄດ້ສ້າງຂຶ້ນໃໝ່ ແລະ ແລກປ່ຽນຕໍ່ໄປນັ້ນ ອາດໄດ້ມາໂດຍການທົດລອງທາງກົງຫຼື ທາງອ້ອມ ຫຼື ໂດຍການປະສົມປະສານທັງສອງທາງ.

ຂະບວນການໃນການຄັດເລືອກ



ການອອກແບບການທົດລອງຕ່າງໆ

ຮູບ: ພະນັກງານ ເມືອງຢູ່ໃນພາກໃຕ້ ຂອງ ສປປ ລາວ ປະເມີນ ແລະ ວິ ເຄາະທາງເລືອກ ຕ່າງໆ ໃນການຮຽນຮູ້ ໂດຍຂຽນຄຳເຫັນ ແລ້ວຕິດຢູ່ຝາຜະໜັງ (ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: R. Arthur ແລະ C. Garaway).

ມັນເປັນຄວາມຈິງທີ່ວ່າ ວິທີການທີ່ສຸມໃສ່ການຮຽນຮູ້ ແລະ ເຮັດໃຫ້ການທົດລອງກາຍເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ ເປັນປັດໃຈໜຶ່ງທີ່ເຮັດໃຫ້ວິທີ ການຮຽນຮູ້ທີ່ມີການຕັດປັບໄດ້ມີຄວາມແຕກຕ່າງ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການທົດລອງທີ່ສາມາດນຳເອົາປະ ໂຫຍດຈາກການເພີ່ມຄວາມຮູ້ອັນໃໝ່ມາໄດ້ນັ້ນ ຈະ ເກີດຂຶ້ນບໍ່ໄດ້ ຖ້າບາດສະຈາກຕົ້ນທຶນ. ໃນໜ້ານີ້ ພວກເຮົາຈະໄດ້ເບິ່ງຢ່າງໃກ້ຊິດຂຶ້ນຕື່ມກ່ຽວກັບຕົ້ນທຶນ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຕ່າງໆ ແລະ ຄວນຈະອອກແບບ ການທົດລອງແນວໃດ.

ບັນດາຕົ້ນທຶນ ແລະ ປະໂຫຍດ ຂອງ ຍຸດທະສາດຕ່າງໆ

ໃນໜ້າຜ່ານມາໄດ້ອະທິບາຍປະເດັນທີ່ຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງ ໄດ້ພິຈາລະນາໃນການຄັດເລືອກຍຸດທະສາດໃນການ ຮຽນຮູ້ ແລະ ມັນແຕກຕ່າງກັນແນວໃດ ສຳລັບວິທີ ການໃນການຮຽນຮູ້ຊະນິດຕ່າງໆ. ໃນຂະນະທີ່ການ ທົດລອງທາງອ້ອມແມ່ນຈະເບິ່ງຄືງ່າຍໆ ເຊິ່ງມັນ ກ່ຽວຂ້ອງພຽງແຕ່ກັບການສົມທຽບການປະຕິບັດຕົວ



ຈິງທີ່ມີຢູ່ເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ການທົດລອງທີ່ໄດ້ສະເໜີຢູ່ໃນ ນີ້ ຄວນຈະໄດ້ຮັບການກວດສອບ ເພື່ອເບິ່ງວ່າການ ອອກແບບນັ້ນພຽງພໍຕໍ່ການຮັບປະກັນວ່າມັນຈະຊ່ວຍ ໃຫ້ສາມາດເກັບກຳຂໍ້ມູນທີ່ຕ້ອງການໄດ້ (ກະລຸນາ ເບິ່ງຢູ່ໃນຂອບສີ່ລ່ຽມຂ້າງລຸ່ມ).

ຈະເຫັນໄດ້ວ່າ ຍັງມີປະເດັນທີ່ຍັງຕ້ອງຄຳນຶງເຖິງໃນ ການທົດລອງໂດຍກົງ ຫຼາຍກວ່າໃນຍຸດທະສາດອື່ນ. ສິ່ງທີ່ສັງເກດແມ່ນວ່າ ການທົດລອງທາງກົງ ເຮັດ ໃຫ້ເກີດຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສູງຫຼາຍ.

ການອອກແບບການທົດລອງ.

ບໍ່ວ່າການທົດລອງຈະຖືກອອກແບບມາເພື່ອສະໜອງຂໍ້ມູນໂດຍອີງໃສ່ ຕົວແບບ ໃນການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານທີ່ປະກົດຢູ່ ໃນປະຈຸບັນ ຫຼື ໂດຍການສ້າງຕົວແບບຂຶ້ນໃໝ່ ແຕ່ຫຼັກການຕ່າງໆຂອງການອອກແບບການທົດລອງ (ລວມມີການ ຈຳລອງ, ການສົມທຽບ ແລະ ການສຸ່ມຕົວຢ່າງ) ຄວນຈະຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າບັນດາການທົດລອງຕ່າງໆ ຈະສ້າງຜົນໄດ້ຮັບທີ່ມີຄວາມໝາຍ. ພວກເຮົາຄວນຈະເອົາໃຈໃສ່ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າມີຕົວແບບພຽງພໍອຍໜຶ່ງໃນລະ ບົບ ທີ່ຖືວ່າເປັນການຈຳລອງ ແລະ ເປັນການສົມທຽບທີ່ພຽງພໍໃນການປະຕິບັດຕໍ່ຜົນກະທົບ ຄວນຄຳນຶງວ່າການ ທົດລອງຕ້ອງຖືກດຳເນີນກ່ອນທີ່ຜົນກະທົບຈະຖືກກວດພົບ ບໍ່ດັ່ງນັ້ນມັນອາດກໍ່ໃຫ້ເກີດຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກທີ່ສຳຄັນ.

ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຊັບພະຍາກອນຕ່າງໆທີ່ມີຢູ່ສາມາດກໍ່ໃຫ້ເກີດທັງຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກກ່ຽວກັບການອອກແບບ ດ້ານການທົດລອງ ແລະ ເຫດການຕ່າງໆທີ່ບໍ່ໄດ້ຄາດກະໄວ້ລ່ວງໜ້າ ເຊິ່ງສາມາດເຮັດໃຫ້ຈຳນວນຂອງການຈຳ ລອງ ຫຼື ການປະຕິບັດທີ່ໄດ້ວາງແຜນໄວ້ແລ້ວຫລຸດລົງ. ເວົ້າສະເພາະແລ້ວ, ສິ່ງນີ້ແມ່ນຄວາມຈິງສຳລັບການຄຸ້ມ ຄອງບໍລິຫານຊັບພະຍາກອນທີ່ສາມາດນຳກັບມາໃຊ້ໃໝ່ໄດ້ໃນເຊິ່ງການພັດທະນາ ແລະ ຍ້ອນເຫດຜົນນີ້ ການ ອອກແບບທີ່ເໝາະສົມຈຶ່ງມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ການທົດລອງ ເມື່ອໃດກໍ່ຕາມທີ່ໂອກາດອຳນວຍ, ເຄື່ອງມືເຊິ່ງ ປະລິ ມານຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ສະຖິຕິ ຄວນຈະໄດ້ນຳໃຊ້ເພື່ອປະເມີນຜົນຍຸດທະສາດຕ່າງໆທີ່ຍົກມາ, ການປະເມີນ ປັດໃຈຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ຈຳນວນຕົວຢ່າງ ແລະ ຄວາມແຕກຕ່າງດ້ານການປະຕິບັດ. ຄວາມເປັນໄປໄດ້ຕ່າງໆ ລວມມີກາ ນນຳ ໃຊ້ຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ເກັບກຳໃນລະຫວ່າງການສຶກສາເບື້ອງຕົ້ນ ໃນຮູບແບບຕາຕະລາງແບບງ່າຍໆຂອງການທົດລອງ ແລະ ກວດສອບມັນມີການປ່ຽນແປງແນວໃດ ຖ້າຫາກຈຳນວນ ແລະ ວິທີການປະຕິບັດຕ່າງກັນ. ການເຮັດແບບນີ້ ຈະຊ່ວຍຮັບປະກັນວ່າການອອກແບບມີຄວາມເໝາະສົມ ແລະ ຍັງຈະຊ່ວຍໃຫ້ສາມາດຄົ້ນພົບສິ່ງທີ່ຕ້ອງການໄດ້.

ບາງເອກະສານອ້າງ ອີງທີ່ເປັນປະໂຫຍດ ກ່ຽວກັບການອອກ ແບບທາງດ້ານການ ທົດລອງທີ່ໄດ້ນຳໃຊ້ ແມ່ນຢູ່ໜ້າ 46.

ວິທີການທີ່ຖືເອົາປະຊາຊົນເປັນຈຸດໃຈກາງ

ການຄັດເລືອກຍຸດທະສາດການຮຽນຮູ້ ຢູ່ພາກໃຕ້ຂອງ ສປປ ລາວ.

ໃນກໍລະນີຂອງລະບົບການປະມົງຊຸມຊົນຢູ່ໃນພາກໃຕ້ຂອງ ສປປ ລາວ, ໄດ້ກຳນົດຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ ຢູ່ໃນ 38 ບ້ານ ເຊິ່ງຄວາມບໍ່ແນ່ນອນແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງເຖິງ a) ລະບົບການຄຸ້ມຄອງ "ທີ່ດີທີ່ສຸດ", b) ແນວພັນໃດທີ່ຈະສະ ຫງວນໄວ້ລ້ຽງ ແລະ c) ວິທີຄວບຄຸມການຫາປາແບບຜິດກົດໝາຍ. ການສຶກສາໃນເບື້ອງຕົ້ນໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ມີຢູ່ 3 ລະບົບການຄຸ້ມຄອງ ເຊິ່ງແຕ່ລະລະບົບແມ່ນມີຕົ້ນທຶນ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດສະເພາະຂອງມັນ, ແລະດ້ວຍເຫດ ນັ້ນມັນເບິ່ງຄືວ່າຈະມີຜົນປະໂຫຍດໃນການສະຫງວນປາໃນ ຫຼາຍກວ່າປານິນ ໃນນ້ຳທີ່ມີຜະລິດຕະພາບຕ່ຳ. ມັນ ຍັງເປັນກໍລະນີທີ່ມີການພົວພັນກັບປະສິບການສູງຂອງການຄຸ້ມຄອງການປະມົງພາຍໃນບ້ານ ແລະ ມັນອາດຈະ ເປັນປະໂຫຍດໃນການດຳເນີນການແລກປ່ຽນປະສິບການເພື່ອເປັນປະໂຫຍດໃຫ້ກັບພົດທຸກຄົນ.

ພາຍຫລັງການສຶກສາທະນາຮ່ວມກັບພະນັກງານແຂວງ ແລະ ເມືອງ ແລະ ຜູ້ຕ່າງໜ້າບ້ານ, ຍຸດທະສາດການຮຽນຮູ້ ກໍ່ຈະຖືກຄັດເລືອກ ເຊິ່ງມີດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້: ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ມີຢູ່ກ່ຽວກັບຈຳນວນຂອງອົງປະກອບຂອງ ການຄຸ້ມຄອງ; ການທົດລອງທາງອ້ອມເພື່ອເບິ່ງຕົ້ນທຶນ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງລະບົບການຄຸ້ມຄອງທີ່ແຕກຕ່າງ ກັນ; ແລະ ການທົດລອງທາງກົງຢູ່ບ່ອນທີ່ມີການສະຫງວນນ້ຳໄວ້ ທັງບ່ອນທີ່ມີຜົນຜະລິດສູງ ແລະ ຕ່ຳ ພ້ອມກັບ ມີການລ້ຽງປາໃນ, ປານິນ ຫຼື ປະສິມກັນທັງປາໃນ ແລະ ປານິນ ແລະ ມີການວັດແທກຕາມມາ. ການທົດລອງທາງກົງແມ່ນໄດ້ປະເມີນ ໂດຍ ການນຳໃຊ້ຕົວແບບຂອງລະບົບທີ່ໄດ້ຖືກພັດທະນາມາຈາກຂໍ້ມູນໃນ ເບື້ອງຕົ້ນ. ມັນໄດ້ຖືກອອກແບບເພື່ອໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າວິທີການລ້ຽງທີ່ໄດ້ ຍົກມານັ້ນຈະໃຫ້ຜົນໄດ້ຮັບທີ່ມີການສົມທຽບທີ່ພຽງພໍ ແລະ ດັ່ງນັ້ນ ມັນເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະເວົ້າໂດຍສະຫຼຸບວ່າ ແນວພັນທີ່ແຕກຕ່າງກັນນັ້ນ ໃຫ້ຜົນຮັບຄືແນວໃດ.



ເພື່ອໃຫ້ໂອກາດແກ່ບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໄດ້ປຶກສາຫາລືກັນກ່ຽວກັບທາງເລືອກຕ່າງໆ ແລະ ປະເມີນຄວາມ ກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆຂອງທາງເລືອກໃນການຮຽນຮູ້ທີ່ໄດ້ຮັບການສະເໜີແນະນັ້ນ ຈຶ່ງໄດ້ມີການຈັດການສຳມະນາ ເພື່ອ ເປັນເວທີສຳລັບການປຶກສາຫາລື. ຊຸດສຳມະນາໄດ້ຈັດຂຶ້ນຮ່ວມກັບພະນັກງານເມືອງ ແລະ ຈາກນັ້ນກໍ່ຮ່ວມກັບ ບັນດາຜູ້ຕ່າງໜ້າບ້ານ. ໃນການສຳມະນານີ້, ໄດ້ມີການສະຫຼຸບຍຸດທະສາດໃນການຮຽນຮູ້ ແລະ ໄດ້ປຶກສາຫາລື ກ່ຽວກັບການຈັດສັນການລ້ຽງປາ. ເມື່ອບ້ານມີບັນຫາກ່ຽວກັບ (ການລ້ຽງ) ແນວພັນປະສິມທີ່ເຂົາເຈົ້າໄດ້ຮັບມາ ນັ້ນ, ເຂົາເຈົ້າໄດ້ພະຍາຍາມທຸກວິທີທາງເພື່ອຮັບກັບການປ່ຽນແປງ.

ຮູບ: ການສະຫງວນ ນ້ຳ ສຳລັບປາ ໃນ ຍູ່ ບ້ານເຄັງເລັກ ໃນ ພາກໃຕ້ຂອງ ສປປ ລາວ ເຊິ່ງເປັນສ່ວນ ໜຶ່ງຂອງການທົດ ລອງທາງກົງທີ່ໄດ້ຕົກ ລົງເຫັນດີ ໃຫ້ເປັນ ສ່ວນໜຶ່ງຂອງຍຸດທະ ສາດການຮຽນຮູ້ຮ່ວມ ກັບບັນດາຜູ້ມີສ່ວນ ກ່ຽວຂ້ອງ (ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: R. Arthur & C. Garaway).

ວິທີການທີ່ຖືເອົາປະຊາຊົນເປັນຈຸດໃຈກາງ

ແນວໃດກໍຕາມ, ການທົດລອງທາງກົງຍັງສາມາດສ້າງຜົນປະໂຫຍດໄດ້ຫຼາຍກວ່າການທົດລອງທາງອ້ອມ ເພາະວ່າໃນ ຫຼາຍໆກໍລະນີ ການອອກແບບການທົດລອງທີ່ເໝາະສົມສາມາດສ້າງຄວາມແຕກຕ່າງໃນລະບົບໄດ້ໄວກວ່າການ ເອື້ອຍອີງຕົວແບບທາງທຳມະຊາດພຽງຢ່າງດຽວ. ຄຳຖາມແມ່ນ:

ຄວນຈະເຮັດບໍ່?

ການສ້າງຕົວແບບສາມາດເຮັດໃຫ້ເກີດຄວາມສ່ຽງ. ມັນສາມາດເຮັດໃຫ້ເກີດຕົ້ນທຶນໄລຍະສັ້ນສຳລັບຜົນໄດ້ຮັບໄລຍະ ຍາວ. ຕົ້ນທຶນດັ່ງກ່າວນີ້ຈະເປັນທີ່ຍອມຮັບໄດ້ຫຼືບໍ່ນັ້ນ ຂຶ້ນຢູ່ກັບບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຈະຍອມຫລຸດອັດຕາກຳໄລ ທີ່ ເຂົາເຈົ້າເຄີຍໄດ້ຮັບ (ເຂົາເຈົ້າຈະສາມາດສະຫຼະຜົນປະໂຫຍດໄລຍະສັ້ນຕ່າງໆເພື່ອຖ້າຮັບຜົນປະໂຫຍດທີ່ຫຼາຍກວ່າ ໃນໄລຍະຍາວໄດ້ຫລາຍປານໃດ) ແລະ ໃນທຳນອງດຽວກັນ, ເຂົາເຈົ້າເປັນຄົນທີ່ບໍ່ມັກຄວາມສ່ຽງຫລາຍຊຳໃດ.

ໃນກໍລະນີທີ່ພວກເຮົາໄດ້ມີສ່ວນພົວພັນນຳເຫັນວ່າ, ບັນດາຊຸມຊົນມີຄວາມອາດສາມາດໜ້ອຍທີ່ຈະຮັບກັບພາລະຕົ້ນ ທຶນໄລຍະສັ້ນໄດ້, ເຂົາເຈົ້າບໍ່ມັກຄວາມສ່ຽງ. ສຳລັບເຂົາເຈົ້າແລ້ວ, ການຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຕົ້ນທຶນໃນການ ຮຽນຮູ້ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນຫລາຍກວ່າການໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດເພີ່ມຂຶ້ນ.

ເຖິງແມ່ນວ່າ ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ບໍ່ແມ່ນປັດໃຈທີ່ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຈົນເຮັດໃຫ້ຕ້ອງສ້າງຕົວແບບຂຶ້ນ ແຕ່ໂດຍທຳມະຊາດຂອງມັນ ແລ້ວກໍ່ຮຽກຮ້ອງການປະຕິບັດການ/ວິທີການລ້ຽງທີ່ແຕກຕ່າງກັນໄປອີງໃສ່ສະຖານທີ່ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ບາງວິທີການກໍ່ມີ ທ່າທີ ຫລື ເປັນທີ່ຍອມຮັບວ່າເປັນວິທີການທີ່ດີກວ່າແບບອື່ນ ການຈັດສັນການປະຕິບັດງານ/ການລ້ຽງປາຈະຮຽກຮ້ອງ ຄວາມເອົາໃຈໃສ່ຫຼາຍເປັນພິເສດ. ຕາມປະລິບການຂອງພວກເຮົາ, ຄວາມແຕກຕ່າງ ຈະຖືກຍອມຮັບກໍ່ຕໍ່ເມື່ອມັນເບິ່ງ ຄືຍຸດຕິທຳ ແລະ/ຫຼື ມັນໄດ້ຖືກຈັດສັນຢ່າງຍຸດຕິທຳ.

ການຮ່ວມມືເປັນສິ່ງສຳຄັນ

ການຮ່ວມມືກັນ ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງຂະບວນການ ເຊິ່ງໃນນີ້ ຄວາມມີນ້ຳໃຈຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ການຕິດຕໍ່ສື່ສານເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກເປັນສິ່ງສຳຄັນ ໃນທຳນອງດຽວກັນນີ້ ຍຸດທະສາດການຮຽນຮູ້ທີ່ກວມ ເອົາການທົດລອງທາງກົງ ສາມາດສ້າງຄວາມຕ້ອງການສະເພາະຂອງຕົນເອງໄດ້ໃຫ້ເກີດຂຶ້ນໄດ້. ການປຶກສາຫາລື ແລະ ການເຈລະຈາ ຮ່ວມກັບບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແມ່ນສ່ວນສຳຄັນຂອງຂະບວນການໃນ ການຮຽນຮູ້. ນອກຈາກສິ່ງທີ່ກ່າວມາແລ້ວ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການທົດລອງທາງກົງທີ່ປະສົບຜົນສຳເລັດຈຳເປັນ ຕ້ອງມີຄວາມຮ່ວມໄມ້ຮ່ວມມື ແລະ ການປະສານສົມທົບຂອງຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຈຳນວນຫລາຍ ແລະ ຫລາກ ຫລາຍປະເພດ.

ປະເດັນການຮຽນຮູ້ທີ່ສໍາຄັນ (ພາກ 2)

ຜູ້ໃດເປັນຜູ້ຮຽນຮູ້?

- ◆ ກຸ່ມຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທັງຫລາຍ ລວມທັງ: ບັນດານັກຄົ້ນຄວ້າ, ນັກສຶ່ງເສີມ ແລະ ຜູ້ນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ (ຜູ້ທີ່ອາດຈະບໍ່ໄດ້ເຮັດວຽກຮ່ວມກັນເລື້ອຍໆ) ເຊິ່ງຈໍາເປັນຈະຕ້ອງກໍານົດໃຫ້ລະອຽດ ແລະ ຮ່ວມແຮງກັນໃນຂະບວນການທີ່ມີການປະສານການຮຽນຮູ້ກັບການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ.
- ◆ ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານແມ່ນຂໍ້ຄິດອັນໜຶ່ງທີ່ສໍາຄັນ. ການຂາດການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານສາມາດເປັນອຸປະສັກຕົ້ນຕໍໃນການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານໄດ້.
- ◆ ເນື່ອງຈາກຄວາມສະລັບຊັບຊ້ອນ ແລະ ຄວາມບໍ່ຄົງຕົວແນ່ນອນຂອງລະບົບຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ວິທີການດໍາລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນທີ່ຂຶ້ນກັບທໍາມະຊາດເຫລົ່ານັ້ນ ມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບລະບົບ, ກ່ຽວກັບໂອກາດ ແລະ ຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກຕ່າງໆຕໍ່ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານລະບົບຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ.

ເຄືອຂ່າຍສໍາລັບການແລກປ່ຽນ

- ◆ ບັນດາກຸ່ມຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ ຈະມີມູມມອງທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ອາດຈະມີຄວາມຮູ້ໃນຂະແໜງການທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ເຊິ່ງສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ຍົກສູງ ແລະ ບໍ່ຄວນມອງຂ້າມ ໄປ.
- ◆ ຄວນພະຍາຍາມທີ່ຈະເຄື່ອນຍ້າຍໄປຫາໂຄງສ້າງການປົກຄອງແບບບໍ່ມີລໍາດັບຊັ້ນ ສໍາລັບການຕິດຕໍ່ສື່ສານ. ເປົ້າໝາຍແມ່ນເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ມີເຄືອຂ່າຍ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ບັນດາກຸ່ມຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທັງໝົດ ສາມາດ ແລກປ່ຽນຄວາມ ຮູ້ ແລະ ປະສົບການຂອງເຂົາເຈົ້າກັບຜູ້ອື່ນໄດ້.

ຄວາມເຂົ້າໃຈທໍາມະຊາດຂອງ

ລະບົບຊັບພະຍາກອນ

- ◆ ລະບົບຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດເປັນທັງລະບົບທີ່ມີຄວາມສະລັບຊັບຊ້ອນ ແລະ ບໍ່ຄົງຕົວແນ່ນອນ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈະບໍ່ສາມາດເຂົ້າໃຈເຖິງຜົນຂອງການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານລະບົບຊັບພະຍາກອນໄດ້ ຖ້າປາດສະຈາກການພິຈາລະນາເຖິງເຫດ

- ຜົນທາງດ້ານມະນຸດ ແລະ ຊີວະກາຍຍະພາບຂອງລະບົບ ແລະ ປະຕິກິລິຍາຕອບໂຕ້ຕ່າງໆ.
- ◆ ການທໍາຄວາມເຂົ້າໃຈຈໍາເປັນຈະຕ້ອງລວມເອົາຄວາມຮູ້ ແລະ ມຸມມອງຂອງສິ່ງທີ່ຂຶ້ນກັບລະບົບເຫຼົ່ານັ້ນ ເຊິ່ງສ່ວນຫຼາຍວິທີທີ່ດີທີ່ສຸດແມ່ນໃຊ້ວິທີການແບບມີສ່ວນຮ່ວມ.
- ◆ ຜົນໄດ້ຮັບຕ່າງໆຂອງການກວດສອບ ແລະ ຄົ້ນຄວ້າ ຄວນຈະໄດ້ແລກປ່ຽນ ແລະ ປຶກສາຫາລືກັບບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທັງໝົດ ເພື່ອໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າມີຄວາມເຂົ້າໃຈແບບດຽວກັນ.

ການພັດທະນາຍຸດທະສາດ

ການຮຽນຮູ້

- ◆ ຄວາມບໍ່ແນ່ນອນຕ່າງໆອາດຈະພູດຜ່ອນລົງໂດຍນໍາໃຊ້ທາງເລືອກຕ່າງໆ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ມີຢູ່ ຫຼື ໂດຍການສ້າງ (ແລະ ຈາກນັ້ນແລກປ່ຽນ) ຂໍ້ມູນຂ່າວສານອັນໃໝ່. ການສ້າງຂໍ້ມູນຂ່າວສານສາມາດເຮັດໄດ້ໂດຍຜ່ານທັງການທົດລອງໂດຍກົງ ແລະ ການທົດລອງທາງອ້ອມສໍາລັບການຄຸ້ມຄອງ.
- ◆ ຍຸດທະສາດການຮຽນຮູ້ຕ່າງໆຄວນຈະອີງໃສ່ທາງເລືອກທີ່ສະທ້ອນເຖິງຄວາມຈໍາເປັນ ແລະ ຈຸດປະສົງຂອງຜູ້ນໍາໃຊ້ ເຊິ່ງຈະຕ້ອງເປັນໄປໄດ້ພາຍໃຕ້ຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກທາງດ້ານການຂົນສົ່ງ ແລະ ທາງດ້ານການເງິນ ແລະ ສາມາດເປັນທີ່ຍອມຮັບໄດ້ຂອງບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ.

ກໍລະນີສຶກສາຈາກເບນເກລ (Bengal) ຕາເວັນຕົກ

ການອອກແບບການທົດລອງ

- ♦ ການອອກແບບທົດລອງການຄຸ້ມຄອງທັງທາງກົງ ຫຼື ທາງອ້ອມຄວນຈະອີງໃສ່ຫຼັກການຂອງການອອກແບບທາງດ້ານການທົດລອງທີ່ປະກອບດ້ວຍ ການຈຳລອງ, ຄວາມແຕກຕ່າງ/ການສົມທຽບ ແລະ ນຳໃຊ້ສະຖິຕິ.
- ♦ ເຖິງແມ່ນວ່າການທົດລອງທາງກົງສາມາດນຳໄປສູ່ການຮຽນຮູ້ທີ່ໄວກວ່າ, ມັນສາມາດເຮັດໃຫ້ມີຄວາມສ່ຽງຫຼາຍກວ່າ ແລະ ຖືກຍອມຮັບໄດ້.
- ♦ ການປຶກສາຫາລືກ່ຽວກັບການທົດລອງ ແລະ ຕົ້ນທຶນ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງການທົດລອງກັບບັນດາຜູ້ທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທັງໝົດແມ່ນເປັນສິ່ງສຳຄັນ.

ບົດຮຽນຈາກການຄົ້ນຄ້ວາ ທົດລອງທາງເລືອກຕ່າງໆ ສຳລັບ ລະບົບການລ້ຽງປາໃນນາເຂົ້າ



ຮູບ: ຜູ້ຈຳໜ່າຍລູກປາ ຢູ່ທ້ອງຖິ່ນ, ແຫຼ່ງພັນຂອງລູກປາທີ່ໄວ້ວາງໃຈ ແລະ ນຳໃຊ້ສຳລັບການທົດລອງປ່ອຍປາ
(ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: R. Arthur).

ຢູ່ໃນພາກຕາເວັນຕົກ ຂອງເບນເກລ ໄດ້ມີຫຼາຍໆຕົວຢ່າງກ່ຽວກັບລະບົບລ້ຽງປາໃນນາເຂົ້າ. ລະບົບດັ່ງກ່າວ ແຕກຕ່າງກັນທາງດ້ານຊີວະສາດ (ລວມເຖິງລະບົບຄວາມເຂັ້ມຂອງນ້ຳ ແລະ ຄວາມຈືດຂອງນ້ຳ) ແລະ ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານມັນ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ໃນທຸກກໍລະນີ ລ້ວນແຕ່ມີຄວາມບໍ່ແນ່ນອນເຊັ່ນ: ລະດັບນ້ຳຊຳໃດທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດ ແລະ ການປະສົມປະສານແນວພັນປາຕ່າງໆສຳລັບການລ້ຽງປາ ແລະ ແນວພັນເຂົ້າໃດທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດ.

ສະຖານະການຢູ່ເບນເກລ (Bengal) ຕາເວັນຕົກ ແມ່ນເອື້ອອຳນວຍໜ້ອຍກວ່າ ສ.ປ.ປ. ລາວ ໃນການຈັດຕັ້ງການຮ່ວມຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານແບບດັດປັບ, ທັງລະບົບຊັບພະຍາກອນ ແລະ ສິ່ງທີ່ເອື້ອຍອີງໃສ່ລະບົບແມ່ນບໍ່ປະສົມກົມກຽວກັນ. ນອກຈາກນີ້ ບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກໍຍັງຂາດຄວາມເຂື່ອຖືເຊິ່ງກັນແລະກັນ, ນັກວຽກສົ່ງເສີມ ບໍ່ໄດ້ຮັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນຈາກຊາວນາ ແລະ ຊາວນາ ແລະ ຜູ້ຕາງໜ້າຂອງເຂົາເຈົ້າບໍ່ເຊື່ອໝັ້ນແມ້ແຕ່ລັດຖະບານ ຫຼື ບໍ່ເຊື່ອໝັ້ນເຊິ່ງກັນແລະກັນ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນໄດ້ຮັບການຍືນຍັນຈາກຄຳເວົ້າຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: "ເຂົາເຈົ້າຈະບໍ່ເຮັດໃນສິ່ງທີ່ເຂົາເຈົ້າເວົ້າວ່າເຂົາເຈົ້າຈະເຮັດ" ແລະ "ແມ່ນແລ້ວ, ຂ້ອຍຕ້ອງການຮຽນຮູ້ຈາກປະສົບການຂອງຜູ້ອື່ນໆ ແຕ່ຂ້ອຍບໍ່ຕ້ອງການໃຫ້ຜູ້ອື່ນຮູ້ສິ່ງທີ່ຂ້ອຍເຮັດ".

ກໍລະນີສຶກສາຈາກເບນເກລ (Bengal) ຕາເວັນຕົກ

ສະພາບເຊັ່ນນີ້ໄດ້ສ້າງແສງໃຫ້ເຫັນບາງອົງປະກອບພື້ນຖານຂອງການຮ່ວມຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ ແລະ ວິທີການ ຮຽນຮູ້ທີ່ດັດປັບໄດ້. ທຳອິດຈຳເປັນຕ້ອງພັດທະນາຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ ແລະ ຕ້ອງກະກຽມທີ່ຈະຍອມຮັບຄວາມລົ້ມ ເຫຼວ. ມັນຄ້າຍຄືວ່າໃນສະຖານະການເຊັ່ນນີ້ ທຸກຄົນຈະບໍ່ວາງແຜນ ແຕ່ຕ້ອງຍອມຮັບສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ແທນ ແລະ ນຳ ໃຊ້ປະສົບການເພື່ອສ້າງຄວາມເຊື່ອຖືໂດຍການສະແດງນຳໃຈຮັບຜິດຊອບ ເຊິ່ງຈະນຳໄປສູ່ການປັບປຸງທີ່ດີຂຶ້ນ ສິ່ງນີ້ຈະນຳໄປສູ່ຈຸດທີ່ສອງເຊິ່ງເປັນຈຸດເລີ່ມຕົ້ນກິດຈະກຳນ້ອຍໆ ແລະ ອີງໃສ່ບູລິມະສິດຂອງຜູ້ນຳໃຊ້. ການ ຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ການສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າບາງສິ່ງບາງຢ່າງສາມາດເຮັດໄດ້ໃນລະດັບນ້ອຍໆ ກໍ່ສາມາດຊ່ວຍສ້າງຄວາມໝັ້ນໃຈໃນຂະບວນການ ແລະ ນຳໄປສູ່ການລົງທຶນຫລາຍກວ່າເກົ່າໃນໄລຍະຍາວ (ໂດຍບັນດາຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທັງໝົດ). ໃນລະດັບໃຫຍ່ຂຶ້ນ, ບັນດາກິດຈະກຳທີ່ແພງກວ່າ ແລະ ມີຄວາມສ່ຽງ ຫຼາຍກວ່າອາດຈະທົດລອງເຮັດພາຍຫລັງທີ່ມີການວາງພື້ນຖານແລ້ວ.

ຄວາມຈິງທີ່ວ່າ ມີຄວາມບໍ່ແນ່ນອນທີ່ຄ້າຍຄືກັນທົ່ວລະບົບ ໝາຍຄວາມວ່າມັນຍັງເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະນຳໃຊ້ຂະບວນ ການທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ໃນໜ້າ 33-34 ເພື່ອກຳນົດການທົດລອງທີ່ສາມາດໃຫ້ຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ເປັນປະໂຫຍດ ສຳລັບຊາວນາ. ຍຸດທະສາດທີ່ເຫັນດີແລ້ວລວມມີ ການທົດລອງປ່ອຍປາທີ່ໄດ້ປຸງປຸງສຳລັບກໍລະນີ ແນວພັນ ປາທີ່ມີລູກຫຼາຍ ປະສົມກັບ ແນວພັນທີ່ມີມູນຄ່າສູງ ແລະ ປ່ອຍໃນນາເຂົ້າທີ່ຊາວບ້ານໄດ້ພັດທະນາຂຶ້ນມາ. ແນວ ພັນເຂົ້ານີ້ ແມ່ນໄດ້ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມຈຳເປັນນຳໃຊ້ສານເຄມີທີ່ມີລາຄາແພງ ແລະ ຍັງສາມາດເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ປາ ອີກດ້ວຍ. ນອກຈາກນີ້ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານບາງອັນກ່ຽວຂ້ອງກັບການລ້ຽງປາທີ່ຊາວນາຍັງຂາດມັນ ເຂົາເຈົ້າຈະໄດ້ ຮັບໂດຍຜ່ານການຝຶກອົບຮົມການສຳມະນາຢູ່ພາຍໃນບ້ານ.

ຂະບວນການຂອງການຄັດເລືອກຍຸດທະສາດການຮຽນຮູ້ໄດ້ສະຫຼຸບລວມຄືນເຖິງບັນດາປະເດັນຂອງການທົດ ລອງທາງກົງ. ທຳອິດ ແມ່ນມັນຈະແຈ້ງແລ້ວວ່າ ຜູ້ຈັດການລະບົບຊັບພະຍາກອນແມ່ນໄດ້ຮັບປະໂຫຍດບາງສິ່ງ ຈາກການໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມ. ໃນກໍລະນີທີ່ສິ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວມານັ້ນ ບໍ່ແມ່ນປະເດັນສຳຄັນ ການທົດລອງແມ່ນອີງໃສ່ການ ສົມທຽບບັນດາທາງເລືອກຕ່າງໆ, ມັນມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງກັບການອອກແບບທາງດ້ານການທົດລອງທີ່ຕ້ອງການໃຫ້ ມີການຄວບຄຸມ. ສິ່ງທີ່ສອງ ແມ່ນປະເດັນຂອງຄວາມເປັນເອກະພາບ ແລະ ຄວາມສ່ຽງໄດ້ຍົກມາໃຫ້ເຫັນ ເຊິ່ງ ມັນເປັນສິ່ງສຳຄັນ, ໂດຍສະເພາະ ໃນກໍລະນີຂາດຄວາມເຊື່ອໝັ້ນອອກແບບການທົດລອງ ຊຶ່ງໃຫ້ເຫັນວ່າ ມີຄວາມ ເປັນເອກະພາບ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ມັນກໍ່ຍັງມີອຸປະສັກອັນໜຶ່ງ ແລະ ຄວາມຈຳເປັນສຳ ລັບການສົມທຽບຄວາມແຕກຕ່າງໃນການລ້ຽງປາ. ຜ່ານການນຳໃຊ້ການນຳສະເໜີແບບງ່າຍໆທີ່ໄດ້ສະແດງໄວ້ ຢູ່ໃນຕາຕະລາງນັ້ນ ມັນເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະພັດທະນາການທົດລອງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການລ້ຽງປາ ເຊິ່ງຈະເຮັດໃຫ້ບັນ ດາຊາວນາຮູ້ສຶກວ່າມີຄວາມເປັນເອກະພາບ ແລະ ຕ້ອງໄດ້ສ້າງຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ຈຳເປັນອີກ.

ການສ້າງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ

ເມື່ອໄດ້ກຳນົດຍຸດທະສາດການຮຽນຮູ້ ກັບຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງແລ້ວ (ພາກສຸດທ້າຍ), ບາດກ້າວຕໍ່ໄປ ກໍ່ແມ່ນພັດທະນາແຜນດຳເນີນງານ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີ່ອີງໃສ່ຄວາມຮັບຜິດຊອບ *ຮ່ວມກັນ*.

ໃນພາກໃຕ້ຂອງ ສປປ ລາວ, ວິທີການທີ່ນຳໃຊ້ນີ້ ແມ່ນການເຈລະຈາ ກ່ຽວກັບ “ສັນຍາ” ກັບຊາວບ້ານທີ່ເຂົ້າຮ່ວມ. ພາຍໃຕ້ເງື່ອນໄຂຂອງສັນຍາບັນດາບ້ານໄດ້ຕົກລົງທີ່ຈະຄຸ້ມຄອງແຫລ່ງນ້ຳ ໂດຍສະເພາະ ເພື່ອປະໂຫຍດຂອງຊຸມຊົນ ທີ່ຈະບັນທຶກປາທີ່ຈັບໄດ້ ແລະ ການຫາປາ ແລະ ທີ່ຈະກັບມາແລກປ່ຽນປະສົບການກັບຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຜູ້ອື່ນພາຍຫລັງ 1 ປີ ຜ່ານໄປ.

ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ, ໂຄງການໄດ້ຕົກລົງປ່ອຍປາໃສ່ແຫລ່ງນ້ຳຕາມແຜນການທົດລອງ, ໃຫ້ການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ຄຳແນະນຳ, ເກັບກຳຂໍ້ມູນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ແລກປ່ຽນຜົນໄດ້ຮັບກັບຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ ໃນຕອນທ້າຍຂອງວົງຈອນການທົດລອງ. ປັດໄຈທີ່ສຳຄັນຂອງສັນຍາ ແມ່ນໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບໃນການເກັບກຳຂໍ້ມູນ. ເຫດຜົນຂອງການເກັບກຳຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ເນັ້ນມີດັ່ງລຸ່ມນີ້ .

ລະບົບການເກັບກຳຂໍ້ມູນ

ການສ້າງຂໍ້ມູນໃໝ່ ແມ່ນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການເກັບຂໍ້ມູນ. ແມ່ນໃຜຄວນຈະເກັບກຳຫຍັງນັ້ນຈະກາຍເປັນປະເດັນ ແລະ ມັນກໍ່ມີຈຸດໄດ້ປຽບຫລາຍຢ່າງໃນການແລກປ່ຽນຄວາມຮັບຜິດຊອບລະຫວ່າງ ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໃນລັກສະນະທີ່ໄດ້ ນຳໃຊ້ຈຸດໄດ້ປຽບຕ່າງໆ. ຕົວຢ່າງ, ມັນອາດເປັນໄປໄດ້ຍາກທີ່ພະນັກງານ ຈະມີຊັບພະຍາກອນພຽງພໍສຳລັບການເກັບກຳຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ຊັບ ພະຍາກອນໃນແຕ່ລະວັນ, ແຕ່ວ່າ ຜູ້ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນເອງອາດເຮັດໄດ້ ໂດຍສະເພາະ ຖ້າມັນຮຽກຮ້ອງພຽງແຕ່ນຳໃຊ້ ຫລື ເສີມສ້າງເພີ່ມເຕີມ ໃສ່ລະບົບບັນທຶກທີ່ມີແລ້ວ ໂດຍຮັບຮູ້ວ່າ ຂໍ້ມູນໃດທີ່ເກັບກຳໄດ້ແລ້ວ ແລະ ເກັບກຳດ້ວຍວິທີໃດນັ້ນ ແມ່ນການເລີ່ມຕົ້ນທີ່ດີແລ້ວ ໃນການອອກແບບລະ ບົບການເກັບກຳຂໍ້ມູນ. ຫລັກການອີກອັນໜຶ່ງສຳລັບປັບປຸງຄຸນນະພາບຂອງ ຂໍ້ມູນທີ່ເກັບໄດ້ ແມ່ນໃຫ້ຕົງເອົາການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຜູ້ເກັບຂໍ້ມູນເຂົ້າໃນໄລຍະການວາງແຜນ ແລະ ອອກແບບລະບົບການເກັບກຳຂໍ້ມູນ. ສິ່ງນີ້ ຈະ ມີປະໂຫຍດຫລາຍໆຢ່າງຄື: ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການວາງແຜນ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ ຜູ້ເກັບກຳຂໍ້ມູນເຂົ້າໃຈວ່າ *ຍ້ອນຫຍັງ* ຈຶ່ງເກັບກຳຂໍ້ມູນ ແລະ ສິ່ງນີ້ ຈະຊຸກຍູ້ ເຂົາເຈົ້າ (ຖ້າເຂົາເຈົ້າເຫັນດີກັບຈຸດປະສົງຂອງການເກັບກຳຂໍ້ມູນໂດຍລວມ) ໃຫ້ເກັບກຳຂໍ້ມູນໄດ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງ. ການເກັບກຳຂໍ້ມູນທີ່ບໍ່ລະອຽດຄົບຖ້ວນ ມັກເກີດຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ເຖິງແມ່ນວ່າ ເມື່ອເວລາຜູ້ເກັບກຳຂໍ້ມູນຈະມີແຮງຈູງໃຈສູງ ປານໃດກໍ່ຕາມ ແລະ ຜົນທີ່ອອກມາບໍ່ດີຍ້ອນວ່າບໍ່ເຂົ້າໃຈວິທີການໃນການເກັບກຳຂໍ້ມູນແບບສະເພາະໃດໜຶ່ງ ເຊິ່ງກໍ່ມີຄວາມສຳຄັນເຊັ່ນດຽວກັບການເກັບກຳຂໍ້ມູນເອງ. ການມີສ່ວນຮ່ວມເຂົ້າໃນການອອກແບບ ຈະຊ່ວຍຮັບ ປະກັນວ່າ ລະບົບການເກັບກຳຂໍ້ມູນ

ຈະຖືກນຳໃຊ້ໃນຕົວຈິງໄດ້ ແລະ ເປັນທີ່ເຂົ້າໃຈ. ການເພີ່ມຄວາມຮູ້ສຶກເປັນເຈົ້າຂອງຕໍ່ຂະບວນການຮຽນຮູ້ກໍ່ສຳຄັນເຊັ່ນກັນ. ປັດໄຈທັງສອງຢ່າງ ຈະປັບປຸງຄຸນນະພາບຂອງຂໍ້ມູນທີ່ເກັບກຳ ແລະ ທັງເພີ່ມຄວາມສົນໃຈຕໍ່ວຽກງານດັ່ງກ່າວນຳ.

ຈາກຈຸດສຸດທ້າຍນີ້, ຄຸນນະພາບຂອງຂໍ້ມູນທີ່ເກັບກຳຍັງມີແນວໂນ້ມຈະເພີ່ມຂຶ້ນ ຖ້າຜູ້ທີ່ເກັບກຳໄດ້ເຂົ້າມາມີສ່ວນກ່ຽວພັນກັບຂໍ້ມູນ *ພາຍຫລັງ* ໄດ້ເກັບກຳແລ້ວ. ສິ່ງນີ້ ສາມາດເຮັດໄດ້ຕາມວິທີທາງລຸ່ມນີ້ :

- ◆ ອອກແບບການເກັບກຳຂໍ້ມູນ ໃນລັກສະນະທີ່ຂໍ້ມູນຈຳນວນໜຶ່ງຍັງຫຍຸ້ງຍາກກັບຜູ້ເກັບກຳ ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດຂອງເຂົາເຈົ້າເອງ;
- ◆ ດຶງເອົາການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຜູ້ເກັບຂໍ້ມູນໂດຍກົງເຂົ້າໃນການວິເຄາະຂໍ້ມູນ;
- ◆ ນຳສະເໜີຂໍ້ມູນທີ່ວິເຄາະແລ້ວກັບຄືນໃຫ້ຜູ້ເກັບກຳຮູ້ນຳໄວເທົ່າທີ່ຈະໄວໄດ້.

ອີກເທື່ອໜຶ່ງ ການສ້າງຄວາມຮູ້ສຶກ ‘ເປັນເຈົ້າຂອງ’ ຕໍ່ກັບຂໍ້ມູນ ຈະເສີມສ້າງຂີດຄວາມສາມາດ ແລະ ໃຫ້ໂອກາດແກ່ຜູ້ຄົນໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນຂະບວນການ.

ມັນໃຊ້ໄດ້ບໍ່?

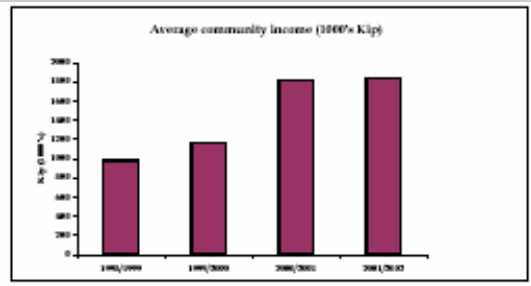
ວົງຈອນການຮຽນຮູ້ແບບມີການດັດປັບ ໃນໜ້າທີ່ 17 ໄດ້ເນັ້ນໃສ່ຄວາມຈຳເປັນໃຫ້ມີການປະເມີນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ. ສິ່ງນີ້ ຍັງໃຊ້ໄດ້ກັບວິທີການເກັບກຳຂໍ້ມູນເຊິ່ງຄວນໄດ້ຮັບການຕິດຕາມ ເພື່ອກວດສອບວ່າ ມັນໃຊ້ການໄດ້ບໍ່, ແລະ ຖ້າໃຊ້ການບໍ່ໄດ້ ຄວນຈະດັດປັບ ແລະ ປັບປຸງບ່ອນໃດ. ສິ່ງນີ້ ຈະຮັບປະກັນວ່າ ໃນການດຳເນີນການປະເມີນຜົນທັງໝົດຂະບວນການ (ເບິ່ງ ໜ້າ 48) ນັ້ນ ລະບົບການເກັບກຳຂໍ້ມູນຈະບໍ່ໄດ້ຖືວ່າເປັນອຸປະສັກຕົ້ນຕໍ. ຜູ້ທີ່ຢູ່ໃນຖານະທີ່ຈະປະເມີນລະບົບການເກັບກຳຂໍ້ມູນໄດ້ຕົກວ່າໝູ່ໝົດກໍ່ແມ່ນຜູ້ອອກແບບ ແລະ ຜູ້ເກັບກຳຂໍ້ມູນເອງ.

ແບ່ງປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບ

ໃຫ້ຜູ້ເກັບກຳຂໍ້ມູນມີສ່ວນຮ່ວມໃນການວິເຄາະ : ຈັດປະຊຸມເພື່ອສະເໜີຜົນໄດ້ຮັບກັບພະນັກງານເມືອງ ຢູ່ ສປປ ລາວ

ກອງປະຊຸມສຳມະນາເຫລົ່ານີ້ ໄດ້ຖືກອອກແບບມາ ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ພະນັກງານເມືອງສາມາດວິເຄາະຂໍ້ມູນໂຄງການ, ສ້າງເສັ້ນສະແດງ ແລະ ອະທິບາຍຜົນຂອງມັນໃຫ້ເຊິ່ງກັນແລະກັນ. ວິທີການ “ການຮຽນຮູ້ຈາກການເຮັດຕົວຈິງນີ້” – ໂດຍທົ່ວໄປຈະກ່ຽວພັນກັບ “ທັກສະ” ການຝຶກອົບຮົມ ແຕ່ໃນນີ້ ແມ່ນວິທີການດຳເນີນກອງປະຊຸມສຳມະນາ – ເຫັນວ່າແມ່ນວິທີການໜຶ່ງທີ່ມີລັກສະນະປະດິດສ້າງແບບໃໝ່ ທີ່ທາງໂຄງການໄດ້ ພັດທະນາຂຶ້ນມາ. ມັນເປັນສິ່ງທີ່ໃຊ້ເວລາ ແລະ ເທື່ອແຮງ ແຕ່ກໍ່ພິສູດແລ້ວວ່າປະສິບຜົນສຳເລັດໃນການເຜີຍແຜ່ຜົນຂອງການທົດລອງ. ພະນັກງານເມືອງບໍ່ພຽງແຕ່ຈະເຂົ້າໃຈຜົນໄດ້ຮັບດີກວ່າເກົ່າ ແຕ່ເຂົາເຈົ້າຍັງເພີ່ມຄວາມອາດສາມາດດ້ານການວິເຄາະຂອງເຂົາເຈົ້າ ແລະ ໄດ້ມີຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງຕໍ່ຂໍ້ມູນເພີ່ມຂຶ້ນ ເຊິ່ງພາໃຫ້ມີແຮງຈູງໃຈ ແລະ ຄວາມສົນໃຈເພີ່ມຂຶ້ນໃນກິດຈະກຳຂອງໂຄງການ.

ຫລັກການພື້ນຖານຂອງພວກເຮົາໃນການຊີ້ທິດກິດຈະກຳການສື່ສານຕ່າງໆ ແມ່ນວ່າຕ້ອງໄດ້ສ້າງຂໍ້ມູນ ແລະ ແລກປ່ຽນໃນລັກສະນະທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ຕາມກຳນົດເວລາ. ພວກເຮົາກວດສອບວ່າ ມີສິ່ງໃດ ທີ່ໄດ້ປະຕິບັດ ໄປແລ້ວ ແລະ ກໍ່ເລີ່ມຈາກຈຸດນັ້ນ. ໃນປະສົບການຂອງພວກເຮົາ ສ່ວນຫລາຍ ບັນດາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈະຮູ້ສຶກສະບາຍໃຈຫລາຍກວ່າ ໃນສະພາບແວດລ້ອມການຮຽນຮູ້ທີ່ເຂົາເຈົ້າຄຸ້ນເຄີຍ ເຊັ່ນ: ກອງປະຊຸມສຳມະນາທີ່ມີການນຳສະເໜີ, ການກ່າວຄຳເຫັນ ແລະ ຄຳປາໄສ. ບາງເທື່ອກໍ່ອາດບໍ່ແມ່ນວິທີທີ່ດີທີ່ສຸດ ສຳລັບແລກປ່ຽນບົດຮຽນ ແລະ ສົນທະນາກ່ຽວກັບປະສົບການ ແຕ່ວິທີການເຫລົ່ານີ້ ກໍ່ເປັນທີ່ຄຸ້ນເຄີຍດີ. ຍ້ອນແນວນັ້ນຈິ່ງໄດ້ມີການຮັກສາວິທີການເຫລົ່ານີ້ໄວ້ ນອກນັ້ນ ກໍ່ມີການ ແນະນຳ



ວິທີການຮຽນ ຮູ້ແບບໃໝ່ ແລະ ທີ່ກ້າວໜ້າກວ່າ – ເຊິ່ງລວມ ເຖິງການຫລິ້ນບົດບາດຈຳລອງ ແລະ ເກມຕ່າງໆ. ໜຶ່ງໃນວິທີການໃໝ່ໆທີ່ແນະນຳ ແມ່ນໄດ້ພັນລະນາໄວ້ລຸ່ມນີ້.

*ຮູບ: ພະນັກງານເມືອງ ກຳລັງວິເຄາະຂໍ້ມູນທີ່ເຂົາເຈົ້າໄດ້ຮ່ວມເກັບກຳ, ກຳລັງສະເໜີ ແລະ ສົນທະນາ
(ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: R. Arthur & C. Garaway)*

ແບ່ງປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບ

ຮູບແບບຂອງກອງປະຊຸມ

ໄດ້ມອບໝາຍໃຫ້ພະນັກງານເມືອງ – ເຮັດວຽກເປັນກຸ່ມຍ່ອຍ ແລະ ມີພະນັກງານແຂວງ ເປັນຜູ້ຊ່ວຍ – ໂດຍໄດ້ແຈກຢາຍເອກະສານທີ່ມີຂໍ້ມູນ ທີ່ເຂົາເຈົ້າເກັບກຳມາດ້ວຍຕົນເອງ ພ້ອມທັງຄຳແນະນຳ ວິທີວິເຄາະຂໍ້ມູນ. ເອກະສານແຕ່ລະສະບັບ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການສ້າງເສັ້ນສະແດງເພື່ອສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຈຸດສຳຄັນ ທີ່ຢາກຊີ້ໃຫ້ເຫັນ. ໂດຍລວມແລ້ວ ມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ສັງລວມຂໍ້ມູນ ແລະ ໃຫ້ຄິດໄລ່ງ່າຍໆ ເຊິ່ງພະນັກງານທັງໝົດກໍ່ຄຸ້ນເຄີຍດີ.



ເສັ້ນສະແດງໄດ້ສ້າງຂຶ້ນ ໂດຍນຳໃຊ້ຄອມພິວເຕີ ເຊິ່ງກໍ່ເປັນໂອກາດ ທີ່ເໝາະສົມສຳລັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ເຊິ່ງເຂົາເຈົ້າບໍ່ມີໂອກາດຄືແບບນີ້ ເລື້ອຍປານໃດ. ຈາກນັ້ນ ໄດ້ໃຫ້ຄຳຖາມ ‘ເຈາະຈີ້ມ’ ຈຳນວນໜຶ່ງໃຫ້ພະນັກງານເພື່ອຊ່ວຍເຂົາເຈົ້າຕີຄວາມໝາຍ ຂໍ້ຄິດຕ່າງໆທີ່ຈະຖອດຖອນໄດ້ຈາກຜົນການຄົ້ນຄວ້າຂອງເຂົາເຈົ້າ. ຫຼັງຈາກເຂົາເຈົ້າໄດ້ສົນທະນາສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ພາຍໃນກຸ່ມເຂົາເຈົ້າເອງ ແລະ ກັບພະນັກງານແຂວງແລ້ວ (ຜູ້ເຊິ່ງໄດ້ເຮັດບົດຝຶກຫັດຄືກັນນີ້ ມາກ່ອນແລ້ວ), ພະນັກງານໄດ້ນຳສະເໜີ ແລະ ສົນທະນາກ່ຽວກັບເສັ້ນສະແດງທີ່ສ້າງແລ້ວ ໃຫ້ເພື່ອນຮ່ວມງານຂອງເຂົາເຈົ້າ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ການນຳສະເໜີເຫຼົ່ານີ້ ໄດ້ດຳເນີນໄປໂດຍນຳໃຊ້ເຄື່ອງສາຍແຜ່ນໄສ ແລະ ອີກເທື່ອໜຶ່ງ ກໍ່ເປັນປະສົບການທີ່ໜ້າຍິນດີສຳລັບພະນັກງານເມືອງ ຜູ້ເຊິ່ງເມື່ອກ່ອນ ພຽງແຕ່ເຄີຍເບິ່ງຜູ້ອື່ນເຮັດເທົ່ານັ້ນ. ໃນເມື່ອທຸກຄົນຕົກລົງກ່ຽວກັບຂໍ້ຄິດ ທີ່ຖອດຖອນໄດ້ຈາກຜົນຂອງການວິເຄາະແລ້ວ ກໍ່ໄດ້ຂຽນປະໂຫຍກຄວາມໝາຍລົງກ້ອງເສັ້ນສະແດງ. ສຸດທ້າຍ ກໍ່ໄດ້ຮວບຮວມທັງເສັ້ນສະແດງ ແລະ ປະໂຫຍກຄວາມໝາຍຂອງມັນ ເຂົ້າເປັນປຶ້ມນ້ອຍ ແຈກຢາຍໃຫ້ພະນັກງານເມືອງຖືເມື່ອນຳໃນທ້າຍຂອງກອງປະຊຸມ. ພະນັກງານເມືອງ ສາມາດແລກປ່ຽນ ແລະ ກັບຄືນໄປເບິ່ງຂໍ້ມູນທີ່ຕົນເອງສ້າງຂຶ້ນ ເຊິ່ງເຂົາເຈົ້າກໍ່ຈະເຂົ້າໃຈມັນດີກວ່າຜູ້ອື່ນ.

ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ

ໜ້າຜ່ານມາໄດ້ໃຫ້ຕົວຢ່າງທີ່ກ່ຽວກັບວ່າ ຈະສາມາດ ແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນໄດ້ແນວໃດ. ໃນກໍລະນີນີ້ ພະນັກງານ ເມືອງບໍ່ພຽງແຕ່ນຳສະເໜີຂໍ້ມູນໃໝ່ໆ ແຕ່ເຂົາເຈົ້າຍັງ ໄດ້ວິທີການສ້າງຂໍ້ມູນສຳລັບເຂົາເຈົ້າເອງ, ເຊິ່ງຢູ່ໃນ ສະຖານະການທີ່ເຂົາເຈົ້າສາມາດເຂົ້າໃຈ ແລະ ກໍ່ໄດ້ ສົນທະນາໃນພາຍຫລັງ. ຂະບວນການນີ້ ໄດ້ສະແດງ ໃຫ້ເຫັນເຖິງ ບາງຫລັກການຕົ້ນຕໍ ສຳລັບແລກປ່ຽນ ຂໍ້ມູນ ໃນວິທີທາງທີ່ຊ່ວຍຍົກສູງການຮຽນຮູ້. ຕາມ ຫລັກການທົ່ວໄປແລ້ວ ໃນເວລາສ້າງວິທີການເພື່ອຄິດ ຄົ້ນວິທີການສຳລັບແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນ ຫາກມີ ຄວາມຫ້າວຫັນ ແລະ ອີງໃສ່ຜູ້ຮຽນເປັນຫຼັກແລ້ວ ແມ່ນຈະດີທີ່ສຸດ. ຄົນເຮົາສາມາດຮຽນຮູ້ໂດຍການຮັບ

ຟັງ, ດ້ວຍການເຫັນ ຫຼື ດ້ວຍການເຮັດ ແລະ ເປັນທີ່ ຮັບຮູ້ແລ້ວວ່າ ການຮຽນຮູ້ດ້ວຍ 3 ທາງ ແມ່ນເພີ່ມປະ ສິດທິຜົນຫຼາຍ.

ມີບາງຄຳຖາມທີ່ຄວນຖາມຕົນເອງເວລາພິຈາລະນາ ແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນອັນໃໝ່ ໃຫ້ກັບຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທີ່ ແຕກຕ່າງກັນ. ດັ່ງສະເໜີຢູ່ຂ້າງລຸ່ມ, ມັນແມ່ນການສື່ ສານທາງກົງກັບຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ. ນອກຈາກວິທີນີ້ ແລ້ວ ຍັງສາມາດນຳໃຊ້ແບບອື່ນ (ວິທະຍຸ, ບົດຂຽນ, ສົ່ງປະຈັກຕາ) ຖ້າຈຳເປັນ ຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນານຳໃຊ້ ສື່ໃຫ້ເໝາະສົມ ແລະ ຄຳຖາມຂ້າງລຸ່ມນີ້ຍັງສາມາດ ນຳໃຊ້ໄດ້.

ຄວາມຈຳເປັນດ້ານການສື່ສານຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ.

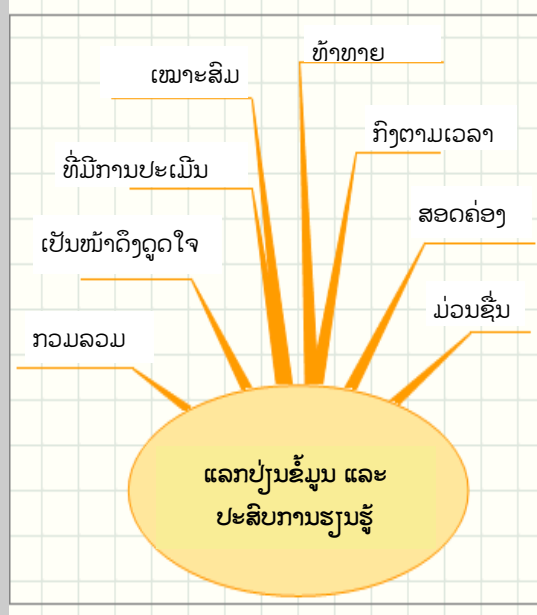
ຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງມີລະດັບການສຶກສາ, ໃຊ້ພາສາ, ຕ້ອງການຂໍ້ມູນອັນດຽວກັນບໍ່, ແລະ ເຂົາເຈົ້າເຄີຍຮັບຂໍ້ມູນ ໃໝ່ໃນຮູບແບບດຽວກັນບໍ່? ຖ້າຄຳຕອບຕໍ່ຄຳຖາມທັງໝົດນີ້ ວ່າ “ແມ່ນ” ມັນອາດເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນ ໃໝ່ກັບທຸກໆກຸ່ມໃນເວລາດຽວກັນ. ແນວໃດກໍ່ຕາມ ມັນມີແນວໂນມວ່າ ກຸ່ມຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມແຕ່ລະກຸ່ມ ມີຄວາມຈຳ ເປັນດ້ານການສື່ສານແຕກຕ່າງກັນ. ຄຳຖາມຕ່າງໆລຸ່ມນີ້ ອາດຊ່ວຍໃຫ້ກຳນົດຄວາມຈຳເປັນເຫລົ່ານັ້ນ.

ສຳລັບຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງແຕ່ລະກຸ່ມ

- ກຸ່ມນີ້ ຈຳເປັນຕ້ອງມີຂໍ້ມູນນີ້ ບໍ່? ຍ້ອນຫຍັງ?
- ກຸ່ມເຫັນວ່າຂໍ້ມູນນີ້ ສອດຄ່ອງກັບເຂົາເຈົ້າບໍ່ ແລະ ຖ້າບໍ່ ທ່ານຈະອະທິບາຍ “ຄວາມຈຳເປັນນີ້” ແກ່ເຂົາເຈົ້າ ແນວໃດ?
- ທ່ານຕ້ອງການຢາກໃຫ້ກຸ່ມເຮັດຫຍັງກັບຂໍ້ມູນນີ້ ?
- ແມ່ນໃຜຈະເປັນຜູ້ແລກປ່ຽນ/ອະທິບາຍຂໍ້ມູນນີ້ ໃຫ້ແກ່ເຂົາເຈົ້າ? ມັນລວມເຖິງຜູ້ຄົນຈາກກຸ່ມຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ກຸ່ມອື່ນບໍ່?
- ປະຈຸບັນເຂົາເຈົ້າມີທັກສະທີ່ເໝາະສົມທີ່ຈະເຮັດວຽກນີ້ ບໍ່?
- ແມ່ນໃຜຕື່ມອີກທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງຊ່ວຍຊຸກຍູ້ຂະບວນການນີ້?
- ກຸ່ມຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍເຄີຍໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນດ້ວຍວິທີໃດ?
- ໃນກໍລະນີນີ້ ມັນແມ່ນວິທີທາງຮັບຂໍ້ມູນທີ່ແທດເໝາະແລ້ວບໍ່, ຖ້າບໍ່ ຈະມີວິທີທາງອື່ນບໍ່?
- ມີວິທີທາງອື່ນທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ປະສິດການຮຽນຮູ້ກ້າວໜ້າກວ່ານີ້ ບໍ່?
- ກຸ່ມນີ້ ຈະສາມາດສົ່ງຂໍ້ມູນຂ່າວສານຕໍ່ໄປໃຫ້ກຸ່ມອື່ນໆບໍ່, ທ່ານຢາກໃຫ້ເຂົາເຈົ້າສົ່ງຕໍ່ບໍ່ ແລະ ທ່ານຈະຊ່ວຍສະ ຫັບສະໜູນຂະບວນການນີ້ແນວໃດ?
- ມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີລາຍລະອຽດລະດັບໃດ?
- ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຄວນຈະໃຊ້ພາສາໃດ ແລະ ທຸກຄົນສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ເທົ່າທຽມກັນໝົດບໍ່?
- ເມື່ອໃດ ເປັນເວລາທີ່ດີທີ່ສຸດສຳລັບແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນກັບກຸ່ມນີ້?
- ບ່ອນໃດແມ່ນບ່ອນທີ່ດີທີ່ສຸດສຳລັບແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານກັບກຸ່ມນີ້?

ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນໃໝ່ ໃນພາກໃຕ້ຂອງ ສປປ ລາວ

ໃນກໍລະນີຂອງລາວ, ກຸ່ມຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງແຕ່ລະກຸ່ມ ມີຄວາມຕ້ອງການຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ມີຄວາມມີລະດັບການສຶກສາແຕກຕ່າງກັນ, ຄຸ້ນເຄີຍກັບວິທີການຮັບຂໍ້ມູນແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ດຳລິງຊີວິດຢູ່ບ່ອນຕ່າງກັນ. ສິ່ງນີ້ ແນ່ນອນວ່າເປັນສະພາບການທີ່ແປກ ແລະ ກໍ່ຄວນເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດ ໃນການອອກແບບເຄື່ອງມືສຳລັບເກັບກຳຂໍ້ມູນທີ່ຖືກຕ້ອງ ຕາມທີ່ຜູ້ຄົນຈຳເປັນນຳໃຊ້ໃນວິທີທາງທີ່ວ່າ ເຂົາເຈົ້າທັງເຂົ້າໃຈ ແລະ ນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນ. ໃນລະຫວ່າງຂະບວນການ ຄວາມແຕກຕ່າງເຫຼົ່ານີ້ ກໍ່ໄດ້ຜ່ານຜ່າໂດຍການເສີມຂະຫຍາຍມູນເຊື້ອຂອງແຕ່ລະກຸ່ມ. ເມື່ອໃດກໍ່ຕາມ ທີ່ມີການພິຈາລະນາການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນ ຫຼັກການຕ່າງໆທີ່ໄດ້ກ່າວມາຂ້າງເທິງກໍ່ໄດ້ນຳມາພິ ຈາລະນາເຊັ່ນກັນ.



ບາງຫຼັກການທີ່ຄວນຄຳນຶງເຖິງໃນເວລາຄິດຄົ້ນຍຸດທະສາດສຳລັບ ແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນໃນໂຄງການ ຢູ່ພາກໃຕ້ ສປປ ລາວ.

ຄຸນສົມບັດຂອງກຸ່ມຕ່າງໆ

- | | |
|---------------------------------------|--|
| ນັກຄົ້ນຄວ້າຈາກພາຍນອກ | <ul style="list-style-type: none"> ◆ ມີລະດັບການສຶກສາຂັ້ນສູງ ເຊິ່ງຊ່ວຍໃຫ້ສາມາດວິເຄາະຜົນໄດ້ຮັບດ້ານວິທະຍາສາດ ◆ ມີປະສົບການດ້ານການນຳພາການສົນທະນາ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມເຂົ້ານຳໃຊ້ເພື່ອ ຊ່ວຍພັດທະນາວິທີການຮ່ວມກັບພະນັກງານແຂວງ ສຳລັບນຳພາການສົນທະນາ ແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນກັບກຸ່ມອື່ນ. |
| ພະນັກງານແຂວງ | <ul style="list-style-type: none"> ◆ ມີຄວາມສາມາດໃນການສື່ສານເປັນທັງພາສາອັງກິດ ແລະ ພາສາລາວ ແລະ ຍ້ອນແນວນັ້ນ ຈິ່ງແປເອກະສານທີ່ແທດເໝາະ ເພື່ອວ່າ ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນທັງໝົດ ສາມາດດຳເນີນຂຶ້ນເປັນພາສາທາງການ ຄື ພາສາລາວ. ◆ ມີປະສົບການໃນການນຳພາການສົນທະນາ ແລະ ຝຶກອົບຮົມຄູ່ຝຶກ ເຊິ່ງສາມາດນຳໃຊ້ ເພື່ອຝຶກພະນັກງານເມືອງ. ◆ ມີຄວາມເຂົ້າໃຈລະດັບການສຶກສາຂອງພະນັກງານເມືອງ ແລະ ວິທີທີ່ເຂົາເຈົ້ານຳໃຊ້ເພື່ອຮຽນຮູ້ກ່ຽວກັບສິ່ງຕ່າງໆ — ປະສົບການເຊິ່ງຊ່ວຍໃນການອອກແບບວິທີການທີ່ເໝາະສົມສຳລັບແລກປ່ຽນກັບກຸ່ມ. |
| ພະນັກງານເມືອງ | <ul style="list-style-type: none"> ◆ ມີຄວາມເຂົ້າໃຈລະດັບການສຶກສາຂອງຊາວບ້ານ ສະມາຊິກ 'ຄະນະກຳມະການ ຄຸ້ມຄອງແຫ່ງນ້ຳ' ແລະ ວິທີທີ່ເຂົາເຈົ້າ ນຳໃຊ້ເພື່ອຮຽນຮູ້ກ່ຽວກັບສິ່ງຕ່າງໆ — ປະສົບການເຊິ່ງຊ່ວຍໃນການອອກແບບວິທີການທີ່ເໝາະສົມ ສຳລັບແລກປ່ຽນກັບກຸ່ມ. ◆ ມີການສ້າງຄວາມລື່ງເຄີຍໄດ້ດີກັບຊາວບ້ານ ສະມາຊິກ 'ຄະນະກຳມະການ ຄຸ້ມຄອງແຫ່ງນ້ຳ' ໂດຍຜ່ານການຝຶກອົບຮົມ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ ກາຍເປັນຜູ້ນຳພາ ການສົນທະນາ 'ແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນ' ທີ່ດີເລີດໄດ້. ◆ ມີການສ້າງຄວາມລື່ງເຄີຍກັບອຳນາດການປົກຄອງເມືອງໄດ້ດີ ເຊິ່ງຊ່ວຍຮັບປະກັນໃຫ້ມີສະຖານທີ່ທີ່ເໝາະສົມສຳລັບການຈັດກອງປະຊຸມກັບຊາວບ້ານ. |
| 'ຄະນະກຳມະການ ຄຸ້ມຄອງແຫ່ງນ້ຳ' ຂອງບ້ານ. | <ul style="list-style-type: none"> ◆ ຄວາມຍືດຢູ່ນໃນການທີ່ຈະມາ ເຕີ້ນໂຮມກັນຢູ່ໃນເມືອງ ແລະ ຮຽນຮູ້ກ່ຽວກັບຂໍ້ມູນໃໝ່ ທີ່ສ້າງຂຶ້ນມາໄດ້. ◆ ປະສົບການກ່ຽວກັບການອະທິບາຍສິ່ງຕ່າງໆ ໃຫ້ແກ່ສະມາຊິກຂອງເຂົາເຈົ້າພາຍໃນບ້ານ. ◆ ຄວາມນັບຖື ແລະ ຄວາມເຊື່ອໝັ້ນຂອງສະມາຊິກພາຍໃນບ້ານ. |

ປະເດັນການຮຽນຮູ້ທີ່ສໍາຄັນ (ພາກທີ 3)

ການແບ່ງປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບ

- ຍຸດທະສາດການຮຽນຮູ້ ຄວນຜັນຂະຫຍາຍມາເປັນແຜນການ ຄຸ້ມຄອງ ເຊິ່ງລວມເອົາການກຳນົດບົດບາດ ແລະ ໜ້າທີ່ຮັບ ຜິດຊອບຢ່າງຈະແຈ້ງສໍາລັບຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມແຕ່ລະກຸ່ມ. ບົດບາດ ແລະ ໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບຕ່າງໆຈະແຕກຕ່າງ ໄປຕາມແຕ່ລະກໍລະນີ.
- ມັນມີຈຸດໄດ້ປຽບສໍາລັບການແບ່ງປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນ ການເກັບກຳຂໍ້ມູນລະຫວ່າງກຸ່ມຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ. ເຖິງແນວ ໃດກໍ່ຕາມ, ສິ່ງນີ້ ບໍ່ຄວນຖືເປັນໂອກາດສໍາລັບໂອນ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ໃນການເກັບກຳຂໍ້ມູນເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ແມ່ນການ ປັບປຸງຄຸນນະ ພາບຂອງຂໍ້ມູນທີ່ເກັບກຳໄດ້.

ເສີມສ້າງບົນພື້ນຖານລະບົບການ

ຕິດຕາມທີ່ມີແລ້ວ

- ນຳໃຊ້ບັນດາລະບົບການເກັບກຳຂໍ້ມູນທີ່ມີແລ້ວ. ບັນ ດາລະບົບເຫຼົ່ານີ້ ອາດຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ດັດປັບ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ໄດ້ກວມເອົາທຸກຂໍ້ມູນທີ່ຈຳເປັນ ແຕ່ກໍ່ຍັງມີຈຸດໄດ້ປຽບທີ່ວ່າມັນເປັນທີ່ຄຸ້ນເຄີຍດີ.
- ດຶງເອົາຜູ້ທີ່ຈະລົງເກັບກຳຂໍ້ມູນເຂົ້າຮ່ວມໃນໄລຍະການ ອອກແບບ ແລະ ວາງແຜນ, ສິ່ງນີ້ ສາມາດປັບປຸງຄຸນນະ ພາບຂອງຂໍ້ມູນທີ່ເກັບກຳມາ ຍ້ອນວ່າຜູ້ເກັບກຳເຂົ້າໃຈເຫດ ຜົນຂອງການເກັບກຳຂໍ້ມູນ. ມັນກໍ່ຍັງຈະຮັບປະກັນວ່າ ລະບົບທີ່ພັດທະນາຂຶ້ນມາ ໃຊ້ໄດ້ກັບຕົວຈິງ ແລະ ຮັບປະກັນ ວ່າ ຜູ້ເກັບກຳຂໍ້ມູນຄຸ້ນເຄີຍກັບວິທີດຳເນີນງານ.
- ສາມາດເພີ່ມແຮງຈູງໃຈສໍາລັບການເກັບກຳຂໍ້ມູນໄດ້ຖ້າຜູ້ ເກັບກຳຂໍ້ມູນໄດ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບຂໍ້ມູນໃນຂັ້ນຕອນຕໍ່ໄປ. ວິທີທາງເພື່ອໃຫ້ບັນລຸໄດ້ສິ່ງນີ້ ກໍ່ລວມມີການຮັບປະກັນວ່າ ບາງຂໍ້ມູນກ່ຽວຂ້ອງໂດຍກົງກັບຜູ້ເກັບກຳ, ດຶງເອົາການມີ ສ່ວນຮ່ວມຂອງຜູ້ເກັບກຳເຂົ້າໃນການວິເຄາະຂໍ້ມູນ ແລະ ນຳສະເໜີຜົນຂອງການວິເຄາະຂໍ້ມູນຄືນໃຫ້ຜູ້ເກັບກຳໄວເທົ່າ ທີ່ຈະໄວໄດ້.
- ຮັບປະກັນວ່າ ໄດ້ປະເມີນລະບົບການເກັບກຳຂໍ້ມູນ, ລວມທັງປະເມີນຜູ້ເກັບກຳນຳ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ວິທີການ ເຫຼົ່ານີ້ໃຊ້ໄດ້ຜົນ.

ສື່ສານກັບກຸ່ມຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ

- ຄົນເຮົາຮຽນຮູ້ດ້ວຍການຟັງ, ການເບິ່ງ ແລະ ການເຮັດຕົວຈິງ. ສິ່ງນີ້ ຄວນຈະຄຳນຶງໄວ້ໃນ ໃຈ ເມື່ອເວລາພິຈາລະນາ ວິທີການ ສຳລັບສື່ ສານກັບກຸ່ມຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ.
- ມັນກໍ່ສໍາຄັນເຊັ່ນກັນ ທີ່ຈະຄຳນຶງເຖິງຜູ້ອ່ານ ແລະ ຈຸດພິເສດຂອງເຂົາເຈົ້າ ເພື່ອຊອກຮູ້ ເຖິງຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການດ້ານການສື່ ສານຂອງເຂົາເຈົ້າ ອີງຕາມລະດັບ ທັກສະ, ພາສາ, ການສຶກສາ ແລະ ຄວາມຈຳເປັນ ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ ອາດຂ້ອນຂ້າງແຕກຕ່າງກັນ.
- ຍ້ອນວ່າຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ້ອງນຳໃຊ້ເວລາ ຂອງເຂົາເຈົ້າ ເຮັດອັນອື່ນ, ທ່ານຄວນພິຈາ ລະນາ ຢ່າງລະມັດລະວັງ ທັງດ້ານກຳນົດ ເວລາ ແລະ ສະຖານທີ່ ສຳລັບກິດຈະກຳການ ແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນ. ການຈັດງານໃນລະຫວ່າງ ລະດູການເກັບກ່ຽວ ແມ່ນມີແນວໂນ້ມວ່າຈະ ບໍ່ມີຄົນມາຮ່ວມຫລາຍ.
- ເຊັ່ນດຽວກັບກິດຈະກຳອື່ນ ທີ່ກ່ຽວພັນກັບ ຂະ ບວນການຮຽນຮູ້ແບບມີການດັດປັບ, ພວກ ເຮົາພິຈາລະນາເຖິງວ່າ ມັນມີຄວາມ ສໍາຄັນ ທີ່ຈະຕ້ອງຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ປະເມີນ ທຸກກິດຈະກຳແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນ ເພື່ອໃຫ້ ກິດຈະກຳເຫຼົ່ານັ້ນ ໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ຕະຫລອດໄລຍະເວລາ.



ການຮຽນຮູ້ແບບມີການດັດປັບ

ການຮຽນຮູ້ແບບມີການດັດປັບ ແຕກຕ່າງຄືແນວໃດ?

ການຮຽນຮູ້ ແມ່ນເສັ້ນທາງສູ່ການຕັດສິນໃຈທີ່ມີການຮັບຮູ້ລ່ວງໜ້າ.

ການຮຽນຮູ້ແບບມີການດັດປັບແມ່ນແຕກຕ່າງຈາກແບບອື່ນ. ພວກເຮົາຮູ້ສຶກວ່າ ມັນແຕກຕ່າງຍ້ອນວ່າ ມັນບໍ່ພຽງແຕ່ກ່ຽວກັບ ການກຳນົດຄວາມຈຳເປັນ ແລະ ການວາງແຜນດຳເນີນງານ ໂດຍມີການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຜູ້ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆເທົ່ານັ້ນ. ວິທີການນີ້ ໄປໄກກວ່າເລັກນ້ອຍ ດ້ວຍການນຳເອົາການຮຽນຮູ້ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານມາສູ່ໝາກ ຫົວໃຈຂອງການຄຸ້ມຄອງ. ການຮຽນຮູ້ແບບມີການດັດປັບ ສະໜອງວິທີການທີ່ເປັນລະບົບ ເພື່ອເສີມສ້າງຈາກສິ່ງທີ່ຮູ້ແລ້ວ ສ່ວນຫລາຍການຄຸ້ມຄອງດຳເນີນໄປກ່ອນ ແລະ ການຮຽນຮູ້ຖືວ່າຕາມຫລັງ. ການຮຽນຮູ້ແບບມີການດັດປັບແຕກຕ່າງຢູ່ບ່ອນວ່າ ການຮຽນຮູ້ ແມ່ນຈະປະເຊີນໜ້າກັບຄວາມບໍ່ແນ່ນອນຕ່າງໆ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ຈຳເປັນ ເຊິ່ງໄດ້ກຳນົດໄວ້ລ່ວງໜ້າການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການດຳເນີນການຄຸ້ມຄອງທີ່ອອກແບບເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຂໍ້ມູນມາ ແລະ ໃນຂະນະດຽວກັນກໍ່ໃຫ້ໄດ້ປະໂຫຍດນຳ. ສິ່ງນີ້ມີປະໂຫຍດສຳຄັນຫລາຍ ໃນການເຮັດໃຫ້ລະບົບເກັບກຳຂໍ້ມູນຕ່າງໆເກັບກຳເອົາພຽງແຕ່ສິ່ງທີ່ຈຳເປັນ. ມັນສຳຄັນ ເພາະວ່າ ການເກັບກຳຂໍ້ມູນມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສຳລັບຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນກິດຈະກຳການເກັບກຳຂໍ້ມູນ. ສຸດທ້າຍ, ການຄຸ້ມຄອງແມ່ນກ່ຽວກັບການຕັດສິນໃຈທີ່ມີການຮັບຮູ້ລ່ວງໜ້າ ເພື່ອ ບັນລຸຈຸດປະສົງຂອງຕົນ ໂດຍຄຳນຶງເຖິງອຸປະສັກຕ່າງໆ.

ການສ້າງ, ການແລກປ່ຽນ ແລະ ນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນຂ່າວສານບໍ່ພຽງແຕ່ແມ່ນຜົນໄດ້ຮັບສ່ວນໜຶ່ງຂອງການຄຸ້ມຄອງ ຫລື ບາງສິ່ງບາງຢ່າງທີ່ນຳມາພິຈາລະນາພາຍຫລັງການຄຸ້ມຄອງໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໄປແລ້ວ ມັນແມ່ນໜຶ່ງໃນບັນດາຈຸດປະສົງທີ່ເປັນຫລັກການຂອງການຄຸ້ມຄອງ.

ການປະເມີນຜົນ

ໃນບັນດາຂັ້ນຕອນທັງໝົດ, ການປະເມີນຜົນແມ່ນຂໍ້ກະແຈ ສູ່ການຮຽນຮູ້, ຍ້ອນວ່າ ເມື່ອສະຖານະການເປີດກວ້າງ ສູ່ການຄົ້ນຄວ້າຢ່າງຖີ່ຖ້ວນ ເທົ່ານັ້ນ ຈະເຮັດໃຫ້ເຮົາສາມາດເຂົ້າໃຈວ່າກິດຈະກຳຕ່າງໆ ປະສິບຜົນສຳເລັດໃນລະດັບໃດ, ຖ້າບໍ່ສຳເລັດ ຕ້ອງໄດ້ມີການປັບປຸງຢູ່ບ່ອນໃດ. ແນວໃດກໍຕາມ, ສ່ວນຫລາຍ ການປະເມີນຜົນບໍ່ຄ່ອຍຈະບັນລຸສິ່ງນີ້ ຍ້ອນວ່າຖ້າມີການປະເມີນຜົນກໍມັກຈະເກີດຕອນທ້າຍຂອງວົງຈອນໂຄງການ, ຫລື ເປັນພຽງແຕ່ປະເມີນ **ຜົນໄດ້ຮັບ** ຂອງກິດຈະກຳເທົ່ານັ້ນ ແລະ ບໍ່ແມ່ນ **ຂະບວນການ** ທີ່ດຳເນີນໄປເພື່ອບັນລຸມັນ. ໃນກໍລະນີເຫລົ່ານີ້ ໂອກາດສຳຄັນສຳລັບການຮຽນຮູ້ກໍ່ເສຍໄປ: ທ່ານອາດຮູ້ແລ້ວວ່າຈຸດປະສົງຕ່າງໆບໍ່ໄດ້ບັນລຸ, ແຕ່ໂດຍປາສະຈາກການປະເມີນຜົນຂະບວນການຢ່າງຄັກແນ່ ທ່ານອາດຮູ້ພຽງເລັກນ້ອຍວ່າຍ້ອນຫຍັງຈຶ່ງບໍ່ບັນລຸ.

ຍ້ອນວ່າການຮຽນຮູ້ແບບມີການດັດປັບເປັນຂະບວນການທີ່ມີການໂຕ້ຕອບ, ມັນຈຶ່ງຮຽກຮ້ອງວ່າທັງຜົນໄດ້ຮັບ ແລະ ຂະບວນການປະຕິບັດເພື່ອໃຫ້ບັນລຸຜົນນັ້ນ ແມ່ນຈະຕ້ອງຜ່ານການປະເມີນຜົນ ແລະ ທົບທວນຄືນຕະຫລອດເວລາ. ການປະເມີນຜົນມີຫລາຍລະດັບຄື ການປະເມີນຜົນກ່ຽວກັບ:

- ♦ ຂະບວນການຮຽນຮູ້: ໄດ້ມີການສ້າງ, ແລກປ່ຽນ ແລະ ນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນທີ່ຕ້ອງການບໍ່?
- ♦ ວິທີການຮຽນຮູ້: ໄດ້ມີການນຳໃຊ້ວິທີການ ເພື່ອສ້າງ ແລະ ແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຢ່າງມີປະສິດທິຜົນບໍ່?
- ♦ ໝາກຜົນຂອງການຮຽນຮູ້: ປະໂຫຍດທີ່ໄດ້ຮັບ ຈາກຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຄຸ້ມຄຸ້ມກັບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເກັບກຳຂໍ້ມູນບໍ່?

ກອບຮ່າງວຽກທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນໃນໜ້າຕໍ່ໄປ ໄດ້ຮັບການພັດທະນາຂຶ້ນມາໃນລະຫວ່າງໄລຍະໂຄງການຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ເພື່ອຊີ້ທິດໃຫ້ແກ່ການປະເມີນຜົນ ທັງໃນລະຫວ່າງ ແລະ ໃນຕອນທ້າຍຂອງຮອບວຽນການທົດລອງແຕ່ລະຮອບ. ມັນປະສົມປະສານເອົາການປະເມີນຜົນຂະບວນການ ເຂົ້າກັບການປະເມີນຜົນໄດ້ຮັບ ແລະ ມັນກໍ່ຈັດຕັ້ງເປັນເຄືອ (ຕົ້ນໄມ້) ການຕີລາຄາ ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ທ່ານໄດ້ເຈາະຈົ້ມວ່າ ຢູ່ບ່ອນໃດມີແນວໂນ້ມທີ່ຈະເກີດບັນຫາ. ໃນໜ້າຕໍ່ໄປ ໜ້າ 48 — 54 ແມ່ນເວົ້າເຖິງກອບຮ່າງແຕ່ລະພາກ, ໃຫ້ຕົວຢ່າງກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ໄດ້ເຮັດ ຜ່ານມາແລ້ວໃນກໍລະນີ ຂອງ ສປປ ລາວ ຕາມຄວາມເໝາະສົມ.

ຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ສ້າງຂຶ້ນມາແມ່ນສິ່ງທີ່ຄາດຫວັງໄວ້ບໍ່?

ການເກັບກຳຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບວ່າ ລະບົບຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດເຮັດວຽກແນວໃດນັ້ນ ບໍ່ແມ່ນພຽງເປັນຜົນໄດ້ຮັບສ່ວນໜຶ່ງຂອງວິທີການຮຽນຮູ້ແບບມີການດັດປັບສຳລັບການຄຸ້ມຄອງເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ແມ່ນໜຶ່ງໃນຈຸດປະສົງທີ່ເປັນຫລັກການຂອງມັນ. ດັ່ງນັ້ນ ມັນເປັນທີ່ໜ້າເປັນຫວ່າງຫລາຍວ່າຂະບວນການທົດລອງນັ້ນໄດ້ສ້າງຂໍ້ມູນຕາມທີ່ໄດ້ອອກແບບ ໃຫ້ມັນສ້າງຂຶ້ນບໍ່ ແລະ ເປັນໜຶ່ງໃນບັນດາປັດໄຈ ຕັດແຍກອອກຈາກວິທີການຄຸ້ມຄອງອື່ນໆ.

ຫລັງຈາກຮອບວຽນການທົດລອງ ຫລື ການສ້າງຂໍ້ມູນຂ່າວສານແຕ່ລະຮອບ ຕ້ອງໄດ້ປະເມີນຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ ຢ່າງພິນິດພິຈາລະນາ. ມັນໄດ້ຫລຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ແນ່ນອນລົງ ຕາມທີ່ອອກແບບການທົດລອງມາໃນເບື້ອງຕົ້ນບໍ່, ຖ້າບໍ່ ແມ່ນຍ້ອນຫຍັງ? ເຫດຜົນທີ່ຂາດຜົນສຳເລັດອາດແມ່ນຍ້ອນວ່າ ມີການລົ້ມເຫລວ ໃນການອອກແບບການທົດລອງເບື້ອງຕົ້ນ (ໝາຍຄວາມວ່າ ເຖິງແມ່ນວ່າທຸກຢ່າງຈະເປັນໄປຕາມທີ່ຄາດເດົາໄວ້ ແຕ່ຄວາມບໍ່ແນ່ນອນກໍ່ບໍ່ອາດຫລຸດລົງໄດ້). ຕົວຢ່າງ ອາດແມ່ນຍ້ອນວ່າ ມີການປ່ຽນແປງລະຫວ່າງແຕ່ລະສະຖານທີ່ໜ້ອຍໄພດ, ຫລື ສະຖານທີ່ບ່ອນທົດລອງບໍ່ພຽງພໍ ທີ່ຈະໃຫ້ຄຳຕອບແກ່ຄຳຖາມທີ່ທ່ານພະຍາຍາມທີ່ຈະຕັ້ງຂຶ້ນ. ອີກດ້ານໜຶ່ງ ບັນຫາອາດແມ່ນມາຈາກລະບົບການເກັບກຳຂໍ້ມູນ, ແລະສຸດທ້າຍ ຈຶ່ງບໍ່ສາມາດໃຫ້ຂໍ້ມູນຕາມຮູບແບບທີ່ຕ້ອງການ. ອີກດ້ານໜຶ່ງ ມັນອາດເປັນຍ້ອນທັງສອງ ຄື ບັນຫາຂອງຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຂໍ້ສົມມຸດຖານຕ່າງໆ ໃນການອອກແບບການທົດລອງ ແລະ ລະບົບເກັບກຳຂໍ້ມູນນັ້ນ ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂຢ່າງພຽງພໍເທື່ອ. ສິ່ງທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດຢູ່ນີ້ ແມ່ນວ່າຊຸກຍູ້ໃຫ້ຜູ້ທີ່ປະເມີນຊື້ໃຫ້ເຫັນ 'ຄວາມລົ້ມເຫລວ' ແລະ ນຳມາສົນທະນາຫລາຍກວ່າທີ່ຈະເຊື່ອໄວ້.

ການປະເມີນຜົນ

ຮຽນຮູ້ຈາກ 'ຄວາມລົ້ມເຫລວ' ໃນ ສປປ ລາວ

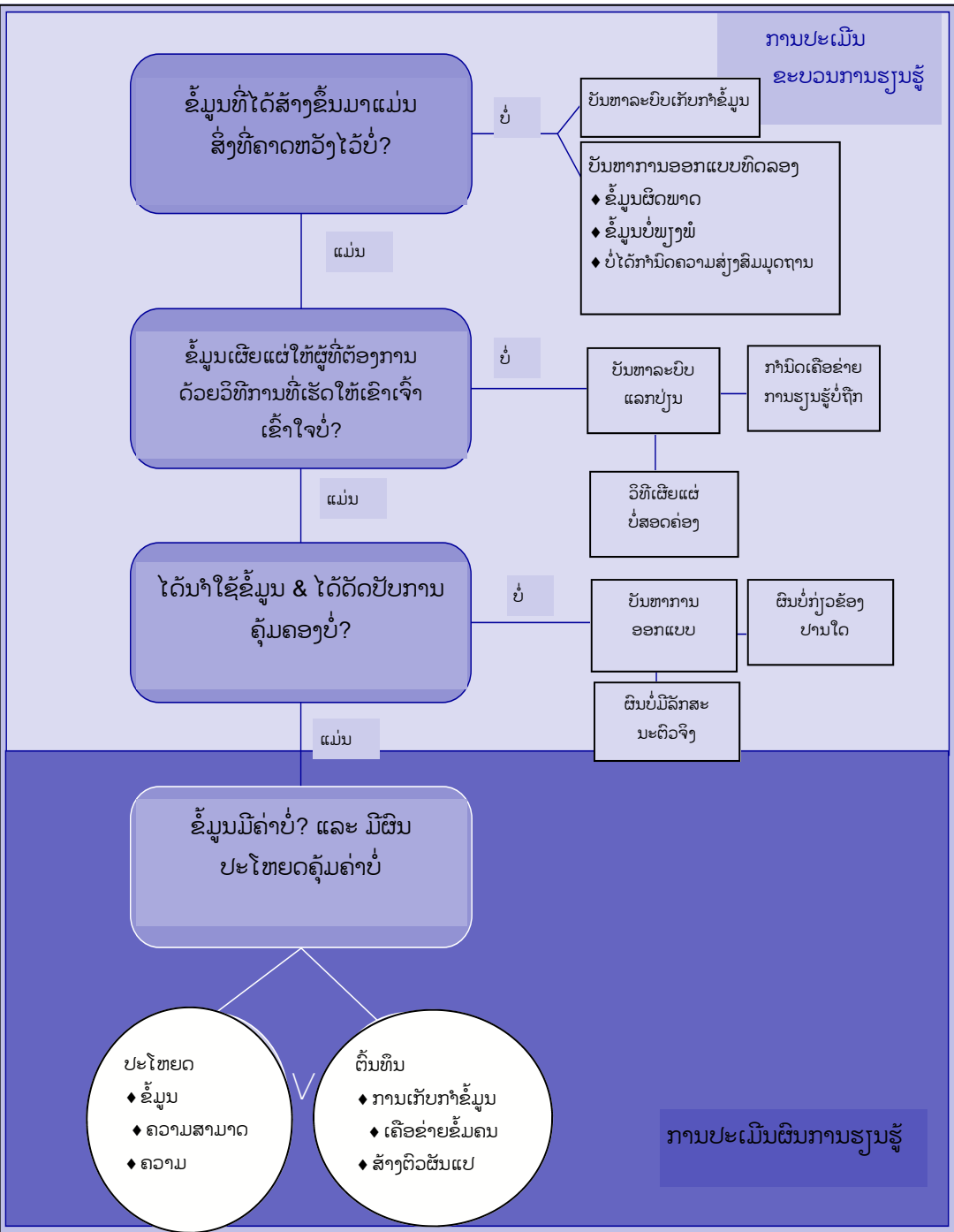
ຮູບພາບ:
ຂົນສົ່ງລູກປານ້ອຍ
ໄປໃຫ້ຊາວບ້ານ ໃນ
ການທົດລອງປ່ອຍປາ
ເຊິ່ງດຳເນີນຢູ່ພາກໃຕ້
ຂອງ ສປປ ລາວ
(ແຫລ່ງ:
R. Arthur & C.
Garaway).

ດັ່ງທີ່ກ່າວໄວ້ໃນໜ້າຜ່ານໆມາແລ້ວວ່າ ວິທີການຮຽນຮູ້ແບບມີການ
ດັດປັບທີ່ໄດ້ທົດລອງຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ໄດ້ຖາມຄຳຖາມວ່າ —
"ປາທີ່ປ່ອຍພັນໃດ ທີ່ໄດ້ດີກວ່າໃນແຫລ່ງນ້ຳປະເພດໃດ?" ແຫລ່ງ
ນ້ຳຕ່າງໆ ມີປາພັນຕ່າງໆປະປົນກັນ ແລະ ໃນຫ້າຍຂອງປີທຳອິດ
ກໍ່ໄດ້ເກັບກູ້ປາຄືນ. ແຕ່ໜ້າເສຍດາຍ, ມີພຽງເປີເຊັນໜ້ອຍຂອງປາ
ນ້ອຍທີ່ປ່ອຍທີ່ສາມາດເກັບຄືນໄດ້ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ເປັນໄປໄດ້ຍາກ ທີ່ຈະມີຂໍ້ສະຫລຸບຕ່າງໆກ່ຽວກັບຄຳຖາມໃນເບື້ອງຕົ້ນ.



ແນວໃດກໍ່ຕາມ, ກໍ່ໄດ້ມີການທົບທວນຢ່າງພິນິດພິຈາລະນາ ເພື່ອຄືນຫາວ່າ ແມ່ນຫຍັງທີ່ຜິດພາດ ແລະ
ປາຫາຍໄປໃສໝົດ! ໄດ້ມີການປະເມີນ ແລະ ປັບປຸງລະບົບການເກັບກຳຂໍ້ມູນແລ້ວ ເຊິ່ງຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ລະບົບບໍ່ແມ່ນ
ສາເຫດ, ແຕ່ວ່າ ຍັງບໍ່ໄດ້ກຳນົດຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຂໍ້ສົມມຸດຖານຫລາຍໆ ຢ່າງຂຶ້ນມາໃນການອອກແບບການທົດລອງ,
ລວມເຖິງຄວາມສ່ຽງທີ່ກ່ຽວພັນກັບການຂົນສົ່ງ ແລະ ຖືກປາອື່ນກິນ. 'ການກວດສອບຄືນ' ຊ່ວຍໃຫ້ພວກເຮົາສາມາດ
ປັບປຸງການອອກແບບຕໍ່ໄປພາຍຫລັງຈາກນັ້ນ ແລະ ໄດ້ຄຳຕອບຕໍ່ຄຳຖາມ ຂອງພວກເຮົາໃນປີຕາມມາ.

ຂໍ້ກະແຈສູ່ການປັບປຸງ



ການປະເມີນຜົນ

ໄດ້ມີການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນ ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນບໍ່ ?

ບາດກ້າວຕໍ່ໄປແມ່ນການປະເມີນການຮຽນຮູ້ແບບມີ ການດັດປັບ ວ່າຂໍ້ມູນຂ່າວສານນັ້ນໄດ້ສົ່ງໄປເຖິງຜູ້ທີ່ຈຳເປັນ ໃນຮູບແບບທີ່ເຂົາເຈົ້າເຂົ້າໃຈ ບໍ່. ໄດ້ນຳໃຊ້ຫລາຍໆວິທີສຳລັບຕີລາຄາການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ໃນຮູບແບບກໍລະນີສຶກສາ, ທັງໃນລະຫວ່າງ ແລະ ໃນຕອນທ້າຍຂອງ ວົງຈອນການທົດລອງ.

ເວທີສຳລັບແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານຕາມຫລັກການ ຂອງພວກເຮົາ ແມ່ນຜ່ານກອງປະຊຸມສຳມະນາ. ໄດ້ມີການຈັດກອງປະຊຸມສຳມະນາ ຂຶ້ນຫລາຍໆຊຸດ ໂດຍມີບັນດາຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຫລາຍໆພາກສ່ວນ ເຂົ້າຮ່ວມ (ບາງກອງປະຊຸມກໍ່ໄດ້ສະເໜີມາແລ້ວໃນຄູ່ມືແນະນຳ ສະບັບເຫລົ່ານີ້) ໃນທ້າຍຂອງກອງປະຊຸມ ແຕ່ລະຊຸດໄດ້ຕີລາຄາ ກິດຈະກຳ ໂດຍນຳໃຊ້ ຮ່າງສອບຖາມ ສຳລັບທັງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ຄູ່ຝຶກ. ໄດ້ຖາມຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໂດຍສະເພາະກ່ຽວກັບວ່າສາມາດບັນລຸ ໄດ້ຈຸດປະສົງຕ່າງໆຂອງກອງປະຊຸມບໍ່ (ລວມທັງການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນ ຂ່າວສານ) ແລະ ຖາມວ່າເຂົາເຈົ້າຮູ້ສຶກວ່າ ເຂົາເຈົ້າໄດ້ຮຽນບາງສິ່ງ ບາງຢ່າງບໍ່ ໃນຂະນະດຽວກັບ ຄູ່ຝຶກກໍ່ປະເມີນຢ່າງພິນິດພິຈາລະນາກ່ຽວ ກັບວິທີການທີ່ໄດ້ນຳໃຊ້ ແລະ ຜົນງານຂອງຕົນເອງໃນການນຳໃຊ້ວິທີ ການເຫລົ່ານັ້ນ. ສ່ວນໜຶ່ງຂອງຮ່າງສອບຖາມ ທີ່ນຳໃຊ້ສຳລັບ ໃຫ້ຄູ່ຝຶກ ປະເມີນຕົນເອງນັ້ນ ໄດ້ສະແດງໄວ້ໃນນີ້. ການປະເມີນຕົນເອງ ແລະ ການສົນທະນາເປັນກຸ່ມຂອງຄູ່ຝຶກ ແມ່ນໜຶ່ງໃນວິທີທາງທີ່ສຳຄັນ ເຊິ່ງໃນ ນັ້ນ ສາມາດປັບປຸງວິທີການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນສຳລັບຮອບວຽນການ ທົດລອງ ຮອບຕໍ່ໄປ. ນອກນັ້ນ ຍັງໄດ້ປະເມີນອີກວ່າ ການປັບປຸງທີ່ດຳ

ເນີນໄປບົນພື້ນຖານການສົນທະນານັ້ນ ໄດ້ສົ່ງຜົນ ໃຫ້ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານໄດ້ດີກວ່າ ເກົ່າບໍ່. ສິ່ງນີ້ ດຳເນີນໄປໂດຍການສົມທຽບຄຳຕຳນິຕິຊົມ ຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນແຕ່ລະປີ ແລະ ເບິ່ງວ່າໂດຍສະ ເລ່ຍ ແລ້ວການຕີລາຄາໄດ້ຮັບການປັບປຸງດີຂຶ້ນແນວ ໃດ. ໃນກໍລະນີຂອງລາວ, ແຕ່ລະປີມີການປັບປຸງດີ ຂຶ້ນຫລາຍ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ບໍ່ພຽງແຕ່ຜູ້ເຂົ້າ ຮ່ວມໄດ້ຮຽນຮູ້ ແຕ່ບັນດາຄູ່ຝຶກກໍ່ຮຽນຮູ້ເຊັ່ນກັນ. ສິ່ງ ນີ້ຖືວ່າເປັນໝາກຜົນທີ່ຍິ່ງໃຫຍ່!

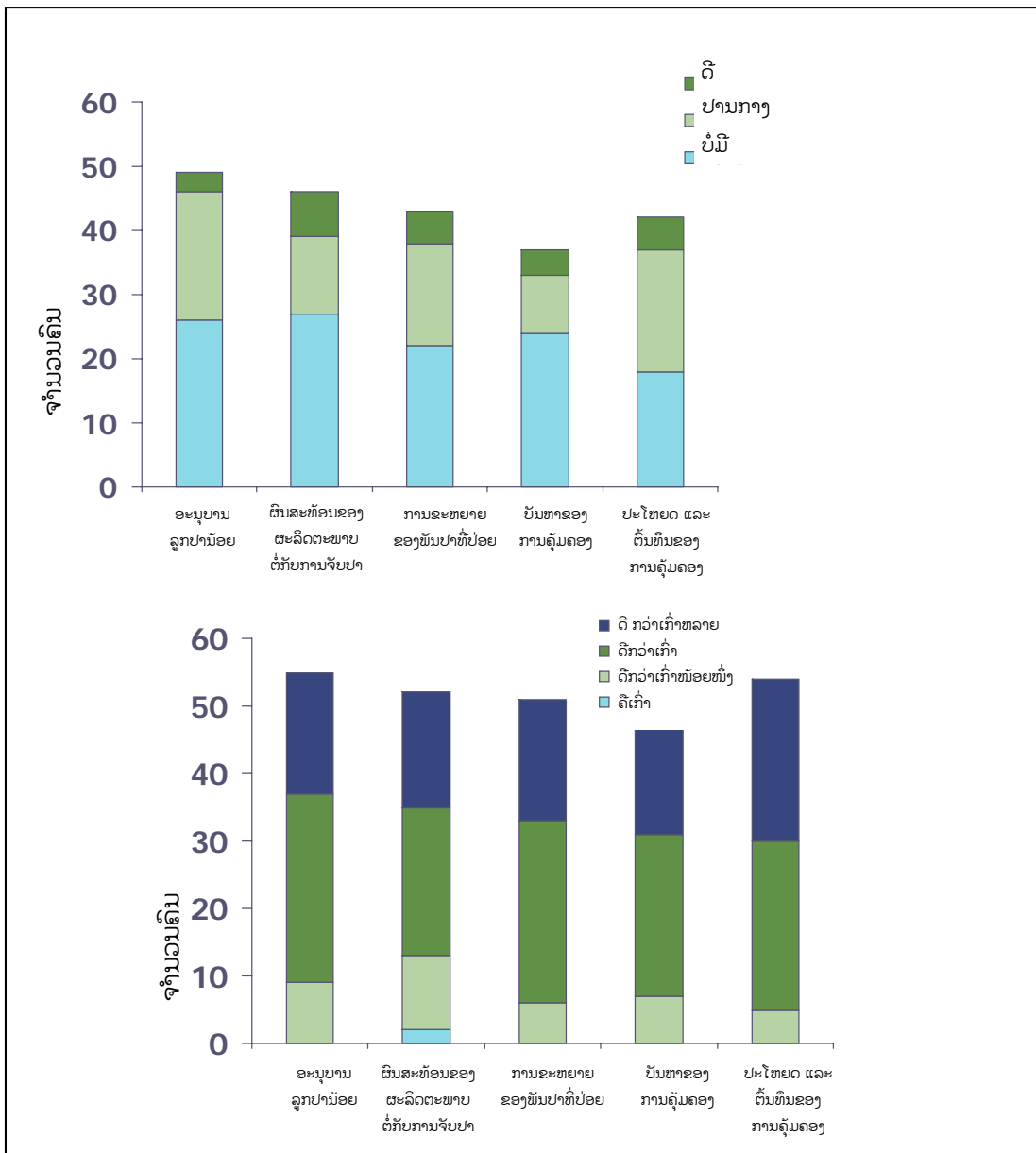
ເພີ່ມເຕີມໃນຈຸດນີ້ແມ່ນ ໃນທ້າຍຂອງວົງຈອນການ ທົດລອງແຕ່ລະຮອບ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທຸກພາກສ່ວນ ໄດ້ຖືກສະເໜີໃຫ້ປະເມີນເນື້ອໃນວ່າ ທັກສະ ແລະ ຄວາມຮູ້ຂອງເຂົາເຈົ້າໄດ້ຮັບການປັບປຸງດີຂຶ້ນຫລາຍ ປານໃດ ເຊິ່ງເປັນຜົນມາຈາກຂະບວນການທີ່ເຂົາເຈົ້າ ເຂົ້າຮ່ວມ. ເຊິ່ງໄດ້ນຳໃຊ້ຮ່າງສອບຖາມເຊັ່ນກັນ. ເສັ້ນສະແດງທີ່ສະແດງໝາກຜົນສຳລັບສະມາ ຊິກຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງແຫລ່ງນີ້ຂອງບ້ານ ໃນກໍລະນີຂອງລາວ ໄດ້ນຳສະເໜີໃນໜ້າຕໍ່ໄປ.

ການປະເມີນຜົນ

ພາກໜຶ່ງທີ່ຮັດມາຈາກຮ່າງ ປະເມີນຕົນເອງຂອງຄູຝຶກ

ເວການກະກຽມກອງປະຊຸມ: ທ່ານໄດ້ກຽມບໍ່?	0	1	2	3	4	5	ຄຳເຫັນ
ໄດ້ກຳນົດຈຸດປະສົງບໍ່?							
ໄດ້ກຳນົດກິດຈະກຳຕ່າງໆ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບບໍ່?							
ມີການປ່ຽນແປງໃນວິທີການຝຶກອົບຮົມບໍ່ (ການເຮັດວຽກລວມເປັນກຸ່ມໃຫຍ່, ກຸ່ມຍ່ອຍ, ເປັນບຸກຄົນ?)							
ມີເວລາພຽງພໍສຳລັບການກະກຽມບໍ່?							
ການນຳສະເໜີ:	0	1	2	3	4	5	ຄຳເຫັນ
ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສາມາດເຂົ້າໃຈບົດຮຽນບໍ່?							
ມັນເປັນໜ້າສົນໃຈສຳລັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມບໍ່?							
ມັນແທດເໝາະກັບລະດັບຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມບໍ່?							
ມີເວລາພຽງພໍບໍ່?							
ພວກເຮົາໄດ້ນຳໃຊ້ແຜນບົດສອນບໍ່?							
ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ຮຽນຮູ້ຫຍັງບໍ່?							
ການສື່ສານ: ທ່ານໄດ້ສື່ສານບໍ່?	0	1	2	3	4	5	ຄຳເຫັນ
ເວົ້າຈະແຈ້ງ							
ອະທິບາຍຄຳສັບທີ່ຍາກ							
ນຳໃຊ້ໜັງສື/ແຜນວາດທີ່ຈະແຈ້ງ							
ຕອບຄຳຖາມຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ຈະແຈ້ງ?							
ຮັບຄຳຕຳນິຕິຊົມຈາກຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ?							
ຊຸກຍູ້ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມປະກອບສ່ວນ?							
ຄວບຄຸມການໃຫ້ຄຳຕຳນິຕິຊົມໄດ້ດີບໍ່?							
ໃຫ້ການຊຸກຍູ້ ແລະ ຈູງໃຈຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ							

ຂະບວນການ ແລະ ໝາກຜົນ



ເສັ້ນສະແດງໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມຮູ້ຂອງຜູ້ຕາງໜ້າຂອງບ້ານ ກ່ຽວກັບດ້ານໃດໜຶ່ງຂອງການຄຸ້ມຄອງແຫລ່ງນ້ຳ ກ່ອນຈະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວິທີການ.

ເສັ້ນສະແດງສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຜູ້ຕາງໜ້າຂອງບ້ານກ່ຽວກັບບາງດ້ານຂອງການຄຸ້ມຄອງແຫລ່ງນ້ຳ ພາຍຫລັງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວິທີການ.

ໄດ້ນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນຂ່າວສານບໍ່?

ສຸດທ້າຍໃນພາກຂະບວນການຂອງການປະເມີນຜົນ, ມັນສຳຄັນວ່າ ຂໍ້ມູນທີ່ສ້າງຂຶ້ນ ແລະ ແລກປ່ຽນມັນໄດ້ນຳໃຊ້. ຖ້າບໍ່ໄດ້ນຳໃຊ້ ອີກເທື່ອໜຶ່ງແນະນຳວ່າ ຕົ້ນສະບັບການອອກແບບການທົດລອງບໍ່ເໝາະສົມ. ອາດແມ່ນຍ້ອນວ່າ ກ) ຜົນໄດ້ຮັບບໍ່ສອດຄ່ອງກັບຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ຫລື ຂ) ຜົນໄດ້ຮັບບໍ່ແທດເໝາະກັບການນຳໃຊ້ຕົວຈິງ. ຂະບວນການ

ສຳລັບກຳນົດທາງເລືອກທີ່ລະບຸໄວ້ໃນໜ້າທີ 23 ຄວນຊ່ວຍກຳຈັດແນວໂນ້ມທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນໄດ້. ແນວໃດກໍຕາມ, ບໍ່ວ່າຈະໄດ້ນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນຫລືບໍ່ກໍຕາມ ເມື່ອວ່າ ການຮຽນຮູ້ໄດ້ເກີດຂຶ້ນເຕັມສ່ວນແລ້ວ ກໍຕ້ອງໄດ້ປະເມີນ. ເພື່ອເຮັດໄດ້ຄືແນວນີ້ ຕ້ອງໄດ້ເກັບກຳຂໍ້ມູນດັ່ງລຸ່ມນີ້ ແລະ ຈາກນັ້ນກໍຕີລາຄາຢ່າງພິນິດພິຈາລະນາກ່ຽວກັບ:

- ♦ ຫລັກຖານການປ່ຽນແປງທີ່ເໝາະສົມ ຂອງການດຳເນີນງານ ຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ຈາກປີນີ້ ຫາ ປີນັ້ນ.
- ♦ ການປັບປຸງຜົນງານດີຂຶ້ນຈາກປີນີ້ ຫາ ປີນັ້ນ(ທັງຜົນຂອງການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຂະບວນການຮຽນຮູ້)
- ♦ ຫລັກຖານວ່າ ຜູ້ຄົນຮູ້ວ່າເຂົາເຈົ້າມີທັກສະ / ຄວາມຮູ້ ເພີ່ມຂຶ້ນຫລືບໍ່.

ວິທີການນີ້ ຄຸ້ມຄຸ້ມກັບການລົງທຶນຫລາຍປານໃດ?

ປະໂຫຍດຕ່າງໆຂອງຂໍ້ມູນ ທີ່ໄດ້ ຄຸ້ມຄຸ້ມກັບຕົ້ນທຶນ ບໍ່?

ເຖິງແມ່ນວ່າຂະບວນການຮຽນຮູ້ແບບມີການດັດປັບ ນຳໄປສູ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການທົດລອງຄຸ້ມຄອງດັ່ງທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນໄວ້ຢ່າງປະສິບຜົນສຳເລັດ ແລະ ສິ່ງຜົນໃຫ້ມີການຫລຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ ແລະ ການດັດປັບການຄຸ້ມຄອງ, ມັນກໍຍັງມີຄຳຖາມ ອີກຄຳຖາມໜຶ່ງທີ່ຕ້ອງຖາມ. ມັນຄຸ້ມຄຸ້ມຄ່າບໍ່?

ວິທີການຮຽນຮູ້ແບບມີການດັດປັບ ມີ ທາງ ທີ່ຈະຄຸ້ມຄຸ້ມກວ່າການຄຸ້ມຄອງແບບທົດລອງເຮັດ ແລະ ແບບບໍ່ເປັນລະບົບ ເຊິ່ງໃນນີ້ ການຮຽນຮູ້ສ່ວນຫລາຍຈະເປັນລັກສະນະກະທັນຫັນ. ແນວໃດກໍ່ຕາມ ບໍ່ຄວນຈະສົມມຸດຖານໂດຍອັດຕະໂນມັດວ່າ ມັນເປັນເຊັ່ນນັ້ນ. ຫາກເປັນໄປໄດ້ຄວນຄາດຄະເນປະໂຫຍດຈາກຂະບວນການ ແລະ ປະໂຫຍດໃນອະນາຄົດ ຈາກນັ້ນ ກໍ່ຄວນສົມທຽບສິ່ງເຫລົ່ານີ້ ກັບຕົ້ນທຶນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.

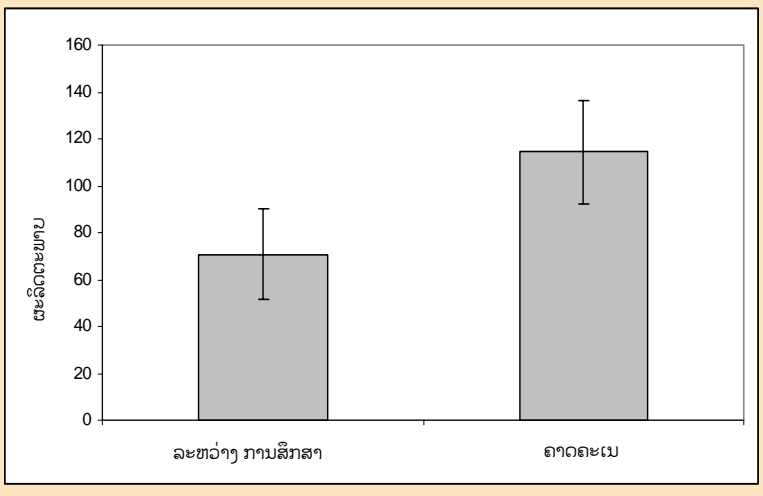
ຕົ້ນທຶນທີ່ບໍ່ກ່ຽວກັບວັດຖຸ ແລະ ປະໂຫຍດເຊັ່ນ 'ການເສີມສ້າງຂີດຄວາມສາມາດ' ຫລື ຄວາມຍືດຢຸນຂອງລະບົບທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ຄວນຈະໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາເຊັ່ນກັນ ສ່ວນຫລາຍ ຕົ້ນທຶນ ແລະ ປະໂຫຍດເຫລົ່ານີ້ແມ່ນສຳຄັນຕໍ່ກຸ່ມຕ່າງໆ ເຊັ່ນຜູ້ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ. ຕົວຢ່າງ: ເຂົາເຈົ້າອາດເຫັນວ່າ ຕົ້ນທຶນໃນການຂາດວຽກໃຊ້ແຮງງານອັນອື່ນສູງກວ່າ ຈຶ່ງບໍ່ຄຸ້ມຄຸ້ມທີ່ຈະເຂົ້າຮ່ວມ.

ອີກດ້ານໜຶ່ງ ພວກເຮົາພົບວ່າ ບາງບ້ານເຫັນວ່າໂອກາດທີ່ຈະແລກປ່ຽນບົດຮຽນແມ່ນມີປະໂຫຍດ ແລະ ຄຸ້ມຄຸ້ມກວ່າ ໃນຂະນະທີ່ພະນັກງານແຂວງເຫັນວ່າ ການມີໂອກາດທີ່ຈະໄດ້ເຮັດສິ່ງໃດໜຶ່ງທີ່ຕອບສະໜອງຄວາມຈຳເປັນຂອງຊາວບ້ານນັ້ນ ມີຄຸ້ມຄຸ້ມຫລາຍ. ມັນເປັນການຍາກທີ່ຈະຄຳນວນວ່າປະໂຫຍດເຫລົ່ານີ້ເປັນຈິງສຳລັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຫຼາຍປານໃດ.

ມັນສຳຄັນຫລາຍ ທີ່ຈະລວມເອົາທັດສະນະຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທຸກຄົນ ກ່ຽວກັບວ່າ ເຂົາເຈົ້າຮູ້ສຶກວ່າ ມັນຄຸ້ມຄຸ້ມຫລືບໍ່. ໄດ້ມີບາງທິດຊີ້ນຳທີ່ເປັນປະໂຫຍດ ກ່ຽວກັບການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ການປະເມີນຜົນ ໃຫ້ໄວ້ໃນພາກທີ 5.

ປະໂຫຍດຈາກການທົດລອງທີ່ກ້າວໜ້າໃນພາກໃຕ້ ຂອງ ສປປ ລາວ

ເຖິງແມ່ນວ່າ ການທົດລອງຢ່າງຫ້າວຫັນຈະບໍ່ສາມາດສ້າງຂໍ້ມູນໄດ້ໃນທ້າຍປີທີ 1, ແຕ່ໃນທ້າຍປີທີ 2 ກໍ່ສາມາດໃຫ້ຄຳແນະນຳພື້ນຖານຂອງໝາກຜົນໄດ້. ເພື່ອຕີລາຄາຄຸ້ມຄຸ້ມຄ່າຂອງຂໍ້ມູນນີ້, ໄດ້ມີການຄິດໄລ່ປະໂຫຍດຕ່າງໆ ຈາກການທີ່ໝົດທຸກບ້ານໄດ້ນຳໃຊ້ວິທີການ ປ່ອຍປາແບບປະສົມທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງແລ້ວ (ເບິ່ງເສັ້ນສະແດງ). ດັ່ງທີ່ເຫັນ, ພຽງແຕ່ຂໍ້ມູນນີ້ເທົ່ານັ້ນ ກໍ່ສາມາດສະໜອງປະໂຫຍດຢ່າງຫລວງຫລາຍຖ້າ ນຳໃຊ້ມັນ. ນອກນັ້ນ ມູນຄ່າຂອງປະໂຫຍດທັງໝົດຈາກບັນດາບ້ານທັງໝົດ ໄດ້ນຳມາສົມທຽບກັບຕົ້ນທຶນຂອງການທົດລອງ. ສິ່ງເຫລົ່ານີ້ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ມັນຈະໃຊ້ເວລາໜ້ອຍກວ່າ 7 ປີ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ປະໂຫຍດທັງໝົດ ເທົ່າກັບຕົ້ນທຶນໂຄງການໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ (ລວມທັງຄ່າຂົນ ສົ່ງ, ກອງປະຊຸມ, ການປ່ອຍປາ ແລະ ອື່ນໆ). ສິ່ງນີ້ ຈຶ່ງເປັນໜ້າຊຸກຍູ້ ແລະ ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄຸ້ມຄຸ້ມຄ່າຂອງການທົດລອງ.



ປະເດັນການຮຽນຮູ້ທີ່ສໍາຄັນ (ພາກທີ 4)

ການປະເມີນຜົນໃນທຸກໆຂັ້ນຕອນ

- ♦ ການປະເມີນຜົນບໍ່ພຽງແຕ່ເບິ່ງວ່າ *ແມ່ນຫຍັງ* ເກີດຂຶ້ນ, ໝາຍຄວາມວ່າ ໝາກຜົນຂອງການຄຸ້ມຄອງ. ມັນຕ້ອງໄດ້ກວດກາເບິ່ງຂະບວນການຄຸ້ມຄອງນໍາອີກ. ເຮັດໄດ້ຄືດັ່ງກ່າວເທົ່ານັ້ນ ພວກເຮົາຈຶ່ງສາມາດເຂົ້າໃຈວ່າ *ຍ້ອນຫຍັງ* ສິ່ງຕ່າງໆຈຶ່ງເປັນໄປໄດ້ ຫລື ບໍ່ໄດ້ ແລະ ປ່ຽນແປງ *ວິທີ* ທີ່ພວກເຮົາເຮັດສິ່ງຕ່າງໆ.
- ♦ ສິ່ງນີ້ ຫມາຍຄວາມວ່າ ໃນວິທີການເນັ້ນໃສ່ການຮຽນຮູ້ ພວກເຮົາຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ປະເມີນ ບໍ່ພຽງແຕ່ໝາກຜົນຂອງການຮຽນຮູ້ແຕ່ຍັງຕ້ອງປະເມີນຂະບວນການຮຽນຮູ້ ແລະ ວິທີການຮຽນຮູ້ນໍາ.
- ♦ ການພິຈາລະນາເບິ່ງຂະບວນການ ແລະ ວິທີການ ໝາຍຄວາມວ່າ ບໍ່ພຽງແຕ່ພັດທະນາ ບັນດາຕົວຊີ້ວັດຂັ້ນມາ ເພື່ອໃຫ້ເຮົາຮູ້ວ່າແມ່ນຫຍັງໃຊ້ໄດ້ ແລະ ແມ່ນຫຍັງໃຊ້ບໍ່ໄດ້ເທົ່ານັ້ນ, ມັນຍັງ ໝາຍຄວາມວ່າ ປະເມີນໃນທຸກຂັ້ນຕອນຕະຫລອດເວລາ ບໍ່ແມ່ນວ່າພຽງແຕ່ປະເມີນໃນຕອນທ້າຍເທົ່ານັ້ນ.

ຂະບວນການຮຽນຮູ້

- ♦ ຄວາມລົ້ມເຫລວໃນການສ້າງ ແລະ ແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນອາດເປັນຍ້ອນການອອກແບບການທົດລອງບໍ່ດີ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ການເກັບກໍາຂໍ້ມູນອ່ອນ ຫລື ທັງສອງຢ່າງ. ໃນທຸກໆ ກໍລະນີ ຄວນຈັດການໃຫ້ດີ ແລະ ໃຫ້ຖືເປັນໂອກາດສໍາລັບປັບປຸງ ຫລາຍກວ່າທີ່ຈະຖືເປັນຄວາມລົ້ມເຫລວທີ່ຕ້ອງເຊື່ອງໄວ້.

ວິທີການຮຽນຮູ້

- ♦ ທີ່ສໍາຄັນ ພວກເຮົາຈຳເປັນຕ້ອງຮູ້ວ່າຂໍ້ມູນໄດ້ສິ່ງໄປເຖິງຜູ້ຄົນ ໃນຮູບແບບທີ່ເຂົາເຈົ້າເຂົ້າໃຈຫລືບໍ່. ການປະເມີນຜົນໂດຍໃຫ້ຜູ້ທີ່ສະໜອງ ແລະ ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນເປັນຜູ້ປະເມີນນັ້ນຈະຊ່ວຍໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໃຈວ່າແມ່ນຫຍັງໃຊ້ໄດ້ ແລະ ແມ່ນຫຍັງໃຊ້ບໍ່ໄດ້ ແລະ ພາໃຫ້ມີການປັບປຸງ.
- ♦ ນອກຈາກຢາກຮູ້ວ່າຂໍ້ມູນທີ່ໄປເຖິງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທີ່

ເປັນກຸ່ມເປົ້າໝາຍໄດ້ຢ່າງສໍາເລັດຜົນ ຫລືບໍ່ ພວກເຮົາຍັງຕ້ອງການຢາກຮູ້ວ່າເຂົາເຈົ້າໄດ້ນໍາໃຊ້ມັນບໍ່. ຖ້າເຂົາເຈົ້າມີຂໍ້ມູນແລ້ວ ແລະ ບໍ່ນໍາໃຊ້ມັນ ກໍ່ຊື່ໃຫ້ເຫັນວ່າ ໜຶ່ງກໍ່ແມ່ນຍ້ອນມັນບໍ່ແທດໝາຍ ແລະ ພວກເຮົາຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາຄືນໃໝ່ອີກ ເຖິງວິທີການກໍານົດຄວາມຈໍາເປັນ.

- ♦ ພວກເຮົາສາມາດວັດແທກການນໍາໃຊ້ ດ້ວຍການປ່ຽນແປງໃນພຶດຕິກຳຂອງ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ, ການປັບປຸງໃນຂະບວນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບ ແລະ ຈາກທັດສະນະຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມເອງ ກ່ຽວກັບລະດັບຄວາມພໍໃຈ, ຄວາມຮູ້ ແລະ ທັກສະ.

ໝາກຜົນຂອງການຮຽນຮູ້

- ♦ ປັດໄຈທີ່ສໍາຄັນປັດໄຈດຽວ ກ່ຽວກັບໝາກຜົນ ແມ່ນວ່າປະໂຫຍດຈາກຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ ແລະ ທີ່ແລກປ່ຽນກັນນັ້ນຄຸ້ມຄ່າກັບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທີ່ລົງທຶນໄປບໍ່.
- ♦ ເມື່ອພິຈາລະນາເຖິງຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ປະໂຫຍດ ມັນກໍ່ມີຄວາມສໍາຄັນທີ່ຈະບໍ່ພຽງແຕ່ກວດສອບເບິ່ງຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ປະໂຫຍດຈາກທັດສະນະຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ແຕ່ຍັງຕ້ອງຮັບຮູ້, ແລະ ປະເມີນບົນພື້ນຖານປະໂຫຍດທີ່ບໍ່ເປັນຮູບປະທໍາ ເຊັ່ນ ການມີຄວາມຍືດຍຸ່ນ ແລະ ການເຊື່ອມໂຍງດ້ານສັງຄົມເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ທັງປະໂຫຍດທີ່ເປັນຮູບປະທໍາເຊັ່ນລາຍຮັບ ແລະ ຜົນຜະລິດ.

ຮັບເອົາ 'ຄວາມລົ້ມເຫລວ'

- ♦ ຄວາມລົ້ມເຫລວເປັນຈຸດທີ່ເດັ່ນຂັດກວ່າໝູ່ໝົດ ແຕ່ກໍ່ເປັນຂອດໜຶ່ງທີ່ຍາກທີ່ສຸດທີ່ຈະຍອມຮັບ ແລະ ປ່ຽນແປງ, ໂດຍສະເພາະພາຍໃນອົງການຈັດຕັ້ງ. ແນວໃດກໍ່ຕາມ ເພື່ອໃຫ້ຂະບວນການປະສິບຜົນສໍາເລັດສູງສຸດ ມັນກໍ່ສໍາຄັນວ່າ ທຸກຄົນທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງນັ້ນເປີດກວ້າງຕໍ່ການຮຽນຮູ້ ແລະ ຍິນດີຍອມຮັບວ່າ ເມື່ອເວລາທີ່ສິ່ງຕ່າງໆ ບໍ່ເປັນໄປຕາມທີ່ຄາດຫວັງໄວ້ ມັນໄດ້ໃຫ້ໂອກາດສໍາລັບຮຽນຮູ້ ແລະ ສໍາລັບປັບປຸງ ຖ້າເຮົາເຊື່ອງໄວ້ ກໍ່ຈະເປັນການເຊື່ອງໂອກາດໃນການປັບປຸງເຊັ່ນກັນ.

ຂໍ້ແນະນຳກ່ຽວກັບແຫລ່ງຂໍ້ມູນ ແລະ ເອກະສານອ້າງອີງ

ເອກະສານອ້າງອີງ ທີ່ໄດ້ອ້າງອີງເຖິງຢູ່ຕະຫລອດໃນຄູ່ມືແນະນຳສະບັບນີ້

ການຄຸ້ມຄອງແບບມີການດັດປັບ

Arthur, R.I. (2004). Adaptive learning as an approach to the management of small waterbody fisheries. The thesis submitted for PhD, Imperial College, London, UK

Garaway, C.J. and Arthur, R.I. (2002) Community fisheries: experience from Lao PDR

Garaway, C.J., Arthur, R.I., & Lorenzen, K. (2002) – Adaptive learning for inland fisheries enhancement – final technical report for project R7335 submitted to DfID. MRAG Ltd, London, UK available from www.fmisp.org.uk

Holling, C.S. (Ed.) (1987) Adaptive environmental assessment and management. Wiley and Sons Chichester

Lee K. (1993) Compass and gyroscope. Island Press, Washington

Pinkerton, E. (Ed.) (1989) Cooperative management of local fisheries: new directions for improved management and community development. University of British Columbia, Vancouver.

Ruitenbeek, J. and C. Cartier (2001) The invisible wand: adaptive comanagement as an emergent strategy in complex bioeconomic systems. CIFOR Occasional Paper No. 34

Wadsworth, Y. (1998) What is Participatory Action Research? http://www.scu.edu.au/schools/sawd/ari/ari_wadsworth.html

Walters, C.J. (1986) Adaptive management of renewable resources. Macmillan, New York.

ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ເນັ້ນໃສ່ການຮຽນຮູ້

Argyris, C and Schön, D.A. (1978) Organizational Learning: A Theory in Action Perspective, AddisonWesley, Reading, MA.

Dixon, N. (1994) The Organizational Learning Cycle, McGrawHill, Maidenhead

Garratt, B. (2000) The learning organisation: developing democracy at work. Harper Collins, London

Guijt, I., J.A. Berdegue and M. Loevinsohn (Eds.) (2000) Deepening the basis of rural Resource Management ISNAR & RIMISP, The Hague NL/Santiago de Chile.

Horton, D. A. Alexaki, S. BennettLartey, K.N. Brice, D. Campilan, F. Carden, J. de Souza Silva, L.T. Duong, I. Khadar, A. Maestrey Boza, I. Kayes Muniruzzaman, J. Perez, M. Somarriba Chang, R. Vernooy, and J. Watts. (2003) Evaluating capacity development: experiences from research and development organizations around the world. International Service for National Agricultural Research (ISNAR).

Senge, P.M. (1990) The fifth discipline: the art and practice of the learning organisation. Random House, London.

ການວິເຄາະ ແລະ ອອກແບບອົງກອນ

Oakerson, R.J. (1992) Analyzing the commons: a framework, In: D.W. Bromley (Ed.): Making the commons work: theory, practice and policy. ICS Press, San Francisco

Ostrom, E. (1991) Governing the commons: the evolution of institutions for collective action. Cambridge University Press.

ການອອກແບບການທົດລອງ

McAllister, M.K. and Peterman, R.M. (1992). Experimental design in the management of fisheries: a review. North American Journal of Fisheries Management 12: 18

Winer, B.J., D.R. Brown and K.M. Michels (1991) Statistical principles in experimental design. McGrawHill Inc.

ເອກະສານແນະນຳ ແລະ ວິທີການຕ່າງໆ

ການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ການປະເມີນຜົນ

Abbott, J and I. Guijt (1998) Changing views on change: participatory approaches to monitoring the environment. SARL Discussion Paper No. 2, July 1998.

Hartanto, H., M.C.B. Lorenzo and A.L. Frio (2002). Collective action and learning in developing a local monitoring system. International Forestry Review 4(3): 184-195.

IDS 1998. Participatory monitoring and evaluation: learning from change. IDS Policy Briefing, Issue 12. Institute of Development Studies, Brighton, Sussex.

ເອກະສານແນະນຳ

IFAD (2002) Managing for impact in rural development: a guide for M & E. IFAD, Rome www.ifad.org/evaluation

Maine, R.A., Cam, B. and DavisCase, D. (1996) Participatory analysis, monitoring and evaluation for fishing communities: a manual. FAO Fisheries Technical Paper No. 364, FAO, Rome.

McAllister K, (1999). Monitoring and evaluating process, outputs and outcomes. CBNRM Programs Branch IDRC, Ontario, Canada

Sit, V and Taylor, B. (1998) Statistical methods for adaptive management studies, Land Management Handbook No. 42, Research Branch, B.C. Ministry of Forests, Victoria, British Columbia, Canada

Van Veldhuizen, L., WatersBayer, A. and de Zeeuw, H. (1997) Developing technology with farmers: a trainers guide for participatory learning. Zed Books.

Worah, S., Svendsen, D.S. and Ongleo, C. (1999) Integrated Conservation and Development (A Trainer's Manual). ICSP Training Programme AIT(WWF)

ວິທີການທີ່ເປັນປະໂຫຍດ

Bee, F. and Bee R. (1998) Facilitation Skills, Frances and Roland Bee, IPD.

Chambers, R. (1992) Relaxed and participatory appraisal: notes on practical approaches and methods for participants in PRA / PLA—related familiarisation workshops. Participation Resource Centre at IDS, Brighton, Sussex.

ODA (1995) Guidance notes on how to do stakeholder analysis of aid projects and programmes. Social Development Department, UK Overseas Development Administration, London

PLA Notes (since 1994), IIED, London

Pretty, J.N., Guijt, I, Scoones, I and Thompson, J. (1995) A trainer's guide for participatory learning and action. IIED London

Reece, I. And Walker, S. (1997) Teaching training and learning. Business Education Publishers.

ເຊື່ອມໂຍງເຖິງນັກຄົ້ນຄວ້າ

ຂະຫຍາຍຕາໜ່າງການຄົ້ນຄວ້າ

Australian Center for Integrated Agricultural Research (ACIAR) ສູນຄົ້ນຄວ້າດ້ານກະສິກຳແບບຮອບດ້ານ ຂອງ ປະເທດອົດສະຕຣາລີ ແມ່ນອຳນາດການປົກຄອງ ທີ່ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ເຊິ່ງເປັນພາກສ່ວນໜຶ່ງຂອງແຜນ ງານຮ່ວມມືດ້ານການພັດທະນາ ຂອງ ລັດຖະບານປະເທດ ອົດສະຕຣາລີ <http://www.aciar.gov.au/>

Aquaculture and Fish Genetics Research Program (AFGRP) ແຜນງານການຄົ້ນຄວ້າສາຍພັນປາ ແລະ ດ້ານການ ລ້ຽງປາ ເຊິ່ງໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນທຶນຈາກ DFID ເພື່ອປະໂຫຍດຂອງປະຊາຊົນ ໃນບັນດາ ປະເທດ for the benefit of poor people in developing countries <http://www.dfid.stir.ac.uk/Afgrp/>

Aquaculture & Aquatic Resources Management (ARRM), School of Environment, Resources and Develop ment, Asian Institute of Technology— ຂະແໜງຄຸ້ມຄອງການລ້ຽງປາ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ ທາງນ້ຳ, ພາກວິຊາສິ່ ງແວດລ້ອມ, ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ການພັດທະນາ (ARRM) ຂອງ ສະຖາບັນເຕັກໂນໂລຊີແຫ່ງອາຊີ (AIT) [http:// www.agriaqua.ait.ac.th](http://www.agriaqua.ait.ac.th)

The Philippines Bureau of Fisheries and Aquatic Resources (BFAR) ຫ້ອງການການປະມົງ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ ທາງນ້ຳ ຂອງ ປະເທດຟີລິບປິນ ແມ່ນອົງການຂອງລັດ ທີ່ຮັບຜິດຊອບກ່ຽວກັບການພັດທະນາ, ການປັບປຸງ, ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ກາ ນປົກປັກຮັກສາການປະມົງ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທາງນ້ຳ ຂອງ ປະເທດ <http://www.bfar.da.gov.ph/>

Bay of Bengal Program (BOBP) ແຜນງານຂອງອ່າວເບລການ ແມ່ນອົງການຈັດຕັ້ງຮ່ວມມືລະຫວ່າງ ບັນດາລັດຖະບານ ທີ່ມີພາລະບົດບາດໃນການເພີ່ມການຮ່ວມມື ແລະ ສະໜອງການບໍລິການດ້ານໃຫ້ແນະນຳ ທາງດ້ານວິຊາການ ແລະ ດ້ານການ ຄຸ້ມຄອງ ເພື່ອການພັດທະນາ ແລະ ຄຸ້ມຄອງການປະມົງຕາມຊາຍຝັ່ງທະເລ ແບບຍືນຍົງ <http://www.bobpigo.org/>

Central Institute of Freshwater Aquaculture (CIFA) ສະຖາບັນສູນກາງດ້ານການລ້ຽງປານ້ຳຈືດ ເຊິ່ງເປັນສະຖາບັນທີ່ດຳ ເນີນການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບການພັດທະນາການລ້ຽງປາ <http://www.stpbh.soft.net/cifa/>

Fisheries Management Science Program (FMSP) ແຜນງານດ້ານວິທະຍາສາດການຄຸ້ມຄອງການປະມົງ ເຊິ່ງໄດ້ຮັບການ ສະໜັບສະໜູນທຶນຈາກ DFID ເພື່ອປະໂຫຍດຂອງປະຊາຊົນໃນບັນດາປະເທດທີ່ກຳລັງ ພັດທະນາ <http://www.fmsp.org.uk/>

International Institute of Rural Reconstruction (IIRR) ສະຖາບັນສາກົນ ດ້ານການສ້າງສາ ຊົນນະບົດ ແມ່ນອົງກາ ນຈັດຕັ້ງດ້ານການພັດທະນາຊົນນະບົດ ຢູ່ຟີລິບປິນ <http://www.iirr.org/>

Network of Aquaculture Centers in AsiaPacific (NACA) ເຄືອຄ່າຍຂອງສູນການລ້ຽງປາໃນ ອາຊີ—ປາຊີຟິກ ເຊິ່ງສົ່ງເສີມ ການພັດທະນາຊົນນະບົດ ໂດຍຜ່ານການປະມົງແບບຍືນຍົງ [http:// www.enaca.org](http://www.enaca.org)

Support to Regional Aquatic Resources Management (STREAM) ການສະໜັບສະໜູນແກ່ການ ຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທາງນ້ຳໃນພາກພື້ນ ແມ່ນການລິເລີ່ມສົ່ງເສີມການດຳລົງຊີວິດ, ສະຖາບັນ, ການພັດທະ ນານະໂຍບາຍ ແລະ ການສື່ສານ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ <http://www.streaminitiative.org>

Natural Resources System Program (NRSP) ແຜນງານລະບົບຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ເຊິ່ງໄດ້ຮັບການ ສະໜັບສະໜູນຈາກ DFID NRSP ເພື່ອຄົ້ນຄວ້າແລະນຳໃຊ້ຄວາມຮູ້ໃໝ່ກ່ຽວກັບລະບົບ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ (NR) ເພື່ອປະໂຫຍດຂອງປະຊາຊົນຜູ້ທຸກຍາກ <http://www.nrsp.co.uk/>

Mekong River Commission (MRC) ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນ ສົ່ງເສີມ ແລະ ປະສານດ້ານການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ພັດທະນາອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງແບບຍືນຍົງ <http://www.mrcmekong.org/index.htm>

Living Aquatic Resources Research Center (LARReC) ສູນຄົ້ນຄວ້າດ້ານການຊັບພະຍາກອນ ການປະມົງທີ່ມີຊີວິດ ແມ່ນສະຖາບັນຂອງລັດຖະບານລາວເພື່ອການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າດ້ານຊັບພະຍາກອນທາງນ້ຳ. <http://www.mekonginfo.org/partners/larrec/index.htm>

Southeast Asian Fisheries Development Center (SEAFDEC) ສູນພັດທະນາການປະມົງແຫ່ງ ອາຊີອາຕາເວັນ ອອກສຽງໃຕ້ ແມ່ນອົງການຮ່ວມມືລະຫວ່າງບັນດາລັດຖະບານ ເພື່ອສົ່ງເສີມການພັດທະນາການປະມົງ <http://www.seafdec.org>

WorldFish Center (WFC) CGIAR—ສູນປາໂລກ ແມ່ນອົງການຈັດຕັ້ງດ້ານການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າດ້ານການປະມົງ ແລະ ການ ລ້ຽງປາ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການອິດທິພົນໃນບັນຫາປະເທດທີ່ກຳລັງພັດທະນາ <http://www.worldfishcenter.org/>

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນທາງອິນເຕີເນັດທີ່ເປັນປະໂຫຍດ

Communitybased natural resource management in Asia
<http://www.cbnrmasia.org/index.php>

International Service for National Agricultural Research (ISNAR) (archive)
<http://www.isnar.cgiar.org/index1.htm>

International Institute for Environment and Development (IIED)
<http://www.iied.org/>

The communitybased natural resource management network
<http://www.cbnrm.net/>

Natural resource management changelinks
<http://nrm.massey.ac.nz/changelinks/>

Eldis development information gateway
<http://www.eldis.org/>

Support to Regional Aquatic Resource Management (STREAM)
<http://www.streaminitiative.org/>

ກຽວກັບບັນດາອົງກອນຕ່າງໆ

MRAG Ltd ກຸ່ມປະເມີນຊັບພະຍາກອນການປະມົງ ແມ່ນ ບໍລິສັດທີ່ປຶກສາທີ່ຕັ້ງຢູ່ລາຊະອານາຈັກອັງກິດ ໂດຍອຸທິດຕົນໃຫ້ແກ່ການສົ່ງເສີມການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແບບຍືນຍົງ ໂດຍອີງໃສ່ນະໂຍບາຍ ແລະ ການດຳເນີນການຄຸ້ມຄອງແບບຮອບດ້ານ. MRAG ມີປະຫວັດຄວາມເປັນມາທີ່ຍາວນານ ແລະ ທີ່ມີຜົນສຳເລັດໃນການເຮັດວຽກຮ່ວມກັບບັນດາປະເທດຕ່າງໆຫລາຍກວ່າ 60 ປະເທດ ກຽວກັບການອອກແບບ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດລະບົບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແບບຮອບດ້ານໃນສະພາບແວດລ້ອມຂອງ ທະເລ, ໃນສະພາບແວດລ້ອມຂອງປາກແມ່ນ້ຳ (ບ່ອນແມ່ນ້ຳປ່ອງໃສ່ທະເລ), ໃນສະພາບແວດລ້ອມຂອງແມ່ນ້ຳ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມຂອງພື້ນທີ່ທີ່ເຄີຍຖືກນຳ້ຖ້ວມ. ພະນັກງານຕົ້ນຕໍທີ່ເປັນຊ່ວຍເຫຼືອເຮັດວຽກເຕັມເວລາ ຫລາຍກວ່າ 30 ຄົນ ໂດຍມີຄວາມຊຳນານ ແລະ ປະສົບການດ້ານວິຊາການໃນຫລາຍດ້ານທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ສະໜອງວິທີກາທີ່ມີຫລາກຫລາຍວິຊາສະເພາະໃຫ້ແຕ່ລະໂຄງການ.

RDC ກນປະສານງານດ້ານການພັດທະນາໃນຂົງເຂດ ສຳລັບພັດທະນາການລ້ຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ ໃນພາກໃຕ້ຂອງລາວ (RDC) ແມ່ນອົງການຂອງລັດ ທີ່ປະສານງານການພັດທະນາການລ້ຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ ໃນ 6 ແຂວງພາກໃຕ້ ຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ເຊື່ອມໂຍງບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງ ແລະ ກຸ່ມເປົ້າໝາຍເຂົ້າກັນ. ຈຸດສຸມເບື້ອງຕົ້ນ ແມ່ນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທາງນ້ຳ ແລະ RDC ກໍ່ໄດ້ນຳໃຊ້ວິທີການທີ່ນຳໃຊ້ປັດໄຈນຳເຂົ້າໜ້ອຍ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີຕ່ຳ ເຊິ່ງໃຫ້ໝາກຜົນຂ້ອນຂ້າງໄວ; ເມື່ອເຫັນວ່າມີຜົນສຳເລັດ ມັນກໍ່ສາມາດເປັນຂໍ້ກະແຈສຳລັບເປີດກວ້າງສູ່ກິດຈະກຳພັດທະນາອື່ນໆຕໍ່ໄປ.

WorldFish Center ສູນປາໂລກ ແມ່ນສູນຄົ້ນຄວ້າສາກົນ ສຸມໃສ່ການປະມົງ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທາງນ້ຳທີ່ມີ ຊີວິດອື່ນໆ. ຈຸດປະສົງຂອງສູນແມ່ນລວມເຖິງການທຸລະຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ, ຄອບຄົວທີ່ມີສຸຂະພາບດີກວ່າ ແລະ ທີ່ໄດ້ຮັບການເບິ່ງແຍງດີ ກວ່າ, ທຸລະຜ່ອນຄວາມກົດດັນຕໍ່ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ນະໂຍບາຍທີ່ຖືເອົາຄົນເປັນຈຸດສຸມ ສຳລັບການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ. ສູນປາໂລກ ແມ່ນອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ເປັນເອກະລາດ ແລະ ບໍ່ຫວັງຜົນກຳໄລ ເຊິ່ງໄດ້ຮັບທຶນຈາກເງິນຊ່ວຍເຫລືອລ້າຂອງ ມູນນິທິ ເອກະຊົນ ແລະ ລັດຖະບານ ແລະ ເປັນສະມາຊິກຂອງ CGIAR (ກຸ່ມທີ່ປຶກສາ ກຽວກັບການຄົ້ນຄວ້າດ້ານກະສິກຳສາກົນ). CGIAR ແມ່ນສະມາຄົມທີ່ເປັນທາງການ ເຊິ່ງມີສະມາຊິກທັງພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນເຖິງ 60 ອົງກອນ.

MRC ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນ້ຳຂອງ ແມ່ນອົງການຂອງລັດຖະບານຫລາຍປະເທດ ເຊິ່ງສ້າງຂຶ້ນໃນປີ 1995 ໂດຍລັດຖະບານຂອງປະເທດກຳປູເຈຍ, ສປປ ລາວ, ໄທ ແລະ ຫວຽດນາມ. ອົງການມີຈຸດປະສົງເພື່ອການປະສານງານໃນດ້ານການພັດທະນາທີ່ຍືນຍົງ, ການນຳໃຊ້, ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ປົກປັກຮັກສານ້ຳ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທີ່ກຽວກັບນ້ຳ ໃນອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງ. ແຜນງານຕົ້ນຕໍຂອງອົງການແມ່ນແຜນການນຳໃຊ້, ການພັດທະນາສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ພັດທະນາອ່າງ. ການປະມົງແມ່ນໜຶ່ງໃນບັນດາແຜນງານດ້ານຂະແໜງການຂອງ ອົງການ, ເຊິ່ງເລັ່ງໃສ່ສ້າງ ແລະ ສື່ສານຂໍ້ມູນກຽວກັບການປະມົງໃນແມ່ນ້ຳຂອງ, ແລະ ຊ່ວຍສະໜັບສະໜູນການນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນໃສ່ໃນນະໂຍບາຍຂອງຊາດ ແລະ ຂອງພາກພື້ນ ແລະ ເຂົ້າໃນແຜນງານການພັດທະນາ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງການປະມົງ.

State Government of West Bengal ກົມກະສິກຳ ແລະ ການປະມົງ ແມ່ນກົມພັດທະນາຕົ້ນຕໍ

ຂອງອຳນາດການປົກຄອງຂອງເບນເກລຕາເວັນອອກຮັບໃຊ້ພົນລະເມືອງຫລາຍກວ່າ 80,000,000 ຄົນ. ກົມນີ້ໄດ້ຮ່ວມກັນເຮັດວຽກ ເພື່ອການພັດທະນາການປະມົງ ແລະ ການຜະລິດກະສິກຳໂດຍດຶງເອົາບຸກຄົນຕ່າງໆເຂົ້າມາມີສ່ວນຮ່ວມໃນຂະແໜງການ ແລະ ໂດຍຜ່ານການສ້າງເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ການສົ່ງເສີມ ພ້ອມກັບການບໍລິການສະໜັບສະໜູນອື່ນໆ.

CIFRI ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າການປະມົງໃນໃຈກາງແຜ່ນດິນ (CIFRI) ແມ່ນສູນທຳອິດໃນອາຊີ ໃນຂົງເຂດການຄົ້ນຄວ້າ, ການສົ່ງ ເສີມ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມດ້ານການປະມົງພາຍໃນ (inland fisheries) ໄດ້ຕັ້ງຂຶ້ນໃນປີ 1947, CIFRI ແມ່ນສະຖາບັນການຄົ້ນຄວ້າ ດ້ານການປະມົງທີ່ເກົ່າແກ່ທີ່ສຸດ, ອຸທິດຕົນເພື່ອສະໜັບສະໜູນການຄົ້ນຄວ້າ ສຳລັບການພັດທະນາການປະມົງຂອງປະເທດ. ສະຖາບັນນີ້ ມີພາລະບົດບາດໃນການດຳເນີນການສືບທາງການຕີລາຄາຊັບພະຍາກອນການປະມົງພາຍໃນ (inland fisheries) ຂອງ ປະເທດທີ່ ໝາຍສົມ ແລະ ດຶງເອົາເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ຍຸດທະສາດມາສູ່ການນຳໃຊ້ທີ່ຍືນຍົງ ແລະ ເກີດປະໂຫຍດສູງສຸດ.

ព័ត៌មាន

London based

Dr Caroline Garaway (c.garaway@ucl.ac.uk)
Dr Robert Arthur (r.arthur@mrag.co.uk)
MRAG Ltd Office. Email: enquiry@mrag.co.uk

RDC

Khamchanh Sidavong
Bounthong Saengvilaikham
Phansy Homekingkeo
RDC Office. Email: rdcsavan@laotel.com

RDC, PO Box 16, Savannakhet, Lao PDR
Phone/Fax: +856 (0)41 214520

WorldFish Center

Dr Mark Prein (m.prein@cgjar.org)
Dr Madan Dey (m.dey@cgjar.org)

WorldFish Center, PO Box 500
GPO 10670, Penang, Malaysia
Phone: +60 (0)4 626 1606

MRC

Wolf Hartmann (merops@laopdr.com)

Management of River & Reservoir Fisheries
in the Mekong Basin, PO Box 7035,
Vientiane, Lao PDR
Phone: +856 (0)21 223 436

State Government of West Bengal

Dr Sailendra Nath Biswas (drsnbiswas@vsnl.net)

Department of Fisheries West Bengal
Kolkata, West Bengal
Phone: +91 (0)33 2589 8244

Dr Nirmal Saha (agrievln@cal2.vsnl.net.in)
Dr S.K. Bardhan Roy (sumabroy@vsnl.net)

Department of Agriculture, West Bengal
Kolkata, West Bengal
Phone: +91 (0)33 2476 1492

CIFRI

Dr Utpal Bhaumik, (utpal_bhaumik@yahoo.com)

Central Inland Fisheries Research Institute,
Barrackpore,
700—120, West Bengal
Phone: +91 (0)33 2592 1190



Government
of West Bengal



RDC